

ADALET BİRLİK PARTİSİ TÜZÜĞÜ

www.abparti.org.tr

2022

AB PARTİ
ANKARA
03124320661
info@abparti.org.tr

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KISIM

GENEL ESASLAR

- Madde 1 – Kuruluş
- Madde 2 – Partinin Adı
- Madde 3 – Partinin Kısaltılmış Adı, Genel Merkezi ve Amblemi
- Madde 4 – Amaçlar
- Madde 5 – Temel Değerlerimiz.
- Madde 6 – Görev İlkelerimiz
- Madde 7 – Siyasal İlkelerimiz
- Madde 8 – Öncelikli Yapılacaklar

İKİNCİ KISIM

PARTİ ÜYELİĞİ

- Madde 9 – Üye Olabilme Şartları
- Madde 10 – Üyelik Başvurusu ve Gerekli Belgeler
- Madde 11 – Üye Başvurusu Karara Bağlanması ve Üye Kayıt İşlemi
- Madde 12 – Sürekli Yurt Dışında Bulunan Vatandaşların Üyeliği
- Madde 13 – Partiden Ayrılmış Olanların Yeniden Üyeliğe Kabulü
- Madde 14 – Üye Kimlik Belgesi
- Madde 15 – Genel Merkezin Üye Kayıt Yetkisi
- Madde 16 – Genel Merkez Üye Yazım Yönetmeliği ve Üye Yazımında tüzüğe Aykırı Davrananlar
- Madde 17 – Parti Üyelerinin Görevleri, Hakları ve Yükümlülükleri
- Madde 18 – Üyeliğin Sona Ermesi

ÜÇÜNCÜ KISIM

PARTİ TEŞKİLATI

- Madde 19 – Parti Teşkilatı
- Madde 20 – Parti Teşkilat Kademeleri
- Madde 21 – Parti Teşkilat Kademe Organları
- Madde 22 – Belde Teşkilatı
- Madde 22 – a) Belde Kongresi
- Madde 22 – b) Belde Başkanı
- Madde 22 – c) Belde Yönetim Kurulu
- Madde 22 – d) Belde Yürütme Kurulu
- Madde 23 – İlçe Teşkilatı
- Madde 23 – a) İlçe Kongresi
- Madde 23 – b) İlçe Başkanı
- Madde 23 – c) İlçe Yönetim Kurulu
- Madde 23 – d) İlçe Yürütme Kurulu
- Madde 24 – İl Teşkilatı
- Madde 24 – a) İl Kongresi
- Madde 24 – b) İl Başkanı
- Madde 24 – c) İl Yönetim Kurulu
- Madde 24 – d) İl Yürütme Kurulu
- Madde 25 – Genel Merkez Teşkilatı
- Madde 25 – a) Büyük Kongre
- Madde 25 – b) Genel Başkan
- Madde 25 – c) Merkez Karar, Yönetim Kurulu (MKYK)
- Madde 25 – d) Merkez Yürütme Kurulu (MKYK)

- Madde 26 – Yan Kuruluşlar
Madde 26 – a) Kadın Kolları
Madde 26 – b) Gençlik Kolları
Madde 26 – c) Diğer Yan Kuruluşlar
Madde 27 – Gruplar
Madde 27 – a) TBMM Parti Grubu
Madde 27 – b) İl Genel Meclisi Grupları
Madde 27 – c) Belediye Meclisi Grupları
Madde 28 – Mahalle, Köy, Sandık Bölgesi ve Seçim Çevresi Temsilci ve Kurulları
Madde 29 – Yurt Dışı Temsilcilikler

DÖRDÜNCÜ KISIM

PARTİ TEŞKİLATI

TEŞKİLAT ORGANLARININ OLUŞUMLARI, GÖREV VE YETKİLERİ

BELDE TEŞKİLATI

- Madde 30 – Belde Kongresi
Madde 31 – Belde Kongresi Delegeleri
Madde 32 – Belde Kongresi Delege Seçimleri ve Delege Listesinin Onaylanması
Madde 33 – Belde Başkanı
Madde 34 – Belde Yönetim Kurulu
Madde 35 – Belde Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri
Madde 36 – Belde Yürütme Kurulu

İLÇE TEŞKİLATI

- Madde 37 – İlçe Kongresi
Madde 38 – İlçe Kongresi Delegeleri
Madde 39 – İlçe Kongresi Delege Seçimleri
Madde 40 – İlçe Başkanı
Madde 41 – İlçe Yönetim Kurulu
Madde 42 – İlçe Yürütme Kurulu

İL TEŞKİLATI

- Madde 43 – İl Kongresi
Madde 44 – İl Kongresi Delegeleri
Madde 45 – İl Başkanı
Madde 46 – İl Yönetim Kurulu
Madde 47 – İl Yürütme Kurulu

BEŞİNCİ KISIM

İLÇE VE İL KONGELERİNE İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER

- Madde 48 – Olağan Kongre Zamanı ve Seçilecek Delegeler
Madde 49 – Kongre Gündemlerini Belirleme Yetkisi
Madde 50 – Kongre Delege Listesinin Seçim Kurulunca Onaylanması ve İlanı
Madde 51 – İlçe ve İl Kongresinin İlanı
Madde 52 – Kongre Toplantı ve Karar Yeter Sayısı
Madde 53 – Kongrenin Açılışı, Kongre Divanı, Divanın Yetki ve Görevleri
Madde 54 – Kongrelerin Görev ve Yetkileri
Madde 55 – İlçe ve İl Kongrelerinde Yapılacak Seçimler ve Adaylık
Madde 56 – Kongrelerde Oy Hakkını Kullanma Şekli
Madde 57 – Seçimlerle İlgili İtiraz
Madde 58 – Kongre Sonuçları ve Tutanaklarının Üst Organa Bildirilmesi
Madde 59 – İlçe ve İl Kongrelerinin Olağanüstü Toplanması

Madde 60 – Alt Kademenin Üst Kademe Kongresinde Temsili

ALTINCI KISIM

İLÇE VE İL YÖNETİM KURULLARINA İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER

Madde 61 – Kurucu Yönetim Kurulları

Madde 62 – Yönetim Kurullarının Toplantı ve Karar Nisabı

Madde 63 – Kademelerde Partinin Temsili

Madde 64 – İlçe ve İl Yönetim Kurullarının Görev ve Yetkileri

Madde 65 – Kurul Üyesinin İstifa Etmiş Sayılma Hali

Madde 66 – Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeliklerinde Boşalma

Madde 67 – İşten El Çektirme Nedenleri

Madde 68 – İşten El Çektirmenin Usul ve Esasları

Madde 69 – Geçici Kurullar ve Olağanüstü Kongrenin Toplanması

YEDİNCİ KISIM

MERKEZ TEŞKİLATI

A - BÜYÜK KONGRE

Madde 70 – Büyük Kongre, Görev ve Yetkileri

Madde 71 – Büyük Kongre Delegeleri

Madde 71 – a) Büyük Kongrenin Seçilmiş Delegeleri

Madde 71 – b) Büyük Kongrenin Tabii Delegeleri

Madde 71 – c) Büyük Kongrenin Onur Üyeleri

Madde 72 – Büyük Kongreyi Olağan Toplama Yetkisi ve Zamanı

Madde 73 – Büyük Kongre Gündemi ve Delege Listesinin İlanı

Madde 74 – Tüzüğü, Büyük Kongre Hakkında Uygulanacak Diğer Hükümleri

Madde 75 – Genel Başkan'ın Açılış Konuşması ve Komisyon Oluşturulması

Madde 76 – Gündem Maddelerinde Değişiklik ve Kongre Müzakereleri

Madde 77 – Büyük Kongre'de Yapılacak Seçimler

Madde 78 – Büyük Kongre'de Adaylık ve Seçim Hazırlıkları

Madde 79 – Büyük Kongre'nin Olağanüstü Toplanması

Madde 80 – Büyük Kongre Tutanakları

Madde 81 – Büyük Kongre Seçimleri İle İlgili İtiraz

B – MERKEZ KARAR VE YÖNETİM KURULU (MKYK)

Madde 82 – MKYK'nın Oluşumu ve Çalışma Esasları

Madde 83 – MKYK'nın Görev ve Yetkileri

C – GENEL BAŞKAN

Madde 84 – Genel Başkanlık İçin Adaylık Koşulları

Madde 85 – Genel Başkanın Seçimi ve Görev Süresi

Madde 86 – Genel Başkanın Görev ve Yetkileri

Madde 87 – Genel Başkanlığın Boşalması

D – MERKEZ YÜRÜTME KURULU (MYK)

Madde 88 – MYK'nın Oluşumu ve Çalışma Esasları

Madde 89 – MYK'nın Görev ve Yetkileri

Madde 90 – MYK'nın Genel Başkan Yardımcısı Üyeleri Arasında İş Bölümü

Madde 90 – a) Genel Başkan Yardımcısı (Siyasi ve Hukuki İşlerden Sorumlu)

Madde 90 – b) Genel Başkan Yardımcısı (Teşkilattan Sorumlu)

Madde 90 – c) Genel Başkan Yardımcısı (Seçim İşlerinden Sorumlu)

Madde 90 – d) Genel Başkan Yardımcısı (Tanıtım ve Medyadan Sorumlu)

Madde 90 – e) Genel Başkan Yardımcısı (Ekonomiden Sorumlu)

- Madde 90 – f) Genel Başkan Yardımcısı (Sosyal Politikalardan Sorumlu)
Madde 90 – g) Genel Başkan Yardımcısı (Yerel Yönetimlerden Sorumlu)
Madde 90 – h) Genel Başkan Yardımcısı (Hayvan Haklarından Sorumlu)
Madde 90 – i) Genel Başkan Yardımcısı (Sivil Toplum ve Halkla İlişkilerden Sorumlu)
Madde 90 – j) Genel Başkan Yardımcısı (İnsan Haklarından Sorumlu)
Madde 90 – k) Genel Başkan Yardımcısı (Mali ve İdari İşlerinden Sorumlu)
Madde 90 – l) Genel Başkan Yardımcısı (Çevre, Şehir ve Kültürden Sorumlu)
Madde 90 – m) Genel Başkan Yardımcısı (Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinden Sorumlu)
Madde 90 – n) Genel Başkan Yardımcısı (Dış İlişkiler ve Dış Temsilciliklerden Sorumlu)
Madde 90 – ö) Genel Başkan Yardımcısı (Eğitimden Sorumlu)
Madde 90 – p) Genel Sekreter
Madde 91 – Genel Başkan Yardımcılarının Görev ve Yetkileri
Madde 91 – a) Genel Başkan yardımcılarının bakacakları ve yapacakları iş ve faaliyet alanları
Madde 91 – b) Mali ve İdari İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı
Madde 91 – c) Genel Sekreter

SEKİZİNCİ KISIM

YAN KURULUŞLAR

A – KADIN VE GENÇLİK KOLLARI

- Madde 92 – Kadın ve Gençlik Kollarına Üye Olmak
Madde 92 – a) Kadın Koluna Üye Olmak
Madde 92 – b) Gençlik Koluna Üye Olmak
Madde 92 – c) Kadın ve Gençlik Kolları Üyeliğine Mahsus Defter
Madde 93 – Kadın ve Gençlik Kollarının Teşkilat Kademe Organları
Madde 93 – A) Kadın-Gençlik Kolu Belde Kademesi Teşkilat Organları.
Madde 93 – 1) Kadın-Gençlik Kolu Belde Kongresi
Madde 93 – 2) Kadın-Gençlik Kolu Belde Başkanı
Madde 93 – 3) Kadın-Gençlik Kolu Belde Yönetim Kurulu
Madde 93 – 4) Kadın-Gençlik Kolu Belde Yürütme Kurulu
Madde 93 – B) Kadın-Gençlik Kolu İlçe Kademesi Teşkilat Organları
Madde 93 – 1) Kadın-Gençlik Kolu İlçe Kongresi
Madde 93 – 2) Kadın-Gençlik Kolu İlçe Başkanı
Madde 93 – 3) Kadın-Gençlik Kolu İlçe Yönetim Kurulu
Madde 93 – 4) Kadın-Gençlik Kolu İlçe Yürütme Kurulu
Madde 93 – C) Kadın-Gençlik Kolu İl Kademesi Teşkilat Organları
Madde 93 – 1) Kadın-Gençlik Kolu İl Kongresi
Madde 93 – 2) Kadın-Gençlik Kolu İl Başkanı
Madde 93 – 3) Kadın-Gençlik Kolu İl Yönetim Kurulu
Madde 93 – 4) Kadın-Gençlik Kolu İl Yürütme Kurulu
Madde 93 – D) Kadın-Gençlik Kolu Genel Merkez Teşkilat Organları
Madde 93 – 1) Kadın-Gençlik Kolu Büyük Kongresi
Madde 93 – 2) Genel Merkez Kadın-Gençlik Kolları Başkanı
Madde 93 – 3) Kadın-Gençlik Kolu Merkez Karar ve Yönetim Kurulu
Madde 93 – 4) Kadın-Gençlik kolu Merkez Yürütme Kurulu
Madde 94 – Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Organlarının Oluşumu, Delegeler ve Kongrelerine İlişkin Ortak Hükümler
Madde 95 – Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Başkan ve Üyelerinin Yetki ve Görevleri
Madde 96 – Kadın ve Gençlik Kollarına İşten El Çektirme

B-DİĞER YAN KURULUŞLAR

Madde 97 – Parti Teşkilatının Diğer Alt Birim ve Kuruluşları

DOKUZUNCU KISIM

PARTİ GRUPLARI

A-TBMM PARTİ GRUBU

Madde 98 – TBMM Parti Grubunun Oluşumu

Madde 99 – Grup Başkanı, Başkan vekilleri ve Grup Yönetim Kurulu

Madde 100 – Grup Başkan vekilleri ve Grup Yönetiminin Görevleri

Madde 101 – Grup Üyelerinin Görevleri

Madde 102 – Grupta Gizli Oylama Konuları

Madde 103 – TBMM Parti Grup İç Yönetmeliği

B-İL GENEL MECLİSİ VE BELEDİYE MECLİSİ GRUPLARI

Madde 104 – İl Genel Meclisi Grupları

Madde 105 – Belediye Meclisi Grupları

Madde 106 – İl Genel Meclisi Grupları İle Belediye Meclisi Gruplarına İlişkin Ortak Hükümler

PARTİ İÇİ DEMOKRASİ HAKEM KURULLARI VE SİYASİ DOĞRULUK VE ETİK KURULU

PARTİ İÇİ DEMOKRASİ HAKEM KURULLARI

Madde 107 – Parti İçİ Demokrasi Hakemliği

Madde 108 – Parti İçİ Demokrasi Hakem Kurullarının Oluşumu

Madde 109 – Kurul Üyesinde Aranacak Nitelik ve Üyelik Güvencesi

Madde 110 – Hakem Kurullarının Görevleri

Madde 111 – Sorunun Hakem Kurullarına İntikali ve Hakem Kararlarının Niteliği

ONUNCU KISIM

SİYASİ AHLAK VE ETİK KURULU

Madde 112 – a) Kurulun Oluşumu

Madde 112 – b) Kurul Üyelerinde Aranılacak Nitelikler

Madde 112 – c) Kurulun Görev Süresi

Madde 112 – d) Kurulun Görev ve Yetkileri

Madde 112 – e) Kurulun Yazışmaları ve Faliyet Raporu

Madde 112 – f) Kurulun Bağımsızlığı ve Güvencesi

ONBİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

PARTİ DİSİPLİN KURULLARI

Madde 113 – Parti Disiplin Kurulları

Madde 113 – a) İl Disiplin Kurulları

Madde 113 – b) Merkez Disiplin Kurulu

Madde 113 – c) TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu

Madde 113 – d) Müşterek Disiplin Kurulu

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ AYIRIM

İL DİSİPLİN KURULLARI

Madde 114 – İl Disiplin Kurullarının Oluşumu

Madde 115 – İl Disiplin Kurullarının Bakacağı İşler

İKİNCİ AYIRIM

MERKEZ DİSİPLİN KURULU

Madde 116 – Merkez Disiplin Kurulunun Oluşumu

Madde 117 – Merkez Disiplin Kurulunun Bakacağı İşler

Madde 117 – a) Merkez Disiplin Kurulu'nun Birinci Derecede Bakacağı İşler

Madde 117 – b) Merkez Disiplin Kurulu'nun İkinci Derecede Bakacağı İşler

ÜÇÜNCÜ AYIRIM

GRUP DİSİPLİN KURULU

Madde 118 – TBMM Parti Grup Disiplin Kurulunun Oluşumu

Madde 119 – TBMM Parti Grup Disiplin Kurulunun Bakacağı İşler

MÜŞTEREK DİSİPLİN KURULU

Madde 120 – Müşterek Disiplin Kurulunun Oluşumu, Görev Yetkileri

BEŞİNCİ AYIRIM

MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Madde 121 - Disiplin Kurullarına İlişkin Müşterek Hükümler.

Madde 122 - Disiplin Kuruluna Sevk Yetkisi

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİRİNCİ AYIRIM

DİSİPLİN SUÇ VE CEZALARI

Madde 123 – Parti Disiplin Cezaları

Madde 124 – Uyarma Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller

Madde 125 – Kınama Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller

Madde 126 – Partiden ve Gruptan Geçici İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller

Madde 127 – Partiden ve Gruptan Kesin İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller

İKİNCİ AYIRIM

DİSİPLİN SUÇ VE CEZALARINA İLİŞKİN DİĞER HÜKÜMLER

Madde 128 – Disiplin Suçlarında Zaman aşımı

Madde 129 – Tedbirli Olarak Disiplin Kuruluna Sevketmek

Madde 130 – Disiplin Cezalarına Karşı Yargı Nezdinde İtiraz Hakkı

Madde 131 – Disiplin Cezalarını Af Yetkisi

ONİKİNCİ KISIM

SEÇİMLER VE ADAYLAR

BİRİNCİ BÖLÜM

SEÇİMLERE KATILMA

Madde 132 – Seçimlerle İlgili Karar Yetkisi

İKİNCİ BÖLÜM

MİLLETVEKİLİ SEÇİMLERİNDE ADAYLIK İŞLEMLERİ

Madde 133 – Milletvekili Adaylık Başvurusu Ön İnceleme

Madde 134 – Aday Tespit ve Sıralama Usulleri

Madde 134 – a) Ön Seçim Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak

Madde 134 – b) Teşkilat Yoklaması Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak

Madde 134 – c) Merkez Yoklaması Usulü İle Aday Liste Sıralaması Yapmak

Madde 135 – Aday Listelerinde Boşalmanın Doldurulması

Madde 136 – Milletvekili Seçiminde Kontenjan Adaylığı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YEREL SEÇİMLERDE ADAYLIK İŞLEMLERİ

Madde 137 – Yerel Seçimlerde Adaylık Ön İnceleme

Madde 138 – Yerel Seçim Aday Tespit Sıralama Usulü

Madde 139 – Yerel Seçimlerde Ön Seçim, Teşkilat ve Merkez Yoklaması

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ORTAK HÜKÜMLER

Madde 140 – Alt Kademe Teşkilat Yöneticisinin Aday Adaylığı

Madde 141 – Partide Kayıtlı Olmayanların Adaylık Başvurusu

Madde 142 – Parti Adayı Olarak Seçilmiş Olanların Yeniden Adaylığı

Madde 143 – Seçim İşleri Yönetmeliği

ONÜÇÜNCÜ KISIM

MALİ HÜKÜMLER

BİRİNCİ BÖLÜM

PARTİNİNGELİRLERİ

Madde 144 – Partinin Gelirleri

Madde 144 – a) Giriş ve Üyelik Aidatı

Madde 144 – b) Millet vekilliği Aidatı

Madde 144 – c) Tanıtıcı Unsur ve Yayınların Satışından Sağlanacak Gelirler

Madde 144 – d) Etkinliklerden Sağlanacak Gelirler

Madde 144 – e) Aday Adaylarından Alınacak Özel Aidat

Madde 144 – f) Mal Varlığından Elde Edilecek Gelirler

Madde 144 – g) Bağışlar

Madde 144 – h) Hazine Yardımları

Madde 145 – Gelirlerin Sağlanması Usulü

İKİNCİ BÖLÜM

PARTİ GİDERLERİ

Madde 146 – Harcamaların Yapılmasında Gözetilecek Usul

Madde 147 – Muhafaza ve Harcamalardan Doğan Mali Sorumluluk

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BÜTÇE KESİN HESAP

Madde 148 – Bütçe ve Kesin Hesabın Hazırlanması ve Onaylanması

Madde 148 – a) Bütçenin Hazırlanması ve Onaylanması

Madde 148 – b) Kesin hesabın Hazırlanması ve Onaylanması

Madde 148 – c) Kesin hesabın Bildirimi

ONDÖRDÜNCÜ KISIM

TEFTİŞ DENETİM

Madde 149 – Teftiş ve Denetimin Amacı

Madde 150 – Denetim Yetkisi ve Görevi

ONBEŞİNCİ KISIM

DANIŞMA MECLİSLERİ YARDIMCI ÜNİTELER

PARTİ DANIŞMA MECLİSİ, DANIŞMANLAR,

BİRİNCİ BÖLÜM

YARDIMCI ÜNİTELER

Madde 151 – Parti Danışma Meclisi

Madde 152 – Parti Danışma Meclisi Üyeleri

Madde 153 – İl ve İlçe Danışma Meclisleri

Madde 153 – a) İl Danışma Meclisi Üyeleri

Madde 153 – b) İlçe Danışma Meclisi Üyeleri

Madde 154 – Yan Kuruluşlar Danışma Meclisleri

Madde 155 – Genel Başkan Danışmanları

İKİNCİ BÖLÜM

YARDIMCI ÜNİTELER

Madde 156 – Araştırma Kurulları, Komisyonlar ve Çalışma Mekanları

Madde 157 – Bürolar ve Merkezler

ONALTINCI KISIM

HÜKÜMET FAALİYETLERİ

Madde 158 – Hükümet Kurma Kararı Verme Yetkisi

Madde 159 – MYK Üyesinin Hükümet Üyeliği

Madde 160 – Partili Bakanlar Hakkında Parti İçi Güven Oylaması

ONYEDİNCİ KISIM

PARTİ DEFTERLERİ

Madde 161 – Parti Defterleri

Madde 161 – a) Üye Kayıt Defteri

Madde 161 – b) Karar Defteri

Madde 161 – c) Gelen, Giden Evrak Kayıt Defteri

Madde 161 – d) Gelir, Gider Defteri

Madde 161 – e) Demirbaş Eşya Defteri

ONSEKİZİNCİ KISIM

MÜTEFERRİK HÜKÜMLER

Madde 162 – Yetki ve Görev Devri

Madde 163 – Tüzükte Yazılı Süreleri Kısaltma Yetkisi

Madde 164 – Yetki Sınırı, Bağdaşmaz ve Birleşemez Konular

Madde 165 – Parti İçi Referandum

Madde 166 – Milletvekillerinin Halkla İrtibat Büroları

Madde 167 – Organlarda Görev Alanların İlgili Makamlara Bildirilmesi

Madde 168 – Parti Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi

Madde 169 – Tüzük ve Program Değişikliği

Madde 170 – Parti İç Yönetmelikleri

Madde 171 – Parti Merkez Organlarının İlk Oluşumu

Madde 172 – Kurucular Kurulu Üyeleri

Madde 173 – Tüzükte Hüküm Bulunmayan Konularda Yapılacak Uygulama

Madde 174 – Yürütme

Madde 175 – Yürürlük

ONDOKUZUNCU KISIM

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Geçici Madde 1 – Kurucular Kurulu'nun Görev ve Yetkileri

Geçici Madde 2 – Kademe Organlarının İlk Oluşumunda Organların Üye Sayıları

Geçici Madde 3 – Kurucular Kurulu'nun Çalışma Usulü

Geçici Madde 4 – Kurucu Kademe Organ Üyelerinin Kongre Delegeliği

Geçici Madde 5 – Kurulusta Üye Yazım Yetkisi

Geçici Madde 6 – Kadın Gençlik Kollarının İlk Oluşumu

Geçici Madde 7 – Ahlak ve Etik Kurulu

YIRMİNCİ KISIM

EK : Yurtdışı temsilcilik açılacak yerler listesi

ADALET BİRLİK PARTİSİ TÜZÜĞÜ – AB PARTİ

BİRİNCİ KISIM

GENEL ESASLAR

Madde 1 - Kuruluş; AB Partinin tüzüğü, tüzük hükümlerine göre kurulmuş olan. Adalet Birlik Partisinin Kurucusu ve ilk genel kurucu başkanı İrfan UZUN'dur. Partinin genel merkezi Ankara'dır. Adalet Birlik Partisi, milli hakimiyeti ve milletin üstünlüğünü, milli birlik ve bütünlüğü her şeyin üzerinde anlayış kabul eden. Millet iradesinin tecellisinin ve millet hakimiyetinin tesisinin; ancak halkın serbest oyunun esas olduğu hür, demokratik düzen içinde mümkün olabileceğine inanan. İnsanın temel hak ve hürriyetlerini vazgeçilmez kabul eden, Adalet Mülkün Temelidir, anlayışına sahip. Hayvan haklarına saygılı, Sanata ve Sanatçıya çok büyük önem veren Milliyetçiliği, milli ve manevi değerlere bağlılığı genel ilke edinen, Cumhuriyetimizin kurucusu büyük önder Atatürk'ün ilke ve inkılapları istikametinde muasır medeniyet seviyesine erişmeyi hedef alan. Asıl olan fertlerin ve topluluğun mutluluğudur görüşü içerisinde sosyal adalete ve fırsat eşitliğine inanmış, İktisadi kalkınmanın hızlandırılmasını, işsizliğin ve fakirliğin bitirilmesini, gelir dağılımı farklılıklarının azaltılarak refahın yaygınlaştırılmasını öngören, İktisadi gelişmede fertlerin teşebbüs gücünü esas kabul eden; geleceğimizin teminatı olan gençlerimizin modern ve ileri Türkiye idealine bağlı, milli ve ahlâki değerlerimizi benimsemiş, ilmi düşüncelere sahip, herkese karşı sevgi, saygı, müsamaha besleyen, medeni birer insan olarak yetişmelerini milli eğitimin esası sayan, Demokratik siyasi mücadelede tek yolu ikna, uzlaşma ve fikirlere hürmet olarak gören; hür, bağımsız, gelişmiş, itibarlı büyük ve güçlü Türkiye idealine ulaşmayı gaye edinen, Siyasi bir partidir.

Madde 2 - Partinin adı; ADALET BİRLİK PARTİSİ'dir.

Madde 3 - Partinin Kısaltılmış Adı, Genel Merkezi ve Amblemi; Partinin kısaltılmış adı AB PARTİ şeklindedir. Partinin Genel Merkezi; Ankara'dadır.

AB PARTİ Amblemi sarı, yeşil ve kahverengi renklerden oluşan GÜNEŞ ve AYÇİÇEĞİ' dir.

Madde 4 - Amaçlar; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, başta İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi olmak üzere TBMM tarafından onaylanmış uluslararası belgeler, Siyasi Partiler Kanunu, seçim kanunları, diğer ilgili kanun ve mevzuat çerçevesinde, Eğitim, hukukun üstünlüğü, özgürlük, eşitlik, Aynı dünyayı paylaştığımız hayvanlarında hayvan haklarına saygılı, dayanışma, barışçı ve adil bir dünya, emeğin yüceliği, sürdürülebilir ve dengeli kalkınma, varlık içinde yaşama, doğanın ve çevrenin korunması, çoğulcu ve katılımcı demokrasi değerlerine dayanan; kadın erkek eşitliğine inanan; bu değerleri gerçekleştirmeyi hedefleyen; devleti, kişilerin özgürlüklerini ve refahını sağlamaya yönelik bir hizmet aracı olarak kabul eden çağdaş demokratik, Yüce Türk Milletinin milli ve manevi değerleri ile tarihi ve kültürel zenginliklerine sahip çıkmak, Devletin, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü, hak ve menfaatlerini korumak, Sanata karşı duyarlı, İnançlı, kültür düzeyi yüksek ahlaklı ve çağın gerektirdiği niteliklere sahip nesiller yetiştirmek, Tüzüğü ve Programına göre teşkilatlanmak ve faaliyette bulunmak üzere kurulmuş siyasi bir Partidir.

Madde 5 - Temel Değerlerimiz;

Küçük hanımlar, küçük beyler! Sizler hepiniz geleceğimizin bir çiçeği, yıldızı, ilkbal nurusunuz, Türkiye'mizi asıl yüceltecek ve büyütecek sizlersiniz. Kendinizin ne kadar mühim ve kıymetli olduğunuzu düşünerek ona göre çalışınız. Sizlerden ülkemiz adına çok şeyler bekliyoruz,

Gelecek için hazırlanan vatan evlatlarına, hiçbir güçlük karşısında yılmayarak tam bir sabır ve metanet ile çalışmalarını ve öğrenim gören çocuklarımızın anne babalarına da çocuklarının öğreniminin tamamlanması için fedakârlık yapmaktan çekinmeyecekleri bir eğitim programı uygulanacak.

Herkesin ve özellikle gençliğin, güven içinde, gelişmiş, kalkınmış, refah düzeyi yüksek, her yönden güvenli bir Türkiye sevdalısı olma ülküsüne bağlı, moral değerlerle bezenmiş insanlar olmalarını önemser. Bu nedenle her düzeyde özgür, bilgi toplumu olma yolunda bilimsel araçlarla ve ilmi verilerle donatılmış bir eğitim, öğretim ve öğrenim anlayışını pratiğe geçirmeyi amaçlar.

Eğitim sistemindeki amacımız, insanı, hem kendisi, hem de toplumu için değer yaratacak düzeye getirmek olacak. Eğitimdeki ikinci basamağımız ise, ulusun geçmişi ile geleceği arasında köprü kurmaktır. (Geçmiş ile gelecek arasında köprü

kuramazsak öğrenciler, kimliksiz, kişiliksiz, bilinçsiz, ve darmadağın, ortak değerler dizgesinden yoksun bir kuru kalabalığa dönüşür.) Geleceğin güvencesi sağlam temellere dayalı bir eğitime, eğitim ise öğretmene dayalıdır.

Öğretmenlik, belli kaynaklardaki bilgileri öğrencilere aktarma işi değildir. Öğretmenler, ileri kuşaklarımızı biçimlendirmek, toplumdaki bozulma ve değişimleri düzeltmek için çabalayarak, toplumu biçimlendirdiğini unutmamalıdır. Bu anlayışla aydın bir geleceğe binlerce mum yakabilme idealiyle sarılan, “ideal” öğretmenler yetiştireceğiz.

İnsan haklarına ve hukukun üstünlüğüne; laik, çağdaş, katılımcı ve çoğulcu demokrasiye dayanan hakça bir düzen oluşturmak, Ülkenin güvenliğini ve bütünlüğünü, ulusal birliği, ekonomik ve siyasal bağımsızlığı, yurttan ve dünyada barışı koruyup güçlendirmek, Kuvvetler ayrılığına, bağımsız ve tarafsız yargıya dayanan bir hukuk devleti düzenini gerçekleştirmek, Türk Milleti'nin en önemli yönetim kazanımının, Cumhuriyet olduğuna ve egemenliğin, kayıtsız ve şartsız milletimize ait olduğuna inanır. Millet iradesinin tek belirleyici güç olduğunu kabul eder. Millet adına egemenlik yetkisi kullanan kurumların ve kişilerin gözetmeleri gereken en üstün gücün ise, hukukun üstünlüğü ilkesi olduğunu savunur. Akıl, bilim, eğitim, yazılım ve tecrübenin yol gösterici olduğunu benimser. Millet iradesi, hukukun üstünlüğü, akıl, bilim, tecrübe, demokrasi, bireyin temel hak ve özgürlükleri, siyasi yönetim anlayışının temel referansları olarak kabul eder. Türk Milleti'nin Ülkesi ve Devletiyle bölünmez bütünlüğünü savunur. Geçmişten gelen değerlerimizi koruyarak, Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği muasır medeniyet seviyesine ulaşmak ve hatta onu aşabilmek için birinci ve dördüncü maddemiz de açıklanan normlar ve genel kabullere uygun faaliyetlerde bulunmayı, siyasi hayatın gerçeği kabul eder. Partimiz İnsan merkezli siyasi bir partidir. En üstün hizmetin, insana hizmet olduğuna inanır. İnsanın mutluluğu, umudu, huzuru, güveni, birliği, adaleti, eğitim hayatı ve sağlığı hakkında hedefini teşkil eder. Bütün milletimizi, Türkiye coğrafyasında kurulu Türkiye Cumhuriyeti Devleti adı altında büyük bir aile, diğer devletleri kendi sınırları içinde komşu aileler, olarak kabul eder. Yurttan Sulh ve Cihanda Sulh içinde bir arada yaşamının, insana verilen değerle mümkün olacağına inanır.

İnsanların farklı inanç, düşünce, ırk, dil, ifade etme, örgütlenme ve yaşama gibi doğuştan var olan tüm haklara sahip olduklarını bilir ve saygı duyar. Farklı olmanın ayrışma değil, birleştirici kültürel zenginliğimiz olduğuna inanır.

İnsan devlet ilişkilerinin de, demokratik toplum olmanın gereklerine uygun düşmeyen yaklaşımları ve her türlü ayırıcılığı red eder. Devleti, insana hizmet için, insanların oluşturduğu etkin bir hizmet kurumu olarak kabul eder. Milli iradenin egemen olabilmesinin, bütün siyasal hakların ancak özgür kullanımı ile mümkün olabileceğine, özgür siyasal hak kullanımının ise, çoğulcu ve katılımcı hür demokratik düzen içinde hayat bulabileceğine inanır.

Millet adına egemenlik yetkisi kullanan yasama, yürütme ve yargı erkleri ile devlet şeması içinde kamusal işlev gören bütün kişi, kurum ve kuruluşların; yetki kullanımlarında ve görev ifa etmelerinde, birinci ve dördüncü maddelere atıf yapılan belgelerde yer alan hukuk devleti normlarına uygunluğu gözetir olmaları gereğini vurgular ve bu gerekliliğe uygunluğu, meşruiyetin esası Kabul eder.

İnsanların inandıkları gibi yaşama, düşündükleri gibi ifade etme haklarının tartışılmaz olduğunu, inanç ve düşüncenin hukuka uygun olarak tanıtım ve propagandasının, insanlara ve sivil toplum kuruluşlarına ait bir hak ve yetki olduğunu, her insanın her kurumda ve yaşamın her alanında eşit ve ortak hakları bulunduğunu, dolayısıyla devletin, hiçbir inanç ve düşünceden yana veya karşı tutum sergilememesi gerektiğini, Anayasa'da yer alan laiklik ve kanun önünde eşitlik ilkelerinin, bu anlayış ve bakışın güvencesini teşkil ettiğini vurgular. Devletin ve Parti tüzel kişiliğinin bu alanda yüklenebileceği işlevin, sadece hak kullanımlarını sağlayıcı ve güvence altına alıcı özgür ortam hazırlamaktan ibaret olması gereğini kabul eder. Temel hak ve özgürlüklerin, oylama konusu olamayacağını savunur. İnsanın, insanca yaşamasının yöntemi olan sosyal devlet anlayışının hayata geçirilmesine özel önem verir.

Aileyi Türk toplumunun temeli kabul eder. Milli değerlerimizin, duygularımızın, düşüncelerimizin ve ülkemize has adet ve geleneklerimizin yeni kuşaklara aktarılmasında en temel, en vazgeçilmez sosyal bir kurum olduğuna inanır.

Temsili demokrasinin çoğulcu, katılımcı ve yarışmacı niteliğini önemser. Bu özelliklerin hayata geçirilmesinde, verimli, kaliteli, denetimli bir kamu yönetiminin kurulmasında ve sürdürülebilmesinde, sivil toplum örgütlerinin önemine ve vazgeçilmezliğine inanır. Referandumu, halkımızın yönetim sürecine katılımını temin için etkili bir yöntem olarak benimser. İçerde ve dışarda güçlü duruşun Devletin millet için sağlayacağı adaletle mümkün olacağına inanır. Ayrıcalıkların sadece eşitlikten doğduğu, vatandaşın yönetime, yönetimin halka, halkın da adaletle tabi olduğu bir düzenden kaynaklandığı inancı ile her iş ve faaliyette doğrunun ve haklının egemen olmasını, önleyici engelleri ortadan kaldırmayı, adil yargılanma hakkını ve hak arama özgürlüğünü bütün unsurları ile gerçekleştirmeyi, ülkemizi, yaşanılır hale getirmeyi, her halükarda milletin ülkesini ve devletinin bağımsızlığını, üniter yapısını korumayı amaçlar. Tarih, kültür ve inanç temelinde derinliği olmayan yapay farklılıkların ayrıştırılması yerine, zengin ortak değerlerin bütünleştiriciliğini esas alan bir anlayışla, ekonomik ve sosyal birikimlerimizin ortak hedeflere seferber edilmesini milli birlik ve bütünlüğümüzün teminatı saymaktayız. Partimiz, Cumhuriyet ve Demokrasi ile milletin ortak değerlerini, millî birlik ve bütünlüğümüzün, siyasî, sosyal ve kültürel temeli olarak görmekte, Türkiye için Cumhuriyet ve Demokrasiyi elzem olan ve birbirini tamamlayan iki ayrılmaz değer olarak kabul eder.

Gençlere; bilime, teknolojiye, gelişmeye, yeniliğe ve değişime açık, özgür ve eleştirel düşünceye sahip, demokrasi ve insan haklarına saygılı bir toplumun bireyleri olmalarını sağlayacak bir eğitim vermek, Çocukların birey olarak haklara sahip olduğunu göz önünde tutarak haklarını korumak ve uygulanmasını sağlamak, çocuklara yönelik her türlü şiddet ve istismarı önlemek, Engellilerin toplumsal yaşama katılımını sağlayacak önlemleri almak, her engelli bireyin farklı gereksinimleri olduğunu göz önünde tutmak, Tüm emekçilerin örgütlenme, toplu sözleşme, grev haklarının tanınmasını sağlamak, insanca çalışma koşullarını güvence altına almak, Bilimin, sanatın, kültürün gelişmesini sağlayacak özgür ortamı yaratmak, Doğayı, çevreyi ve hayvan haklarını korumak.

Emeklilerimize; Sosyal Devlet; Ekonomik, sosyal, kültürel bakımdan, vatandaşın insanca yaşayabilmesi için gerekli olan tedbirleri alan, sosyal barış ve sosyal adaleti sağlamak amacıyla sosyal ve ekonomik hayata müdahaleyi gerekli gören devlettir. Görüleceği üzere Sosyal devlet, insana yakışır asgari bir hayat düzeyi sağlamaya yönelik tedbirleri almakla mükelleftir. Tüm devletler imkânları ölçüsünde emeklilerine kaynak ayırıyor. Türkiye için Anayasasının 65 maddesi de "Devlet, sosyal ve ekonomik alanlardaki Anayasayla belirlenmiş görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir" diyerek sınırlama getirmiştir. Kaynak dağılımı siyasi tercih olup, ülkemizde emeklilere bütçeden ayrılan kaynak maalesef yetersiz görülüyor ve bu nedenle de emekliler günümüz ekonomik koşullarında yaşam savaşı veriyor. Her insan çalışma hayatının sonucunda rahat bir emeklilik ister, bunun için çabalar durur. Şu ana kadar ülkemizde emekli olanlar için rahat emeklilik hayalden öteye gitmemiş, tam tersi bir durum realitede karşımıza çıkmıştır. Maalesef çalışırken hiçbir kimse emekli sorunlarına eğilmemekte, umursamamakta ya da destek vermemekte, sanki kendisi hiç emekli olmayacak gibi davranmakta, ancak emekli olunca kendisini de bu cenderenin içinde bulup gerçeklerle yüz yüze kalmaktadır. Tüm çalışanlar bir gün emekli olacaklarını unutmamalıdır. Emeklilerin feryadına partimiz yetişmektedir. Emeklilerin ağırlaşan piyasa şartları ve uygulamada ki farklılıklar sebebiyle haklı olarak talepleri var. Bu çerçevede, Emeklilerin, çalışanlar gibi banka promosyonu alması, Enflasyona endeksli zam alan SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin, memur emeklileri gibi toplu sözleşmeyle zamlarının belirlenmesi, Emeklilere de aile yardımı yapılması, Çalışan emeklilerden Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) kesintisinin kaldırılması, Emeklilerin sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanması, Kiracı olan emeklilere kira öder gibi ev sahibi olma imkânı sunulması, Doğalgaz, su ve elektriğin indirimli kullanımının sağlanması, Emeklilere toplu taşıma araçlarından ücretsiz yararlanma imkânının getirilmesi, Prim günü eksikliği nedeniyle emekli olamayanlara borçlanma imkânı verilmesi, Siyasi Partimizin Başlıca temel değerlerini oluşturmaktadır.

Madde 6 - Görev İlkelerimiz; Bu programda belirtilen esasların ışığında öngörülen hususların gerçekleşmesi maksadıyla her çeşit sosyal, iktisadi, idarî, hukuki, politik ve diğer tedbirlerin alınması ve uygulanması için çalışmayı ve mücadele etmeyi aziz milletimize karşı vazgeçilmez görevimiz sayar, siyasî parti oluşumuzun kuruluş sebebi görürüz. Parti Tüzüğü ve Programı, Genel Başkan dahil, her üyeyi ve Partinin bütün organlarını bağlar. Partiye üye olmak veya görev üstlenmek; Partinin amaç ve hedeflerini benimsemek, hayata geçirilebilmeleri için gücü ve becerisi ölçüsünde katkıda bulunmaktır. Partili hiçbir görevli, Partinin amaç ve hedefleri dışında davranış ve çalışmalar içine giremez. Partili her birey, Parti içinde çalışmalara katılarak, siyasal ve toplumsal hayatla ilgili bilgi ve yeteneklerini geliştirme ve siyasete aktarma hakkına sahiptir. Partideki görevlendirmeler de ve seçimlerde, Parti içi demokrasi ve üyelik hukuku kuralları gözetilerek uygunluk, ehliyet ve güven, en başta aranacak belirleyici ölçütler olarak kabul edilir. Partimize üye olan herkes, yapacakları çalışmalarda bu ilkelere göre davranacağını kabul ve taahhüt etmiş sayılırlar.

Madde 7 - Siyasal İlkelerimiz;

Cumhuriyetçilik; Cumhuriyet; devleti yönetme (egemenlik) hakkının millete ait olduğu ve milletin de bu hakkını belirli bir süre için seçtiği temsilciler aracılığıyla kullandığı yönetim şeklidir. Cumhuriyetçilik ise devlet yönetimi olarak cumhuriyeti benimsemek ve korumaktır.

Milliyetçilik; Partimiz Milletimizin varlığını sürdürmesi ve yüceltilmesi için diğer bireylerle birlikte çalışmaya. Bu çalışmayı ve bilinci diğer kuşaklara da yansıtmaya odaklanmaktadır. Kendini aynı milletin üyeleri sayan kişilerin, O milleti yüceltme istekleridir. Milliyetçilik yaşadığı topraklara bağlı olmaktır. Bir insan kökeni ne olursa olsun kendini hangi millete ait hissediyorsa o milletin kimliğini taşıyor demektir. Bu yüzden Atatürk ne mutlu Türk olana değil "Ne mutlu Türkün diyene" demiştir.

Halkçılık; Genel anlamda bir devletin sınırları içerisinde yaşayan ve o devletin yasalarına bağlı olan kişilere halk adı verilmektedir. Başka bir deyiş ile, ülke toprakları üzerinde yaşayan, ureten, emek veren, hizmet eden, ülkeyi vatani kabul eden anlamına gelmektedir. Bu bağlamda Halkçılık ilkesi yönetimde, siyasette, kalkınmada, gelir dağılımında, devlet ve ulus olanaklarının kullanılmasında, halkın yararlarının gözetilmesini ve korunmasını amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda partimiz düzenlemeler yaparak, önlemler alarak, engel ve güçlükleri ortadan kaldırmayı görev bilir.

Devletçilik; Devlet bir ülke üzerinde yaşayan insan topluluğunun, aralarındaki düzeni kurmak ve sürdürmek için oluşturduğu siyasi teşkilata ve bu teşkilatın ortaya çıkardığı üstün buyurma gücüdür. Devletçilik ilkesi ise o ülkenin sosyal politikasında izlenecek yol ve yöntemlerin belirlenmesi, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın devlet eliyle

gerçekleştirilmesidir. Bir devletin temel öğeleri; millet, yurt, egemenlik, bayrak ve milli marştır. Devletçilik ilkesinde asıl amaç fertlerin yapamayacağı oluşumların devlet tarafından sağlanmasıdır. Ekonomik kalkınmada özel teşebbüslerin yanı sıra devletin de yatırımlar yapmasını öngören karma sistemi ele alan, sosyal güvenliğin sağlanmasını devletin görevi kabul etmektedir.

Din ve Laiklik; Herkes Anayasamızın teminatı altında vicdan, dini inanç ve ibadet hürriyetine sahiptir. Maddi ve manevi gelişmeyi birlikte sağlamanın zaruretine inanırız. Yüksek ahlak sahibi dengeli bir nesil yetiştirilebilmesini teminen, devletin ilk ve orta öğretim kurumlarında dini eğitim ve öğretim yapılması için gerekli tedbirleri almasını zorunlu görürüz. Laikliği, manevi değerlerin korunmasında, vicdan, dini inanç ve ibadet hürriyetinin uygulanmasında ve dini kültürün geliştirilmesinde kısıtlayıcı bir unsur olarak anlamıyoruz.

İnkılapçılık; İnkılâp kelime anlamı ile bir durumdan başka bir duruma geçiş ve dönüşüm anlamına gelmektedir. İnkılâpçılık ise her zaman yeniliği esas alan, sürekli yeniliklere gelişmelere açık olmayı isteyen, yeniliklerle toplumun ihtiyaçlarını karşılamayı hedefleyen, çağdaşlaşma yolunda adımlar atmaya çalışan, eğitimi ve bilimi ön planda tutan, Milletimiz için modernlik amaçlayan Partimiz bu ilkenin ışığında daha da değişime, gelişime ve Dünya da gelişmiş ülkelerin yakalamış olduğu bilgi çağına ulaşabilmek hatta geçebilmek için çalışarak gerçekleştirmelerini sağlamaktır.

Madde 8 - Öncelikli Yapacakları; “Türk Milleti’nin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve Demokrasi’yi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır. Birinci önceliğimiz, Eğitim alanında Gelir ve cinsiyet farkı gözetmeksizin, çağdaş ülkelerin normlarına uygun bir yaklaşımla bütün yurttaşların eğitim hakkından ücretsiz ve eşit yararlandırılması sağlamaktır. Öncelikli hedefimiz olan eğitimle özgür akla ve vicdana sahip, üretken, hak ve sorumluluklarının bilincinde olan, ülkesine ve topluma karşı duyarlı bireyler yetiştirmektir. Atatürk’ün “fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür nesiller” söylemi aslında eğitimde temel yol haritasını önümüze koymaktadır. Bunun yolu da elbette ki çağın gereklerine uygun bilimsel bir eğitim müfredatından geçiyor bu müfredatın oluşmasında Milli değerleri koruyarak ve milli bir müfredat oluşmasını sağlamak amacımız. Birinci önceliğimizin dışında bulunan diğer yapacaklarımız parti programımızda mevcuttur.

İKİNCİ KISIM PARTİ ÜYELİĞİ

Madde 9 - Üye Olabilme Şartları; Tüzükte yer alan temel amaç, hedef, değer ve ilkeleri benimsemiş, Partinin Tüzük ve Programını kabul ettiğini, gücü, bilgi ve tecrübeleri Nispetin de Parti çalışmalarına katılmayı üyelik giriş beyannamesinin de beyan ve taahhüt eden, medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip olan, On sekiz yaşını doldurmuş, Başka bir siyasi Partide üyelik kaydı olmayan, Partiye belirli bir üyelik aidatı ödemeyi taahhüt eden, Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı olan herkes, Adalet Birlik PARTİ’si üyesi olabilirler. Siyasi Partiler Kanunu ile diğer ilgili yasalarda Parti üyesi Olamayacakları açıkça belirtilmiş olanlar Adalet Birlik Partisine üye olamaz ve üye kaydedilemezler,

Madde 10 - Üyelik Başvurusu ve Gerekli Belgeler; Adalet Birlik Partisine üye olmak isteyen kişi, en az iki parti üyesinin olumlu görüşünün de yer aldığı üye giriş beyannamesini, kanuni ikametgâhının bulunduğu ilçe yönetim kuruluna alındı belgesi karşılığında teslim eder. Beyanname, bir adet olarak düzenlenir. İstek halinde alındı belgesi verilir. İnternet ve benzeri yollarda üyelik başvurusu yapılabilir. Bu yöntemle üyelik başvurusunun usul ve esasları, üye kayıt yönetmeliği ile düzenlenir. Adalet Birlik Partisine Elektronik posta aracılığıyla düzenlenen giriş beyannamesi ile üyelik müracaatı yapılması durumunda, bu müracaat beyannameye eklenmesi gereken belgelerin ibrazını müteakip değerlendirmeye alınır. İlçe yönetim kurulu, isteklinin partiye alınmasında tüzük hükümlerine göre mâni bir hâl bulunup bulunmadığını inceleyerek 15 gün içinde kararını verir. Başvurunun kabulüne karar verilmesi hâlinde, karar tarih ve sırasına göre üye kayıt defterine kaydedilerek, durum üye numarası ile birlikte ilgiliye 15 gün içinde yazılı olarak veya elektronik posta ile bildirilir. Başvurunun uygun görülmemesi durumunda ise, üyeliğe kabul edilmeme kararı 15 gün içinde ilgili kişiye yazılı olarak bildirilir. İlçe yönetim kurulu üyeliğe kabul edilmeme bildiriminde gerekçe belirtmek mecburiyetinde değildir.

Madde 11 - Üye Başvurusu Karara Bağlanması ve Üye Kayıt İşlemi; İlçe yönetim kurulu, üyelik başvurusunu en geç 30 gün içinde karara bağlar. Başvuru kabul edilmiş ise; üyelik kaydı, karar tarih ve sırasına göre üye kayıt defteri’ne işlenir. Talebin reddine ilişkin kararlara karşı ilgili kişi, 15 gün içinde ilçenin bağlı olduğu il yönetim kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulu itirazı inceler, 15 gün içinde karara bağlar. Bu karar, Parti içi işlemler açısından kesin sayılır. Aynı kişinin, Partide birden fazla üyelik kaydı olamaz. İkametgâhını yasal olarak değiştirmedikçe, başka bir ilçeye üyelik nakli yapılamaz. Üye kayıt defteri sadece ilçelerde bulundurulur. Doğrudan Genel Merkez, il veya belde yönetim kurullarına yapılan üyelik başvurularına ilişkin beyanname ve ekleri, ilgilinin ikamet ettiği ilçe başkanlığına gönderilir. İlçe, Tüzük’te yazılı ayrık durumlar hariç, yukarıda yazılı olan prosedüre göre işlem yapar. Partinin, üyeliklerle ilgili düzenleyici işlemlerine aykırı olarak yapılmış üye kayıtları, geçersizdir. Böyle kayıtlar, Genel Merkez Teşkilat Başkanlığınca üye programından çıkartılır.

Madde 12 – Sürekli Yurt Dışında Bulunan Vatandaşların Üyeliği; Yurt dışındaki yurtttaşlar, üyelik başvurularını bir yazı ile Genel Merkez Üye Yazım Bürosu'na yaparlar. Yazıya yurt dışında sürekli oturdukları yerin adresi ile Türkiye'de iken sürekli oturdukları ilçedeki açık adresi yazmaları, Sürekli yurt dışında bulunanlar üyelik başvurularını Türkiye'ye geldiklerinde ikamet ettikleri il, ilçe veya belde başkanlığına üye giriş beyannamesi göndermek veya vermek şeklinde yazılı beyan ile yaparlar. Başvuru yazısında, Sürekli yurt dışında bulunan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, üyelik başvurularını, varsa buldukları yerdeki Parti temsilciliği aracılığı ile veya internet üzerinden de yapabilir. Bu yöntemle üyelik başvurusunun usul ve esasları Yönetmelik ile düzenlenir.

Madde 13 - Partiden Ayrılmış Olanların Yeniden Üyelğe Kabulü; Memuriyete girme gibi yasal zorunlu bir neden olmaksızın, Parti üyeliğinden istifa etmiş olanların yeniden üyelik başvurusu; ikamet ettiği ilçe yönetim kurulunun görüşü alınarak, il yönetim kurulunca karara bağlanır. Bu konuda verilecek red kararına karşı ilgili kişi; kararın kendisine bildiriminden itibaren 15 gün içinde Merkez Yürütme Kurulu'na (MYK) itiraz edebilir. Yasal zorunlu bir neden olmaksızın Kurucular Kurulu, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ile Merkez Disiplin Kurulu üyeliği, il başkanlığı ve il belediye başkanlığı yapmış olanlar ile Partili milletvekillerinden istifa etmiş olanların yeniden Parti üyeliği için yapacakları başvurular hakkında karar vermek, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na aittir. Bu madde hükümleriyle ilgili MYK ile MKYK'nın vereceği kararlar, Parti içi işlemler açısından kesin kararlardır.

Madde 14 - Üye Kimlik Belgesi; Genel merkezce belirlenmiş ve düzenlenen Parti kimlik Belgesi, ilçe başkanlığı aracılığı ile üyelere verilir. Parti üyeliği, geçerli Parti Kimlik Belgesi ile kanıtlanır. Yer değiştiren üye, üye kimlik belgesini iade eder. Yeni yerleşim yeri ilçe kademesine üyelik nakli yapılır ve kendisine yeni üye kimlik belgesi verilir, bu işlemleri tamamlamayan ve Geçerli Parti Kimlik Belgesini göstermeyenler, üyelikten doğan seçme ve seçilme haklarını kullanamazlar.

Madde 15 - Genel Merkezin Üye Kayıt Yetkisi; Başka bir parti mensubu ya da bağımsız olarak TBMM üyeliği ile belediye başkanlığı yapmış ve yapmakta olanların, Partiye kabulleri, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca karara bağlanır. Üyelğe kabul kararı ile giriş beyannamesinin bir sureti, ikametinin bulunduğu ilçeye gönderilerek üyelik kaydı tamamlanır. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, Partiye alınmalarında yarar gördüğü kişiler hakkında aynı şekilde işlem yapmaya yetkilidir. Sendikalar, meslek odaları ve birlikleri başta olmak üzere, ülke genelinde örgütlenmiş kurum, kuruluş ve etkin sivil toplum örgütlerinin üst düzey yöneticilerinin, Genel Başkan'ca önerilen kişilerin üyelğe yazılmasına karar verebilir. Bu şekilde üyelğe kabul edilenler altı ay süreyle yalnızca seçilme hakkından yararlanabilir. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararı ile Partiye alınan kişilerin, Milletvekili sıfatını taşıyanlar hariç, Parti üyelikleri hakkında ilgili ilçe ve il yönetim kurulları, varsa itiraz ve görüşlerini gerekçeli olarak MKYK'ya bildirebilirler. İki ay içinde işlem yapılmayan itirazlar, MKYK'ca kabul edilmiş sayılır.

Madde 16 – Genel Merkez Üye Yazım Yönetmeliği ve Üye Yazımında tüzüğe Aykırı Davrananlar;

a) Genel Merkez Üye Yazım Yönetmeliği Tüzükte belirlenen kurallara uyularak yapılan üye yazımları, Genel Merkez Üye Yazım Bürosu'nca ayrı ayrı bilgisayar ortamına aktarılarak Genel Merkez'de toplanır. Genel Merkez Üye Yazım Bürosu, Asıl Üye Genel Kütüğü'nü oluşturur ve ilgili makamlara gerekli bilgileri, kayıtları ve belgeleri ulaştırır. Parti Kimlik Belgesi'nin hangi tarihlerde nasıl yenileneceği ve üyelikle ilgili işlemlerin nasıl yürütüleceği, Üye Yazım Yönetmeliği'nde düzenlenir. Partinin üyelikle ilgili tüm işlemleri, ilçe teşkilatlarınca tutulan üye kayıt defterleri esas alınarak genel merkeze teşkilat programı adıyla düzenlenen elektronik veri tabanı üzerinde il ve ilçe ölçeğinde mahalle, köy ve sandık esasına göre arşivlenir. İlçe teşkilatlarınca yapılan üyelikle ilgili kayıtların e-teşkilatüye programına aktarılmasına ilişkin usul ve esaslar Genel Merkez Teşkilat Başkanlığınca çıkartılacak yönetmelik ile belirlenir. Üyelikle ilgili Parti içi uyuşmazlıkların çözümünde Genel Merkez kayıtları esastır. Üye Başvuru Belgesi ve Üye Başvuru Defteri, Genel Merkez Üye Yazım Bürosu'nca bastırılıp Yönetmelikte belirlenen kurallara uygun olarak, ilçe başkanlıklarına dağıtılır. İlçe başkanlığı; başvuru defterine, ilçenin adını, defterin sayfa sayısını, kaç başvuruya yeteceğini, hangi tarihte kullanılmaya başlayacağını yazarak ilçe seçim kuruluna onaylatır.

b) Üye Yazımında tüzüğe Aykırı Davrananlar, Üye yazımlarında; başkası adına üye başvuru belgesi düzenleyenler, başkasının imzasını taklit edenler, gerçek dışı beyanda bulunanlar, sahte belge düzenleyenler, üyelerin kayıtlarını silenler, üyeleri ayrılmış gösterenler, Üye Yazım Yönetmeliği'ne aykırı davrananlar hakkında ivedi olarak disiplin kovuşturması yapılır. Yukarıda yazılan suçları işlediği, disiplin kovuşturması sonucu saptananlar hakkında, disiplin cezalarının uygulanması yanında, Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunulur.

Madde 17 - Parti Üyelerinin Görevleri, Hakları ve Yükümlülükleri; Partinin bütün kademe görevleri ve temsil yerleri, Tüzük Kuralları içinde Partili her üyeye açık ve hizmet etmek için aday olunabilecek yerlerdir. Üyeler, Parti içi ve dışı ilişkilerinde üye olmanın ön şartı olan Parti Tüzüğü ile Parti Programı ve Yönetmeliklerin ve bunlara uygun olarak yetkili kurum ve kurullarca oluşturulmuş ilke ve kararlar ile anayasa ve yasaların emredici hükümleri çerçevesinde çalışmalar yapar ve

yapılan çalışmalara katkıda bulunurlar. Parti üyesi; hiçbir ayırım gözetmeksizin, toplumu oluşturan her bireyin, insan olmasından kaynaklanan temel haklar ve özgürlükler önündeki engellerin kaldırılması için üzerine düşen çabayı azimle kararlılıkla, gücü ve becerisi nispetinde yapar. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Ülkesi ve Milleti ile bölünmez bir bütün olduğunu ve bu bütünlüğün; bireysel, toplumsal, ekonomik ve siyasal hak ve özgürlüklerin sağlanması ile mümkün olacağı bilinci içinde hareket eder.

Madde 18 – Üyeliğin Sona Ermesi; Adalet Birlik PARTİ üyeliği, durumun belgelenmiş olması şartıyla;

-Ölüm,

-İstifa,

- Başka Partiyeye üye olmak, üye olmasa bile başka Partide görev almış olmak, Mahalli idare ya da milletvekilliği seçimlerinde bir başka partiyeye adaylık başvurusunda bulunma veya aday olma. Disiplin kurulu kararı ile Partiden ihraç edilmiş olmak gibi hallerde sona ermiş olur. Böyle bir durumda ilçe yönetim kurulu; başka bir işlem yapmadan sadece tespit kararı olarak ilgilinin üye kütüğündeki kaydına işler ve ilgili kademe ve makamlara bildirir. Üyelikten istifanın belgelenmiş sayılması için istifanın ya noter aracılığıyla ve yazılı beyan ile bizzat yapılmış olması gerekir. Bizzat yapılan yazılı istifa bildirimlerinde, imzanın ilgiliye ait olduğunun tespiti yapılır.

Partiyeye üye kaydedilen kişinin, üye olmasına engel bir hâlinin veya üyelik vasıflarını kaybettiğine dair bilgi edinilmesi halinde, ilçe yönetim kurulu bu bilgiyi edindiği günden itibaren 15 gün içinde araştırmasını yapar, ilgiliyi dinler ve hazırladığı dosyayı kendi kanaati ile birlikte il yönetim kuruluna gönderir. İl yönetim kurulunun 15 gün içinde vereceği karar kesindir. Üye olma şartlarını sonradan kaybedenler ile üyeliğe giriş sırasında üyelik şartlarını taşımadıkları sonradan anlaşılanların üyelik kayıtları, ilçe yönetim kurulu kararıyla silinir. Kaydı silinen üyenin istifası ile ilgili işleme esas belgeleri özel bir dosyada saklanır. Üye kayıt defteri ve giriş beyannamesine silme durumu şerh edilir. İlçe başkanı, kesinleşmiş disiplin kurulu kararı ile ölüm ve istifa etme halleri hariç, başka nedenlerle kaydı silinenlere durumu bildirir tebligat yapar. İlgili kişi, kaydının silinmesi kararına karşı 15 gün içinde il yönetim kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulunun red kararına karşı ise, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde Merkez Yürütme Kurulu'na itirazda bulunabilir. MYK'nın vereceği karar, Parti içi işlemler bakımından kesindir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

PARTİNİN TEŞKİLATLANMASI

Madde 19 – Parti Teşkilatı; Partinin ana teşkilat birimleri ile yan kuruluşlar ve yurt dışı temsilciliklerinin de içinde bulunduğu tabandan tavana zorunlu ve ihtiyarı birimlerinin tamamı, Parti teşkilatını oluşturur.

Madde 20 - Parti Teşkilat Kademeleri; Parti teşkilat kademelerimiz; belde, ilçe, il ve Genel Merkez teşkilatlarından, belediye meclisi grupları ve il genel meclisi grupları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu'ndan oluşmaktadır. Parti teşkilat kademelerinde, kadın ve gençlik kolları ile diğer yan kuruluşlar ve yurt dışı temsilcilikleri oluşturulur. Teşkilatlar, idari ve yerel dağılıma göre oluşturulur. Bir idari birim içinde aynı düzeyde ve nitelikte birden fazla teşkilat oluşturulamaz. Yardımcı kuruluşlar, siyasal eğitim, bilgilenme ve bilgilendirme amaçlı irtibat büroları veya lokaller ile mülki ve idari yapıya göre kurulmuş teşkilata bağlı köy, mahalle ve sandık bölgesi temsilcilikleri ve internet gibi teknolojik araçlarla donanımlı çalışma ve tanıtım yerleri oluşturulabilir.

Madde 21 - Parti Teşkilat Kademe Organları; Parti teşkilatı, aşağıda yazılı teşkilat kademe organlarından oluşur:

Madde 22- Belde Teşkilatı

- a) Belde Kongresi
- b) Belde Başkanı
- c) Belde Yönetim Kurulu
- d) Belde Yürütme Kurulu

Madde 23 – İlçe Teşkilatı

- a) İlçe Kongresi
- b) İlçe Başkanı
- c) İlçe Yönetim Kurulu
- d) İlçe Yürütme Kurulu

Madde 24 - İl Teşkilatı

- a) İl Kongresi
- b) İl Başkanı
- c) İl Yönetim Kurulu
- d) İl Yürütme Kurulu

Madde 25 - Genel Merkez Teşkilatı

- a) Büyük Kongre
- b) Genel Başkan
- c) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK)
- d) Merkez Yürütme Kurulu (MYK)

Madde 26 - Yan Kuruluşlar

- a) Kadın Kolları
- b) Gençlik Kolları
- c) Diğer Yan Kuruluşlar

Madde 27 - Gruplar

- a) TBMM Parti Grubu
- b) İl Genel Meclisi Grupları
- c) Belediye Meclisi Grupları

Madde 28 - Mahalle, Köy, Sandık Bölgesi ve Seçim Çevresi Temsilci ve Kurulları; Mahalle, köy ve sandık bölgesi; Parti çalışmalarının temel zemindir. Partiyi ve Parti faaliyetlerini tanıtmak, aksaklıkları ve talepleri tespit edip rapor etmek, verilecek Parti görevlerini yapmak üzere, ilçe ve belde yönetim kurullarınca Parti üyeleri arasından köy, mahalle ve sandık bölgesi temsilcilikleri veya üç kişiden az olmayan temsilci kurullar oluşturulabilir. Bu kurullar da kadın ve gençlik kollarının, asgari birer temsilci ile temsil edilmelerine özen gösterilir. İl yönetim kurulları, seçim çevresi ölçeğinde, seçim dönemlerinde veya uygun görülen zamanlarda seçim çevrelerindeki her tür seçim çalışmalarını sevk ve idare edecek kurullar oluşturabilirler.

Madde 29 - Yurt Dışı Temsilcilikler; AB PARTİ; vatandaşlarımızın ve uluslararası kurum ve ilişkilerimizin yoğun olduğu ülkelerde, o ülkelerin mevzuat ve uygulamalarını gözeterek, hal ve vaziyetin gerektirdiği yerleşim yerlerinde, ilgili Genel Başkan yardımcısının teklifi üzerine, ekli listede isimleri yazılı ülke ve yerlerde Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun kararıyla yurt dışı temsilcilikleri oluşturulur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

PARTİ TEŞKİLATI

TEŞKİLAT ORGANLARININ OLUŞUMLARI, GÖREV VE YETKİLERİ

BELDE TEŞKİLATI

Madde 30 - Belde Kongresi; Belde teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan Belde kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerinden oluşur. İki yıldan az, üç yıldan fazla olmayan bir sürede ve ilçe kongresinden önce uygun bir zamanda, ilçe yönetim kurulu tarafından belirlenen tarihte yapılır. Belde Kongresi belde başkanını, belde yönetim kurulu asıl ve yedek üyelerini seçer, ilçe yönetim kurulunca köy ve mahalle dağılımlarına göre sayıları belirlenmiş beldeyi ilçe kongresinde temsil edecek olan ilçe kongresi delege seçimini yapar, gündemindeki konuları müzakere edip karara bağlar. Tüzüğü 55. - İlçe ve İl Kongrelerinde Yapılacak Seçimler ve Adaylık maddesinin yargıyla ilgili hükümleri hariç, adaylıklar ve seçimlere ilişkin diğer hükümleri, belde kongresinde de aynen uygulanır. Nüfusu 5000'den az olan beldelerde kongre yapılmaz. Bu beldelerin başkanları, ilçe başkanının teklifi üzerine il yürütme kurulu; yönetim kurulları ise belde başkanının teklifi üzerine ilçe yürütme kurulu tarafından atama yoluyla oluşturulur. Münfesih olma halinde de aynı hüküm uygulanır.

Madde 31 - Belde Kongresi Delegeleri; Belde kongresi, seçilmiş en fazla 100 (yüz) delege ile tabii delegelerden oluşur. Seçilmiş delegelerin mahalle dağılımları şöyle hesaplanır: Seçilmiş delege sayısı olan 100 (yüz) rakamı; Partinin son genel seçimde belde de almış olduğu oya bölünerek kat sayı bulunur. Katsayının, mahallede Partinin almış olduğu oyla çarpımından elde edilecek rakam, o mahallenin seçilmiş delege sayısıdır. Eksikler, küsurat büyüğüne göre dağıtılır. Asıl delege sayısının yarısı kadar yedek delege seçimi yapılır. Çeşitli nedenlerle Partinin almış olduğu oy belli değil ise; son yerel seçim sonuçlarına göre, onun da belli olmaması halinde, belde kongresi delegeliklerinin mahalle dağılımları seçmen sayısı oranlarına göre yukarıdaki yöntemle belirlenir. Beldeye bağlı mahallelerde kayıtlı üye sayısı 100 (yüz)'den fazla değil ise, üyelerin tamamı belde kongresi delegesi sayılır. Beldenin seçimle görev yapmakta olan başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile Partili belde belediye başkanı, belde kongresinin tabii delegesidirler. Belde kongresi ilçe yönetim kurulunun aday olmayanlar arasından görevlendireceği üç kişilik bir heyetin gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre yapılır.

Madde 32 - Belde Kongresi Delege Seçimleri ve Delege Listesinin Onaylanması; Belde kongresi delege seçimleri, tüzüğün 39. İlçe Kongresi Delege Seçimleri, maddesinde yazılı usul ve esaslara göre belde yönetim kurulu tarafından gerçekleştirilir. Tüzüğün 50. Kongre Delege Listesinin Seçim Kurulunca Onaylanması ve İlanı, maddesinde yazılı ilçe kongresi delegeleriyle ilgili askı, itiraz ve onay gibi Seçim Kurulu'na ait yetki ve görevler, belde kongresi delegeleri açısından ilçe başkanı tarafından kullanılır. Tüzüğün 51. İlçe ve İl Kongresinin İlanı, maddesi hükmü, belde kongreleri hakkında da uygulanır.

Madde 33 - Belde Başkanı; Belde başkanı; belde kongresi tarafından gizli oylama ile tek derecede seçilir. Partinin belde düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyon ve yürütümünü sağlar, denetimini gerçekleştirir ve belde teşkilatını temsil eder. Aynı kişi, kesintisiz en fazla dört olağan dönem belde başkanı seçilebilir. Ancak, ara veren kimseler tekrar aynı göreve getirilebilir.

Madde 34 - Belde Yönetim Kurulu; Belde yönetimkurulu, belde kongresince gizli oyla seçilen ve belde başkanı dahil, en az 3, en fazla 15 üyeden oluşur. Kongrede aynı sayıda yedek üye seçimi yapılır. Belde teşkilatının ilk kuruluşu, ilçe yönetim kurulunun görüşü alınarak, il yönetim kurulu tarafından atama ile gerçekleştirilir.

Madde 35 - Belde Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri; Belde yönetim kurulu, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile ayda en az bir kez olağan toplantı yapar. Kararlar, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Belde yönetim kurulu belde başkanı veya belde yönetim kurulu üye tam sayısının en az 1/3' ünün talebi halinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantıda sadece toplantı konusu olan konu görüşülür. Belde yönetim kurulu ilk toplantısında, toplantı zaman ve tarihini belirler, belde yürütme kurulu üyelerinin seçimini yapar.

Madde 36 - Belde Yürütme Kurulu; Belde yürütme kurulu; bağlı olduğu ilçe yürütme kuruluna paralel olarak, belde başkan yardımcılarında oluşan ve belde başkanı başkanlığında çalışmalar yapan kuruldur. Bu kurul üyeleri, belde başkanınca belde yönetim kurulu üyeleri arasından belirlenir. Belde yürütme kurulu üyeleri arasındaki görev taksimi, belde başkanı tarafından yapılır. Belde başkanı, belde yürütme kurulu üyelerinden birini belde muhاسبı, birini de belde sekreteri olarak görevlendirir. D - MERKEZ YÜRÜTME KURULU (MYK) - Madde 88 - MYK'nın Oluşumu ve Çalışma Esasları; Tüzüğün 88. maddesi hükmü, belde yürütme kurulu hakkında da uygulanır. Bu kurul, belde yönetim kurulunun gündemini hazırlar, belde başkanının tevdi ettiği işleri yapar, belde kongresi ve belde yönetim kurulunca alınmış kararların ve verilen görevlerin icrasını sağlar. Belde yürütme kurulu üyeleri, **MYK Üyelerinin Görev ve Yetkileri** - Madde 91 - Genel Başkan Yardımcılarının Görev ve Yetkileri; tüzüğün 91. maddesinin yazılı a, b ve c fıkralarının yetki ve görevleri, belde düzeyinde aynen icra ederler. Nüfusu 5000'den az olan beldelerde yürütme kurulu oluşturulmaz. Ancak gerekli görülmesi halinde belde başkanı tarafından mevcut yönetim kurulu üyeleri arasında Teşkilat İç Yönetmeliğine göre görev dağılımı yapılır.

İLÇE TEŞKİLATI KONGRESİ

İLÇE TEŞKİLATI

Madde 37 - İlçe Kongresi; İlçe teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan ilçe kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. İlçe başkanı ile ilçe yönetim kurulunun asıl ve yedek üyelerini; ilçeyi temsil edecek il kongre delegelerinin asıl ve yedeklerini seçer, gündemindeki konuları müzakere edip karara bağlar.

Madde 38 - İlçe Kongresi Delegeleri; İlçe kongresi, seçilmiş 400 delege ile tabii delegelerden oluşur. İlçeye kayıtlı üye sayısı 400'den az ise, üyelerin tamamı ilçe kongre delegesi sayılır. İlçeye kayıtlı üye sayısı 400'den fazla ise; önce her mahalle ve köy için birer delege tahsis edilir. Tahsis toplamı, 400 sayısından düşülür. Arta kalan delege sayısı, Partinin son milletvekili genel seçiminde o ilçede almış olduğu toplam oy rakamına bölünür. Bölüm sonucu çıkan kat sayının, o ilçeye bağlı her mahalle

veya köyde alınmış oyla çarpımı sonucu çıkan sayı ile tahsis olunan sayının toplamı, ilgili mahalle veya köyün ilçe kongresi için seçeceği delege sayısını teşkil eder. Delege dağılımında eksikler, küsurat büyüğüne göre yapılan sıralama ile tamamlanır. Asıl delege sayısının yarısı kadar da yedek delege seçilir. Çeşitli nedenlerle Partinin almış olduğu oyun belli olmaması halinde; son yerel seçim sonuçlarına göre, onun da belli olmaması halinde, ilçenin toplam seçmen sayısı ile mahalle ve köy seçmen sayılarına göre aynı yöntem uygulanmak suretiyle delege dağılımı belirlenir. İlçe yönetim kurulu kongreden üç ay önce kongre delege dağılım listesini hazırlar ve il yönetim kurulunun onayına sunar ve onaydan sonar ilan eder. Listenin ilanından itibaren 15 gün içinde yapılacak itirazları, il yönetim kurulu kesin olarak karara bağlar. Kongresince seçilmiş ve halen görevde bulunan ilçe yönetim kurulu başkan ve asıl üyeleri ile Partili ilçe belediye başkanı ve ilçeye bağlı Partili belde belediye başkanları ilgili ilçenin; Partili büyükşehir belediye başkanları dışındaki Partili il belediye başkanları ise merkez ilçe kongresinin tabii delegesidirler. Geçici ilçe yönetim kurulu başkan ve üyelerinden delege sıfatı olmayanların kongrede oy kullanma hakkı yoktur.

Madde 39 - İlçe Kongresi Delege Seçimleri;

a) İlçe kongresi delege seçimleri; üst kurulun kongre hazırlık talimatına göre, ilçe yönetim kurulunca hazırlanacak belli bir takvim içinde gerçekleştirilir.

b) Delege seçimi, köy ve mahalle ölçeğinde yapılır. İlçe yönetim kurulu; her köy ve mahallede kayıtlı Parti üyelerinin listelerini, üye kayıt defterine uygun olarak ayrı ayrı hazırlayıp köy ve mahalle temsilcisi veya yönetimine gönderir. Üyelerin tanınmasını sağlayacak bilgileri içerecek şekilde, Genel Merkez üye kayıtları esas alınarak düzenlenecek bu listeler, delege seçiminden en az 15 gün önce köy ve mahallede uygun bir yerde ve ilçede ilçe binasında askıya çıkarılmak suretiyle duyurulur. Listeler, seçim yapılana kadar askıda kalır. Listelerin askıya çıkarıldığı tarih ile indirildiği tarih, askı yapılan yerlerde birer tutanakla tespit edilir.

c) İlçeye bağlı belde var ise beldeye bağlı mahallelerden belde kongresi tarafından seçilecek ilçe kongresi delege sayısı belde kongresinden önce ilçe yönetim kurulunca belirlenir ve belde başkanlığına bildirilir.

d) Partiye kayıtlı olduğu halde listede yer verilmeyen veya üye olmadığı halde listede yazılı olan kişilerle ilgili olarak, askı tarihinden itibaren 7 gün içinde ilçe yönetim kuruluna Partili her üye tarafından itiraz edilebilir.

e) İlçe yönetim kurulu, itirazı iki gün içinde karara bağlar. İtirazın kabulü halinde, listede gerekli düzeltmeyi yapar. İlçe yönetim kurulu iki gün içinde karar vermez veya kararı red şeklinde olursa, ilgili kişi 5 gün içinde il başkanlığına itiraz edebilir. İl yürütme kurulunca verilecek karar, Parti içi işlemler açısından kesindir. İlçe başkanlığının bu karara uyması zorunludur. İlgili kişi, il yürütme kurulunca verilmiş kararı ibraz ederek delege seçimine iştirak edebilir. İtiraz üzerine düzeltme yapılan listeler, ilan edilir.

f) Mahalle ve köy delege seçimlerinin nerede ve hangi saatler arasında yapılacağı, delege seçmen listesinin askısında belirtilir. Belli edilmiş gün ve saatte, delege seçimi yapabilmek için, kesinleşmiş delege seçmen listesinde yer alan üyelerin salt çoğunluğunun katılımı aranır. Yapılacak yoklamaya göre salt çoğunluk yok ise, aynı gün ve aynı yerde iki saat sonar hazır bulunan üyelerin katılımı ile delege seçimi yapılır.

g) Delege seçimleri, ilçe yönetiminin görevlendireceği kişi veya kişilerin gözetim ve denetiminde gizli oy, açık tasnif esasına göre liste yöntemi ile yapılır. Sonuç tutanağa bağlanır ve ilçe yönetim kuruluna teslim edilir. Madde - 55 - İlçe ve İl Kongrelerinde Yapılacak Seçimler ve Adaylık Tüzüğü'nün 55. maddesinde yazılı esaslar, delege seçimleri hakkındada uygulanır.

h) Delege seçimlerine karşı seçimden itibaren 5 gün içinde il yönetim kuruluna itiraz edilebilir. İl yönetim kurulunun vereceği karar kesindir.

i) Delege seçimiyle ilgili yukarıda açıklanan her tür itirazlarda; isteği halinde, itiraz eden kişiye alındı belgesi verilir ve verilen karar kendisine bildirilir.

Madde 40 - İlçe Başkanı; İlçe başkanı, ilçe kongresi tarafından gizli oylama ile tek derecede seçilir. Partinin ilçe düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyon ve yürütümünü sağlar, denetimini gerçekleştirir ve ilçe teşkilatını temsil eder. Aynı kişi, kesintisiz en fazla dört olağan dönem ilçe başkanı seçilebilir. Ancak, ara veren kimseler tekrar aynı göreve getirilebilir.

Madde 41 - İlçe Yönetim Kurulu; İlçe yönetim kurulu, ilçe kongresi tarafından gizli oyla seçilen ve ilçe başkanı dahil, en az 5 (Beş), en çok 30 (Otuz) üyeden oluşur. Kongrede En az 1 (Bir) Yedek üye en çok 30 (Otuz) yedek üyeden oluşur.

Madde 42- İlçe Yürütme Kurulu; İlçe yürütme kurulu ilçe başkanının başkanlığında, ilçe düzeyinde görev yapan Parti içi organdır. İlçe yürütme kurulu üyeleri; ilçe başkanı tarafından ilçe yönetim kurulu üyeleri arasından belirlenir. İlçe yürütme kurulu üyeleri ilçe başkan yardımcısı sıfatıyla görev yapar. İlçe yürütme kurulu üyeleri arasındaki görev dağılımı, Madde 90 – MYK'nın Genel Başkan Yardımcısı Üyeleri Arasında İş Bölümü; Tüzüğü'nün 90. maddesinde belirtilen iş bölümü esasına göre ilçe başkanı tarafından yapılır. İlçe yürütme kurulunun üye sayısı, Madde 90– MYK'nın Genel Başkan Yardımcısı Üyeleri Arasında İş Bölümü; Tüzüğü'nün 90. Maddesinde gösterilen Genel Başkan Yardımcılarının sayısı kadardır. İlçe yürütme kurulu ilçe başkanının başkanlığında, üye tam sayısının İlçe yürütme kurulu, ilçe yönetim kurulunun gündemini hazırlar, ilçe başkanının tevdi ettiği işleri yapar, ilçe kongresi ve ilçe yönetim kurulunca alınmış kararların ve verilen görevlerin icrasını sağlar. İlçe

yürütme kurulu üyeleri, Madde 91–Genel Başkan Yardımcılarının Görev ve Yetkileri; a) Genel Başkan yardımcılarının bakacakları ve yapacakları iş ve faaliyet alanları; Tüzüğü 91. a maddesinde belirtilen Genel Başkan Yardımcıları arasındaki görev bölümü talimatına uygun biçimde ilçe düzeyinde görev yaparlar. D - MERKEZ YÜRÜTME KURULU (MYK) -Madde 88 – MYK'nın Oluşumu ve Çalışma Esasları; Tüzüğü 88. maddesi hükmü, ilçe yürütme kurulu hakkında da uygulanır.

İL TEŞKİLATI KONGRESİ

İL TEŞKİLAT

Madde 43 - İl Kongresi; İl teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan il kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. İl başkanı, il yönetim kurulu ve il disiplin kurulu asıl ve yedek üyeleri ile ili temsil edecek büyük kongre asıl ve yedek delegelerinin ve il parti içi demokrasi hakem kurulu üyelerinin seçimlerini yapar, gündemindeki konuları müzakere edip karara bağlar.

Madde 44 - İl Kongresi Delegeleri; İl kongresi, ilçe kongrelerince seçilmiş delegeler ile tabii delegelerden oluşur. İlin seçilmiş delege sayısı 500'ü geçemez. Hangi ilçenin kaç delege ile il kongresinde temsil olunacağı şöyle belirlenir: Önce her ilçeye beşer delegelik tahsis edilir. Tahsis toplamı, 500'den düşülür. Kalan sayının, kongre öncesi yapılmış son milletvekili genel seçiminde Partinin o il de almış olduğu toplam oya bölünmesiyle katsayı elde edilir. Bu kat sayının, Partinin ilçede almış olduğu toplam oyu ile çarpımı sonucu elde edilecek rakama beş adet tahsisin ilavesiyle ulaşılabilecek rakam, o ilçenin il kongresi için seçeceği delege sayısını oluşturur. İl bünyesinde, seçimlerden sonar üç ten fazla yeni ilçe kurulmuş olması veya il kongresinin yapılacağı tarihe göre genel seçim yapılmamış veya Partinin seçimlere katılmamış olması gibi hallerde; yapılmış son yerel seçimler, bu seçimlerle ilgili birinci cümlede yer alan nedenlerin varlığı halinde ise il ve ilçe seçmen sayıları esas alınarak yukarıda yazılı yöntemle ilçelerin temsil olunacağı il kongresi delege sayıları belirlenir. İlin Partili milletvekilleri, Partili il ve büyükşehir belediye başkanları ile İl kongresince seçilmiş ve halen görevde bulunan il yönetim ve il disiplin kurulu başkan ve asıl üyeleri il kongresinin tabii delegeleridirler. Geçici il yönetim, disiplin ve Parti içi demokrasi hakem kurulu başkan ve üyelerinden delege sıfatı olmayanların kongrede oy kullanma hakkı yoktur.

Madde 45 - İl Başkanı; İl Başkanı il kongresi tarafından gizli oylama ile tek derecede seçilir. Partinin il düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyon ve yürütümünü sağlar, denetimini gerçekleştirir ve il teşkilatını temsil eder. Aynı kişi, kesintisiz en fazla dört olağan dönem il başkanı seçilebilir. Ancak, ara veren kimseler tekrar aynı göreve getirilebilir.

Madde 46 - İl Yönetim Kurulu; İl yönetim kurulu il kongresi tarafından gizli oyla seçilen ve il başkanı dahil en az 7 (yedi) en çok 50 (Elli) üyeden oluşur. Kongrede En az 1 (Bir) Yedek üye en çok 50 (Elli) yedek üyeden oluşur.

Madde 47 - İl Yürütme Kurulu; İl yürütme kurulu il başkanının başkanlığında, il düzeyinde görev yapan Parti içi organdır. İl yürütme kurulu üyeleri; il başkanı tarafından il yönetim kurulu üyeleri arasından belirlenir. İl yürütme kurulu üyeleri il başkan yardımcısı sıfatıyla görev yapar. İl yürütme kurulunun üye sayısı, Madde 90–MYK'nın Genel Başkan Yardımcısı Üyeleri Arasında İş Bölümü; Tüzüğü 90. Maddesinde gösterilen Genel Başkan Yardımcılarının sayısı kadardır. İl yürütme kurulu üyeleri arasındaki görev dağılımı, il başkanı tarafından yapılır. İl yürütme kurulu il başkanının başkanlığında, üye tam sayısının İl yürütme kurulu, il yönetim kurulunun gündemini hazırlar, il başkanının tevdi ettiği işleri yapar, il kongresi ve il yönetim kurulunca alınmış kararların ve verilen görevlerin icrasını sağlar. İl yürütme kurulu üyeleri, Madde 91–Genel Başkan Yardımcılarının Görev ve Yetkileri; a) Genel Başkan yardımcılarının bakacakları ve yapacakları iş ve faaliyet alanları; Tüzüğü 91. a maddesinde belirtilen Genel Başkan Yardımcıları arasındaki görev bölümü talimatına uygun biçimde il düzeyinde görev yaparlar. D-MERKEZ YÜRÜTME KURULU (MYK) - Madde 88 – MYK'nın Oluşumu ve Çalışma Esasları; Tüzüğü 88. maddesi hükmü, il yürütme kurulu hakkında da uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

İLÇE VE İL KONGRELERİNE İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER

Madde 48 - Olağan Kongre Zamanı ve Seçilecek Delegeler; İlçe ve il kongrelerinin olağan kongre takvimi, üst kademe kongresinin yapılmasından önce gerçekleşecek şekilde, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca kararlaştırılır. Bu süre iki yıldan az, üç yıldan fazla olamaz. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun yetki vermesi ve belirleyeceği kongre takvimi içinde olması şartıyla, il'e bağlı ilçelerde yapılacak ilçe kongrelerinin takvimi, ilçenin görüşü alınarak il yönetim kurulunca belirlenir. İlçe ve il kongrelerinde, üst kademe kongresi için seçilmesi gereken sayıda asıl, bu miktarın yarısı kadar yedek delege seçimi yapılır. Kongre delegeliği, Parti üyeliği devam etmek şartıyla, onu seçen kongrenin olağan toplantısına kadar devam eder. Merkez Yürütme Kurulu, delege seçimlerinde kanun ve Tüzük hükümlerine aykırılık olmasının saptanmış olmasına münhasır olmak üzere ilçe, il ve büyük kongre delege seçimlerini, ilçe ve il ölçeğine göre kısmen veya tamamen iptal edip yeniden yapılmasına, üye tamsayısının en

az 2/3 çoğunluğunun oyu ile karar verebilir. Salt çoğunluğuyla toplanır ve Tüzük'te yazılı ayırık durumlar dışında katılanların salt çoğunluğu ile karar alır.

Madde 49 - Kongre Gündemlerini Belirleme Yetkisi; Kongre gündemleri, ilgili kademe yönetim kurulunca belirlenir. Ancak en geç kongre divanı oluşturulup gündem okunduktan hemen sonrasına kadar divan başkanlığına verilmiş ve kongrede hazır bulunan delegenin en az %5'i tarafından yapılan ilave gündem teklifleri müzakereye açılır ve yapılacak oylama sonucuna göre karara bağlanır. Üst kademelerce belirtilen konuların, alt kademe kongre gündemine alınması zorunludur.

Madde 50 - Kongre Delege Listesinin Seçim Kurulunca Onaylanması ve İlanı; İlçe ve il başkanlıkları, kongrelerinin seçilmiş ve tabii delegeler listesini kongreden en az 15 gün önce iki nüsha olarak yetkili seçim kurulu başkanlığına verirler. Bu listeye kongre gündemi ile kongrenin yapılacağı yer, gün ve saati, çoğunluk olmaması halinde en fazla 7 gün sonra yapılacak ikinci toplantıya ilişkin aynı bilgileri içeren yazı eklenir. Listenin bir örneği, kademe merkezinde ilan edilir. Bağlantı var ise, ayrıca internette yayımlanır. Seçim kurulu başkanı, eksiklik yok ise listeyi ve eklerini onaylar. Onaylanan liste ve ekleri, kongreden 7 gün önce kongresi yapılacak teşkilat kademesi binasında askıya çıkarılmak suretiyle ilan edilir. Askı süresi 3 gündür. İlan süresi içinde yapılacak itirazlar, yetkili seçim hâkimi tarafından incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Bu suretle kesinleşen listelerle toplantıya ilişkin diğer hususlar, hâkim tarafından onaylanarak teşkilat kademe başkanlığına gönderilir. Böylece onaylanan liste, kademe kongresinin delege yoklama cetvelini oluşturur.

Madde 51 - İlçe ve İl Kongresinin İlanı; İlçe ve il yönetimi; kongre gününden en az 15 gün önce alışımlı ilan araçları ile bağlantı var ise ayrıca internet yolu ile yer, gün, saat ve gündemi belli edecek şekilde kongre yapılacağını duyurusunu yapar. Ayrıca kongrenin gün, saat ve yeri, en az 7 gün önce, gerekli güvenlik önlemlerinin alınması amacıyla yetkili mülki amirliğe bildirilir. İlk toplantıda yeterli çoğunluk sağlanamadığı takdirde, ikinci toplantının hangi gün, yer ve saatte yapılacağı, ilanda belirtilir. İlçe ve il kongrelerinin gazete ile ilanı zorunlu değildir. Kademe başkanlığı, kongrenin sağlıklı ve demokratik olmasını sağlayacak gerekli sözlü veya yazılı duyuruda bulunmakla yetkili ve görevlidir.

Madde 52 - Kongre Toplantı ve Karar Yeter Sayısı; Kongreler, delege toplam sayısının en az dörtte birinin katılımı ile toplanır. İlk toplantı da yeterli katılım olmaması halinde, ikinci toplantı katılanlarla yapılır. Kongrede kararlar, Tüzük'te yazılı ayırık durumlar saklı olmak üzere, oylamaya katılanların salt çoğunluğu ile alınır.

Madde 53 – Kongrenin Açılışı, Kongre Divanı, Divanın Yetki ve Görevleri;

a) Kongre başlamadan önce toplantı nisabının varlığı, yoklama cetvelindeki imzalar sayılmak suretiyle kademe sekreteri ve en az iki delegenin imzasını taşıyan bir tutanakla tespit edilir. Kongrenin açılışı, kongresi yapılan teşkilat kademe başkanı veya onun görevlendireceği kademe yönetim kurulu üyesi tarafından yapılır.

b) Divan başkanlığı için tek aday var ise, oylaması açık yapılır. Divan Başkanlığı için birden fazla aday olması halinde divan başkanının nasıl seçileceğine Genel Kurul karar verir. Ancak, üye tam sayısının onda birinin yazılı istemi halinde divan başkanı gizli oyla seçilir. Böyle bir durumda, gizli oylamanın gerektirdiği tedbirler derhal alınır ve üç kişiden az olmayan sayım ve tasnif kurulu açık oylama ile oluşturulur.

c) Seçilen divan başkanı yönetiminde, bir divan başkan yardımcısı ile toplam sayısı tek rakamlı olmak üzere yeteri kadar katip üye seçimi açık oylama ile yapılarak divan oluşturulur.

d) Kongreyi, kongre başkanlık divanı adına divan başkanı yönetir. Divanda kararlar çoğunlukla alınır. Eşitlik olması halinde divan başkanının katıldığı görüş uygulanır.

e) Kongrenin düzen ve ahenk içinde yürütülmesi, Parti tüzüğü ile ilgili yasa ve mevzuata uygun olarak gerçekleşmesini temin için gerekli önlemleri almak ve düzeni sağlamak, kongre gündemini icra etmek, Tutanağı düzenlemek ve muhafaza etmek, kongre başkanı ve divanın yetki ve görevidir.

f) Kongre divanını divan başkanı temsil eder. Siyasi Partiler Kanunu'nun 4. Kısımında yazılı yasaklara aykırı konuşma yapan veya davranışta bulunan herkese, divan başkanı derhal müdahale ederek delege olanların oy hakkı saklı kalmak kaydıyla, salondan çıkarmak gibi gerekli önlemleri alır. Gerekli olması halinde toplantıya ara verir, dinleyici yerlerinin boşaltılmasını temin ederek, düzeni sağladıktan sonra kongreye kaldığı yerden devam edilir.

g) Divan başkanı, divan tarafından onaylı kongre tutanak örneğinin bir nüshasını ekleri ile birlikte ilgili kademe başkanına, bir nüshasını

ise üst kademe yönetimine teslim eder.

h) Kongrenin açılışı sırasında delegelerden yazılı teklif gelmesi halinde Kongre, Divan Başkanlığı ile Divan Üyeliği seçimlerinin liste yöntemine göre birlikte ve aynı anda yapılmasına açık oylama ile karar verebilir.

Madde 54 - Kongrelerin Görev ve Yetkileri; Kongre, ilgili teşkilat kademe yönetim organının faaliyet ve hesapları ile yeni dönem bütçelerini müzakere edilip karara bağlayan, yeni yönetim organlarını ve üst kademe delegelerini seçen kuruldur. İlgili kademenin en üst karar ve denetim organı olan kongrelerde; Parti Tüzük ve programı çerçevesinde yerel, genel her türlü hizmet ve faaliyet hakkında görüşmeler yapılabilir ve kararlar alınabilir. Yönetim kurulunun ibrası, kongrede karara bağlanır. İbra oylamasına, ilgili yönetim kurulu başkan ve üyeleri katılamazlar. Görüşmeler de istek sırasına göre söz verilir. Üst kademe görevlilerine öncelik tanınır. Faaliyet ve hesap raporunda karşı oy yazısı olmayan yönetim kurulu üyesi, rapor aleyhine konuşmak için söz alamaz ve konuşamaz. Kongrelerde aday olan özlülükleri için kendilerini ifade edecek imkanlar ve ayrıca işitme özlülükleri için tercümanlık gibi hizmetler, imkanlar ölçüsünde sağlanır.

Madde 55 - İlçe ve İl Kongrelerinde Yapılacak Seçimler ve Adaylık ;

a) İlçe ve il başkanları, ilçe ve il kademe organları seçimleri ile üst kademe delege seçimleri, gizli oy ve açık tasnif esasına göre, Parti Yönetmelikleri ile Parti Tüzüğü ve kanuna uygun olarak yargı gözetim ve denetimin de yapılır.

b) Seçim kurulu başkanı, bir başkan ve iki üyeden oluşan yeteri kadar sandık seçim kurulu oluşturur. Kurul başkanı ile bir üye memurlardan, diğer üye ise aday olmayan üyeler arasından seçilir. Her sandık için aynı şekilde ve sayıda yedek sandık kurulu belirlenir. Sandık kurulu başkanının yokluğunda, memur üye sandığa başkanlık eder.

c) Kongrede yapılacak seçimler, ara verilmeksizin sonuçlanıncaya kadar devam eder.

d) Partili her üye, yer kaydı aranmaksızın, kongrede yapılacak seçimler de aday olabilir veya aday gösterilebilir. Ancak belde, ilçe veya il başkanlığına adaylık başvurusu, o kongrede oy kullanma hakkına sahip delege tam sayısının en az %5'inin Divan Başkanlığı veya noterlikçe tevsik edilmiş imzasını taşıyan yazılı isteği ile yapılır. %5'in hesabında kesirli sayılar tama iblağ edilir. Partiye üye olmayan kişilerin seçimle bir göreve gelmesi halinde bu kimseler Parti üyesi sıfatını kazanır. Bir kongre döneminde, alt kongrece bir teşkilat kademesinin zorunlu veya ihtiyari organlarına seçilen kişiler, aynı kongre döneminde üst kademe organlarına başkan aday olamaz ve aday gösterilemez.

e) Kongrelerde adaylık başvurusu, divan oluştuktan sonra belli edilmiş süre dolmadan divana yapılır. Divan başkanlığı, gündemin "seçimler" maddesinde veya daha önce aday başvurularının en son ne zamana kadar yapılabileceğini ilan eder ve ilan edilmiş saat gelince aday başvuruları için sürenin dolduğunu, varsa bu başvuruların derhal yapılması gerektiğini tekrar duyurur ve daha sonra yapılacak aday başvurularını işleme koyamayacağını ilan eder. Divan, aday başvurularını verilmiş sırasına göre ayrı ayrı okumak suretiyle kongre genel kurulunun bilgisine sunar. Adaylıktan çekilme ve itirazlar varsa, karara bağlayarak adaylıkları kesinleştirir. Kesinleşmiş adaylar, okunmak suretiyle duyurulur ve ayrıca salonda uygun yerde ilan edilir. Divan tarafından onaylı liste örneği ise, hazır bulunan seçim kuruluna verilir.

f) Aday listelerinin kesinleşmesi için belli edilen süre içinde yapılacak yazılı çekilme beyanları, divanca kimlik tespiti ile tutanağa geçirilir ve hazırlanacak kesinleşmiş aday listesi tutanağında belirtilir. Adaylıkların kesinleşmesinin ilanından sonra ve seçim süresince yapılacak yazılı çekilme beyanları, sayım dökümde nazara alınmaz. Ancak bunlardan seçilenler olur ise, istifa etmiş sayılırlar.

g) Organ ve delege seçimleri liste yöntemine göre yapılır. Asıl ve yedek üye adaylarını gösterir şekilde "liste yöntemi" esasına uygun öneri yapılmamış ise, her organ ve delegelikler için yapılan ferdi adaylıklar tamamlanıp kesinleştirildikten sonra, divanca soyadı esasına göre çarşaf liste sıralaması yapılır. Sıralamanın hangi soyadından başlayacağı çekilecek kur'a ile belirlenir. Böylece her organ için yapılan adaylıklar, ayrı sütunlar halinde tek veya birden fazla sayfada sıralanır. İsimlerin yanına işaret konacak kare veya daire boşluklara yer verilir ve yeteri kadar çoğaltılır. Birer örneği divanca onaylı yeterli sayıdaki listeler, mühürlenmek ve oy pusulası olarak kullanılmak üzere, zarflarıyla birlikte yetkili seçim kuruluna teslim edilir.

h) Çarşaf liste uygulamasında oylar, seçim kurulunca mühürlü listedeki isimlerin yanında yer alan kare veya daire içi işaretlenerek, mühürlü zarfa konduktan sonra sandığa atmak suretiyle kullanılır. asıl ve yedekleri dahil, seçilmesi gereken sayıdan fazla veya yarısından Eksik işaretli oylar geçersizdir. Sayım döküm sonucu en çok oya göre yapılacak sıralama ile asıl ve yedekler belirlenir. Eşit oy halinde seçim kurulunca kur'a çekilir.

i) Adaylar, liste yöntemine uygun olarak önerilmiş ise, bu takdirde seçimler; listenin zarfa konup sandığa atılması suretiyle yapılır. Delege oyunu, listeyi aynen veya listedeki aday veya adayları çizerek dilediği ferdi adayları yazmak suretiyle kullanabilir.

j) Oyların liste halinde kullanılması durumunda, listedeki adayların yarından fazlasının silme veya çizme sonucu boş bırakılmış, yahut organ üye sayısından fazla ilave yapılmışsa, bu oy pusulaları geçersizdir. Divan başkanınca kesinleştirilmiş aday listelerinde yer almayanlara verilecek oylar, nazara alınmaz.

k) Seçimlerin, liste yöntemi uygulanmak suretiyle yapılması halinde; ferdi adayların isimleri, soyada göre sıralanır ve ayrı

bir kağıda yazılarak oy kabin veya kabinlerinde asılı olmalarına sağlanır.

l) Adaylıkların kesinleştirilmesinden önce usulüne uygun vaki çekilmeler sonucu, organ üye tamsayısının salt çoğunluğundan fazla boşalma olan listeler, liste olma özelliğini kaybeder.

m) Belde, ilçe ve il kongrelerinde bütün seçimler birlikte yapılır.

n) Organ ve delege seçimleri için "liste" şartlarının varlığı halinde, aday isimlerinin baş tarafına kare veya daire oluşturulmasına gerek kalmaz. Adaylar, listede aday olarak gösterilen yere seçilmiş olurlar.

o) Siyasi Partilere üye olmasında yasal sakınca olmayıp, bir kamu kurum ve kuruluşunda veya bunlara bağlı şirket, teşebbüs, teşekkül, iştirak veya kuruluşlarda görev veya hizmet yapan kişiler, bu görev ve hizmetlerinden ayrılmadıkça kongrece seçimi yapılan Parti organlarına başkan olarak aday olamaz veya aday gösterilemezler.

p) Aralarında ikinci dereceye kadar kan veya sıhrî hısımlığı bulunan Partili üyeler, aynı teşkilat kademesinde eş zamanlı olarak anakademe ve yankuruluş kademe başkanı olamazlar.

r) Bu hükümlere aykırı olarak görev alanların görevine MKYK kararıyla son verilir.

Madde 56 - Kongrelerde Oy Hakkını Kullanma Şekli; Kesinleşmiş delege listesinde yazılı olmayan delegeler oy kullanamaz. Delege, nüfus cüzdanı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi, sürücü belgesi gibi resimli ve resmi nitelikteki belgelerden biri ile veya resimli ve mühürlü üye kimlik kartı ile kimliğini ispat ettikten ve delege listesinde isminin karşısındaki yeri imzaladıktan sonra oyunu kullanılır. Oylar, oy verme sırasında sandık kurulu başkanınca verilen, kurulca mühürlenmiş adayları gösterir listelerin zarfa konularak sandığa atılması suretiyle kullanılır. Bu işlem bittikten sonra delegenin ikinci imzası alınır ve kimlik belgesi iade edilir. Delege oyunu bizzat kendisi kullanır. Özürlüler istediği takdirde, sandık alanında bulunan akrabalarından birinin, akrabası yoksa delegelerden birinin yardımıyla oy kullanabilir. Bir delege birden fazla özürlüye yardım edemez.

Madde 57 - Seçimlerle İlgili İtiraz; Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren 5 gün içinde seçim sonuçlarına karşı, seçim kurulu başkanına itiraz edilebilir. Bu itirazlar hakim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Hakim'in kararı seçimlerin iptali ve yenilenmesi yönünde ise, bir aydan az ve iki aydan fazla olmayacak bir süre içerisinde, hakimın belirleyeceği tarihte sadece seçim yapılır.

Madde 58 - Kongre Sonuçları ve Tutanaklarının Üst Organa Bildirilmesi; İlçe başkanları, kongre divan başkanı tarafından kendisine tevdi olunacak ilçe kongresi tutanak örnekleri ile kongrede yapılan seçim sonuçlarını gösteren seçim kurulu tutanak örneğini, itiraz süresi geçtikten, itiraz edilmiş ise sonuçlandıktan hemen sonra Teşkilat Başkanlığı'na gönderilmek üzere il başkanlığına verir. İl başkanlığıda il kongresiyle ilgili aynı bildirimini yapar. İl ve ilçe başkanları ayrıca Madde 167 - Organlarda Görev Alanların İlgili Makamlara Bildirilmesi; Tüzüğü'nün 167. Maddesinde belirtilen ana kademe ve alt kuruluş organları ile ilgili resmi bildirimleri mülki makamlara en geç 15 gün içinde yaparlar. Beldelerde tüm bildirimler, beldenin bağlı olduğu İlçe Başkanlığına yapılır.

Madde 59 - İlçe ve İl Kongrelerinin Olağanüstü Toplanması; İlçe ve il kongrelerinin olağanüstü toplanması, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla veya kademe delege tam sayısının 1/5' inin Parti içi demokrasi hakem kurulunda veya noterlikte tevsik edilmiş yazılı isteği ile yapılır. Şartların oluşması halinde, kademe yönetim kurulunun gerekli hazırlıkları yaparak talebin tebliğinden itibaren 45 gün içinde olağanüstü kongreyi toplaması zorunludur. Olağanüstü toplantının gündemi, toplantıyı talep edenlerce belirlenir. Gündemin neden ibaret olduğu karar veya talep yazısında belirtilir. Olağanüstü toplantı gündemine başka gündem maddesi eklenemez. Ancak kademe başkan ve yönetim kurulu ile üst kademe delege seçimlerinin olağanüstü kongre ile yenilenebilmesi talebinin beldelerle ilgili olması halinde il yönetim kurulunun, ilçe ve il yönetim kurulları ile ilgili olması halinde ise Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun onayı gereklidir.

Madde 60 - Alt Kademenin Üst Kademe Kongresinde Temsili; Üst kademe kongresinin yapıldığı tarihe göre, kongresi yapılmamış olmakla birlikte azami seçilmişlik süresi olan iki yıl dolmamış ise alt kademe, var olan delegeleriyle üst kademe kongresinde temsil olunur. Ancak, yetkili makamca kongre tarihinin belirlenmiş olmasına karşın belirlenen kongre takvim süresi içinde kendi kademesinin kongresini yapmamış olan ilçe veya il teşkilatı, üst kademe kongresinde delege ile temsil olunamaz.

ALTINCI KISIM

İLÇE VE İL YÖNETİM KURULLARINA İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER

Madde 61 - Kurucu Yönetim Kurulları; İlçe ve il kademe teşkilatlarının ilk kuruluşları, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca atama ile sağlanır. Önce kademe başkanı atanan kişiye "yetki" belgesi verilir. Bu kişinin oluşturacağı listenin, merkezce onaylanması ile kurucu yönetim kurulu oluşmuş olur. Kurucu yönetim kurulları, el çektirilme nedenleri ayrı olmak üzere, kendi kademelerinin kongrelerine kadar tüzüğün kurula verdiği hak ve yetkileri kullanırlar.

Madde 62 - Yönetim Kurullarının Toplantı ve Karar Nisabı; İlçe ve il yönetim kurulları, ayda en az iki defa olmak üzere üye mevcudunun salt çoğunluğu ile olağan toplantı yapar. Kararlar, bu Tüzükte aksine hüküm yoksa, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Oylarda eşitlik olması halinde başkanın katıldığı görüş kabul edilmiş sayılır. Yönetim kurulları, kurul başkanının veya kurul üye tam sayısının 1/3'ünün talebi halinde olağan üstü toplanırlar. Olağanüstü toplantılarda sadece toplantı nedeni olan konular görüşülür. Yönetim kurulu kararları karar defterine yazılır veya bilgisayar çıktısı alınarak bu deftere yapıştırılır ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kalanlar, "muhalifim" şerhi ile yetinebilecekleri gibi muhalefet nedenlerini de yazabilirler.

Madde 63 - Kademelerde Partinin Temsili; Belde, ilçe ve il başkanları, görevli oldukları kademelerde Parti teşkilatını temsil ederler. Temsil ettikleri teşkilatın hesap işlerine ait belgeleri, yürütme kurulunun muhasip üyesi ile birlikte imza ederler. Başkanın yokluğunda teşkilat, protokol sırasındaki başkan yardımcısı tarafından temsil olunur.

Madde 64 - İlçe ve İl Yönetim Kurullarının Görev ve Yetkileri; İlçe ve il yönetim kurulları, teşkilat kademelerinde Parti faaliyetlerinin, Parti tüzüğü ve yasal mevzuata uygunluğunu gözetir, denetler, koordinasyonu sağlar, tüzüğün verdiği yetki ve görevleri ifa ederler. Partinin program ve faaliyetinin tanıtım ve gelişimi için tüzüğe uygun gerekli her tür çalışma ve faaliyette bulunurlar. Yapılacak iş ve amaca göre dar veya geniş kapsamlı toplantılar düzenleyebilirler. Partinin ilkeleri doğrultusunda amaçlarını gerçekleştirmek üzere, Parti içi veya dışından uzman kişilerden geçici veya sürekli çalışma grupları ve komisyonlar oluşturabilirler. Doğacak durum ve gereklere göre, bir üst yönetimin olurlarını almak kaydıyla toplantılar, miting, panel, seminer, sempozyum ve benzeri etkinlikler düzenleyebilir ve Partinin program ve hedeflerini tanıtmak ve bilgilendirmek amacıyla gerekli gördükleri içe dönük veya dışa açık toplantılar yapabilirler. Kongrelerle ilgili gerekli hazırlık ve uygulama çalışmaları, ilgili tüm işlemler, seçim kurullarına veya ilgili idari birimlere ait tüm bildirimler; ilgili kademe başkanı tarafından veya onun nezareti altında gerçekleştirilir. Alt kademeler, üst kademelerin emir ve talimatlarına, Parti yönetmeliği ile tüzüğüne ve yasa hükümlerine uygun iş ve işlem yapmakla yükümlüdürler. Yazışmalarını, acil durumlar hariç, kademe silsilesine göre yaparlar.

Madde 65 - Kurul Üyesinin İstifa Etmiş Sayılma Hali; Olağan toplantılar ile gün ve zamanı bildirilmiş olağanüstü toplantılara bir yıl içinde peşpeşe 5 veya bir yıl içinde 9 kez özürsüz olarak katılmayan üye, kurul üyeliğinden istifa etmiş sayılır. Ancak bu madde hükmü, üst kademece belirlenmiş kongre takvimi süresince uygulanmaz.

Madde 66 - Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeliklerinde Boşalma; İlçe veya il yönetim kurulu asil ve yedek üyelerinin, nedeni ne olursa olsun toptan çekilmeleri halinde boşalan kurulu yerine, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca atama yolu ile yeni kurul oluşturulur. Atanan kurul, seçilmiş kurulun hak ve yetkilerini kullanır. Kısmi boşalmalarda, boşalan üyelikler yedeklerin sırayla çağrılmalarıyla doldurulur. Yedeklerin katılımından sonra, kurulun üye mevcudu; üye tam sayısına göre salt sayının altına düşmüş ise, kurul boşalmış sayılır. Bu takdirde yukarıdaki fıkraya göre yeni kurul oluşturulur. Sadece kademe başkanına işten el çektirilmesi veya herhangi bir nedenle başkanlığın boşalması hallerinde, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından başkan ataması yapılır.

Madde 67- İşten El Çektirme Nedenleri; Teşkilatlarda görev alanların görevden uzaklaştırılmalarını gerekli kılan haller:

- Siyasi Partiler Kanunu, Parti Tüzüğü ve Yönetmelikleri uyarınca tutulması gerekli defter ve kayıtların usulüne uygun olarak tutulmaması, defter ve belgelerin muhafaza edilmemesi, kayıtlar üzerinde kasıtlı olarak tahrifat yapılmış olması, muhasebe ile ilgili belgelerin zamanında Genel Merkez'e gönderilmemiş olması,
- Organlara seçilenlerin kimliklerini içeren belgenin süresii çinde en büyük mülki amirliğe gönderilmemiş olması,
- Ülke ve Parti çıkarlarını ihlal edici davranışlar sergilenmesi veya Parti üyeliğinden ihracı gerektiren bir eylem veya işlemde bulunulması, Hallerinden birinin vukuunda, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, ilçe ve il başkanı ile yönetim kurullarına kısmen veya tamamen işten el çektirmeye yetkilidir. Belde başkan ve yönetimi hakkında aynı yetki il yönetim kurulunca kullanılır.

Madde 68 - İşten El Çektirmenin Usul ve Esasları;

- a) İşten el çektirmeyi gerektiren bir durumu tespit eden il yönetim kurulu, ilçe başkanı veya ilçe yönetim kurulunun kısmen veya tamamen işten el çektirilmelerini Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'ndan; ilçe yönetim kurulu ise belde başkanı veya belde yönetim kurulunun kısmen veya tamamen işten el çektirilmelerini il yönetim kurulundan talep edebilir.
- b) El çektirme talebini içeren kurul kararlarının, en az üye tam sayısının salt çoğunluğu ve gizli oylama ile alınmış olması gerekir. Karara, el çektirmeyi gerekli kılan olayın değerlendirmesini ve delillerini içeren gerekçeli bir raporda eklenir.
- c) Belde ile ilgili ilçe yönetiminin talebi üzerine il yönetim kurulu, ilçe ile ilgili il yönetiminin talebi üzerine Merkez Karar ve Yönetim Kurulu; gerek görürlerse inceleme yaptırarak talebi karara bağlarlar.
- d) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu aynı nedenlere bağlı olarak re'sen ilçe ve il başkanları ile yönetim kurullarına kısmen veya tamamen işten el çektirebilir.
- e) Yönetim kurullarının asıl ve yedek üyeleri ile birlikte tamamının işten el çektirilmesi halinde, el çektirme kararı veren organ, aynı kararlar veya makul sürede geçici yönetim kurulunu oluşturur ve ilgililere tebliğini sağlar.
- f) Sadece başkan veya yönetim kurulunun kısmen işten el çektirilmesi halinde boşalan üyelik, Madde 66 - Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeliklerinde Boşalma; tüzüğün 66. maddesine göre doldurulur.
- g) İşten el çektirme kararı, Siyasi Partiler Kanunu'ndaki istisnalar ayrık olmak üzere, gizli oylama ile alınır. Karar yeter sayısı, kurul üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğudur.
- h) Usulüne uygun olarak alınmış el çektirme kararları, Parti içi işlemler açısından kesindir.
- i) İşten el çektirme kararlarına karşı yargısal denetim yolu açıktır. Yargısal denetim de yetkili yargı mercii, işten el çektirilenin görev yaptığı yer mahkemesidir. İşten el çektirme kararına karşı yargı yoluna başvurmak, kararın yürütülmesini durdurmaz.

Madde 69 - Geçici Kurullar ve Olağanüstü Kongrenin Toplanması; Geçici kurullar, alt kademe organlarının tamamen veya organ sayılma niteliğini sona erdirecek sayıda üyenin işten el çektirilmeleri halinde oluşturulan yeni kurullardır. Geçici kurullar, seçilmiş kurulların hak ve yetkilerini kullanırlar. İşten el çektirme kararının tebliğinden itibaren 30 gün içinde ilçe kongresi, 45 gün içinde ise il kongresi toplanarak yeni yönetim kurulunu seçer. Kongre; yeni delege seçimi yapılmış değilse, eski delegelerle toplanır. Bu şekilde seçilen yeni yönetim kurulunun görev süresi, ilgili kademenin olağan kongresine kadar devam eder. Yukarıda sözü edilen kongre, kademenin olağan kongre dönemi ve takvimine uygun zamanda ise, ona göre hazırlanılır ve normal kongre gündemine uygun olarak yapılır.

YEDİNCİ KISIM

MERKEZ TEŞKİLATI

A- BÜYÜK KONGRE

Madde 70 - Büyük Kongre, Görev ve Yetkileri; Büyük Kongre, Partinin en üst karar ve denetim organı olup bu sıfatla ;

- a) Parti Genel Başkanı'nı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ile Merkez Disiplin Kurulu'nu nasıl ve yedek üyelerini ve Genel Merkez Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu üyelerini gizli oylama ile seçmek,
- b) Partinin Tüzük ve programında değişiklik yapmak, gelir-gider ve kesin hesabını kabul veya reddetmek, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun faaliyet raporu ile gelecek dönem bütçesini müzakere edip karara bağlamak, yönetimin ibrası konusunda karar vermek,
- c) Toplum ve devleti ilgilendiren konularla, kamu faaliyetleri ve Parti politikaları hakkında genel nitelikte olmak kaydıyla temenni niteliğinde veya bağlayıcı kararlar almak,
- d) Partinin tüzel kişiliğinin feshine, başka Parti ile birleşmesine karar vermek, fesih kararı vermesi halinde Parti mallarının tasfiyesi ve intikal şekli ve yerini karara bağlamak,
- e) Kanun ve Tüzük'te verilen digger görevleri ifa etmek, gündeminde yer alan konuları müzakere edip karara bağlamak, Büyük kongrenin yetki ve görevidir.

Madde 71 - Büyük Kongre Delegeleri; Büyük Kongre, il kongrelerince seçilmiş delegeler ile tabii delegelerden oluşur. Seçilmiş

delegeler toplamı, TBMM üye tam sayısının iki katından fazla olamaz.

a) Büyük Kongrenin Seçilmiş Delegeleri; Hangi ilin kaç adets seçilmiş delege ile büyük kongre de temsil olunacağı, aşağıda yazılı usul ve esaslara göre belirlenir: Seçilmesi gereken toplam delege sayısının yarısı olan 550 delegelik, illerden seçilecek milletvekili sayısına göre illere tahsis edilir. Tahsisten sonra kalan delege sayısının, Partinin son millet vekili genel seçiminde almış olduğu toplam oya bölünmesiyle kat sayı elde edilir. Kat sayının, Partinin ilde almış olduğu toplam oyla çarpımı sonucu bulunacak rakam ile yapılmış tahsisin toplamı, o il kongresinde seçilecek büyük kongre delege sayısını teşkil eder. Büyük kongrenin yapılacağı tarihe göre, Partinin katıldığı genel seçim olmamış veya Partinin seçimlere katılmamış olması gibi hallerin varlığında, heril; seçmesi gereken milletvekili sayısının iki katı delege ile büyük kongrede temsil olunur. İl kongrelerinde ilin kaç adet büyük kongre delegesi seçeceği, kongre seçim takvimine karar verildiğinde; Teşkilat Başkanlığı'nca hesaplanır ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca onaylandıktan sonra il başkanlıklarına bildirilir. Hatalı hesaplamalar, aynı yöntemle düzeltilir.

b) Büyük Kongrenin Tabii Delegeleri; Genel Başkan, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri, Merkez Disiplin Kurulu başkan ve üyeleri, üyeliği devam eden Parti Kurucuları ile Partili bakan ve milletvekilleri büyük kongrenin tabii delegeleridir.

c) Büyük Kongrenin Onur Üyeleri; Görevde bulunan Genel Merkez Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu başkan ve üyeleri, Parti ile üyelik bağı devam etmek kaydıyla Genel Başkanlık, başbakanlık, bakanlık, TBMM üyeliği, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeliği, Merkez Disiplin Kurulu başkan ve üyeliği ve Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu başkan ve üyeliği, Genel Merkez Kadın ve Gençlik Kolları başkanlığı yapmış olanlar, büyük kongrenin onur üyesidirler. Bunlar kongrede söz alabilir, fakat delegelik sıfatları olmadıkça oy kullanamazlar.

Madde 72 - Büyük Kongreyi Olağan Toplama Yetkisi ve Zamanı; Büyük kongreyi olağan toplama yetkisi Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na aittir. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, iki yıldan az, üç yıl dan fazla olmamak kaydıyla büyük kongreyi toplamak zorundadır.

Madde 73 - Büyük Kongre Gündemi ve Delege Listesinin İlanı; Büyük kongrenin gündemi, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca hazırlanır. Kongrenin tarihi, yeri ve saati, nisap olmaz ise ertesi gün yapılacak ikinci toplantının tarih, yer ve saati, en az 15 gün önce ulusal bir gazetede, internet haber sitelerinde yada Partinin internet web sitesinde bu üç ilandan herhangi birinin yapılması yeterli olarak ilan edilir ve il başkanlıklarına yazı veya SMS, WHATSAAP gibi mecralar ile bildirilir. Ayrıca kongrenin tarih, yer ve saati; gerekli güvenlik önlemlerinin alınması için, en az 7gün önce yetkili mülki amirliğe bildirilir. Genel Merkez Teşkilat Başkanlığı, seçilmiş ve tabii delegeler belli olacak şekilde, büyük kongre delege listesini ve gündemi yetkili kılınmış seçim kuruluna kongreden 15 gün önce vermek suretiyle, Madde 50 - Kongre Delege Listesinin Seçim Kurulunca Onaylanması ve İlanı; tüzüğün 50. Maddesin de belirtilen askı ve işlemleri, büyük kongre açısından aynen ikmal eder. Böylece yetkili seçim kurulunca onaylanarak kesinleşen liste, büyük kongrenin delege yoklama çizelgesini oluşturur.

Madde 74 - Tüzüğün, Büyük Kongre Hakkında Uygulanacak Diğer hükümleri; Madde 52 - Kongre Toplantı ve Karar Yeter Sayısı; Madde 53 - Kongrenin Açılışı, Kongre Divanı, Divanın Yetki ve Görevleri; Tüzüğün 52 ve 53. maddelerinde yer alan; kongrenin açılışı, toplantı ve karar yeter sayıları, divan başkanı seçimi, divan heyetinin oluşumu ile kongre divanının yetki ve görevlerine ilişkin hükümler, büyük kongre hakkında da aynen uygulanır.

Madde 75 - Genel Başkan'ın Açılış Konuşması ve Komisyon Oluşturulması;

a) Büyük Kongre'de kongre divanı oluşup gündem okunduktan sonra, gündem deki sırasına göre konuşmasını yapmak üzere Genel Başkan'a söz verilir.

b) İşin önem ve niteliği itibarıyla gündemde komisyon kurulmasına yer verilmiş veya usulüne uygun teklifle komisyon kurulması gündeme alınmış ise divan, Genel Başkan'ın konuşmasının ardından, genel kurulda aksine bir karar alınmazsa, beşer kişiden oluşacak komisyon üyelerinin seçimini, açık oylama ile gerçekleştirir. Her komisyon, bir başkan, bir sözcü ve bir raportör seçerek çalışma yapar.

c) Komisyonların çalışma zamanı, gündem maddelerinin görüşülmesini aksatmayacak şekilde, divan heyeti tarafından belirlenir. Belirlenmiş sürede raporun hazırlanıp sunulmamış olması, tek başına kongrenin uzaması nedeni olarak öne sürülemez.

d) Komisyonlar, üye tam sayısı ile toplanır ve salt çoğunlukla karar alır. Her delege, çalışmaları aksatmayacak şekilde komisyon çalışmalarına katılıp görüş beyan edebilir. Komisyon belli edilmiş süre içinde raporunu hazırlar ve genel kurula

sunulmak üzere kongre divan başkanlığına teslim eder. Komisyon raporları görüşülür ve oylanır. Genel kurulca Kabul edilen komisyon raporları, genel kurul kararı niteliği kazanır.

e) Büyük kongre çalışmalarıyla ilgili olarak Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, belli konuların daha önce oluşturulacak komisyonlarca incelenmesini ve rapora bağlanmasını kararlaştırabilir. Bu takdirde ilçe, il, merkez ve alt kuruluşları temsil edecek şekilde büyük kongre delegesi sıfatını taşıyanlar arasından MYK'ca 5 kişilik komisyon oluşturulur. Komisyonlar bu şekilde oluşturulmuş ise, genel kurulda sadece raporların müzakeresi ve oylaması yapılır.

Madde 76 – Gündem Maddelerinde Değişiklik ve Kongre Müzakereleri;

a) İlan edilmiş gündem maddeleri arasında sıra değişikliği veya başka bir konunun gündeme alınması, genel kurul kararıyla mümkündür.

b) Gündem değişikliği taleplerinin görüşülüp karara bağlanabilmesi için, yazılı olarak kongre açılış başkanlığına veya gündemin okunmasından hemen sonra divana verilmiş olması zorunludur.

c) Parti Tüzük ve programında değişiklik yapılmasına ilişkin veya Parti politikalarını ilgilendiren gündem maddesi tekliflerinin müzakereye açılabilmesi için, bu tekliflerin, Genel Başkan veya Merkez Karar ve Yönetim Kurulu yahut büyük kongre delegelerinin en az yirmide biri tarafından önerilmiş olması gerekir.

d) Siyasi Partiler Kanunu'nun 14. Maddesinin son bendinin ikinci cümlesinde yer alan konularla ilgili müzakere şartı oluşan teklifler, Büyük Kongrenin seçeceği bir komisyonda görüşüldükten sonra komisyon raporu ile birlikte incelenir ve karara bağlanır.

e) Seçimler, gündemin “kapanış” şeklinde son maddesi hariç gündemin en son maddesi olarak yapılır.

f) Görüşmeler, gündem sırasına göre yapılır. Müzakerelere katılım, talep sırasına göre yürütülür. Parti Genel Başkanı'na, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu adına söz isteyen kurul üyesine, komisyon başkanı ve sözcülerine, konuşma taleplerinde öncelik verilir.

g) Faaliyet raporuna muhalefet şerhi bulunmayan Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyesi, faaliyet raporu aleyhine söz alamaz ve konuşamaz.

h) Büyük kongre için tek bir gün ön görülmüş ise, kongre, gündem maddeleri bitinceye kadar aralıksız devam eder.

Madde 77 - Büyük Kongre'de Yapılacak Seçimler; Genel Başkan, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ile Merkez Disiplin Kurulu'nun ve Parti İçi Demokrasi ve Hakem Kurulunun asıl ve yedek üye seçimleri, yargı gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre büyük kongre delegelerince seçilir. Yetkili Seçim Kurulu Başkanı, Madde55-İlçe ve İl Kongrelerinde Yapılacak Seçimler ve Adaylık; Tüzüğün 55. Maddesinin de belirtilen nitelik ve sayıda yeteri kadar sandık seçim kurulu oluşturur.

Madde 78 – Büyük Kongre'de Adaylık ve Seçim Hazırlıkları;

a) Büyük kongre delegesi olsun veya olmasın, Partiye kayıtlı her üye, Parti organlarına aday olabilir veya aday gösterilebilir.

b) Genel Başkanlığa aday olabilmek için, büyük kongre üye tam sayısının en az yüzde yirmisinin yazılı önerisi gerekir. Bu öneri noter, divan başkanlığı veya divan başkanlığının görevlendireceği üyenin gözetiminde imzalanır. Aynı kişi, aynı kongrede seçimi yapılacak farklı organlara aynı anda aday olamaz ve aday gösterilemez. Böyle bir durumda, divan başkanı tarafından adaya tercih yapması gerektiği bildirilir. Tercihini belli etmeyen adayın hiç bir adaylığı işleme konmaz.

c) Büyük Kongrede; Genel Başkan seçimi hariç, diğer bütün seçimler aynı anda ve birlikte yapılır.

d) Tüzüğün, aday ve organ seçimlerine ilişkin, Madde 55 – İlçe ve İl Kongrelerinde Yapılacak Seçimler ve Adaylık ; 55. maddesinin, yukarıda yazılı olanlara aykırı olmayan hükümleri, Büyük Kongre seçimlerinde de aynen uygulanır.

Madde 79 - Büyük Kongre'nin Olağanüstü Toplanması ; Büyük kongre, Genel Başkan'ın veya Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun yahut büyük kongre delegelerinin en az beşte birinin yazılı talebi üzerine olağanüstü toplantıya çağırılır. Olağan üstü toplantı gündemi çağırıcı yapan tarafından belirlenir ve gündem dışında başka konu görüşülemez. Delegeler tarafından yapılacak olağan üstü toplantı talepleri ile gündem ve delege imzalarının noter onaylı olması zorunludur. Bu taleplerin aynı konuyu içerir olması yeterli olup ayrı zamanlarda ve parçalı olmaları talebin geçerli olmasına sını engel olarak yorumlanamaz. Ancak, işlem görmüş ve yeterli sayıya ulaşamamış talepler, sonraki başka bir toplantı isteminde imza eksikliğini gidermek için kullanılamaz. Şartların oluşması halinde Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, olağanüstü kongreyi bir hafta içinde ilan ederek çağrı tarihinden itibaren en geç 45 gün içinde yapmak zorundadır. Genel Başkanlığın, Merkez Karar

ve Yönetim Kurulunun veya Merkez Disiplin Kurulunun herhangi bir sebeple boşalması hali dışında seçimin olağanüstü toplantı sebebi olabilmesi için Genel Başkan'ın veya Büyük Kongre delege tamsayısının salt çoğunluğunun yazılı talebi gerekir.

Madde 80 - Büyük Kongre Tutanakları; Seçim kurulunca ilan edilen seçim sonuçları ile kongreye ait bütün tutanak ve belgeler, divan üyelerinin imzalarını taşıyan bir tutanağa bağlanarak divan başkanı tarafından izin listesi ekinde Parti Genel Başkanına tevdi olunur.

Madde 81 - Büyük Kongre Seçimleriyle İlgili İtiraz; Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile seçim sonuçlarına karşı, tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim kurulu başkanına itiraz edilebilir. Bu itirazlar hakim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Hakimin kararı, seçimlerin iptali ve yenilenmesi yönünde ise, seçimler için belirleyeceği günde, kongrede kesinleşmiş aday listelerine göre sadece seçimler yapılır.

B - MERKEZ KARAR VE YÖNETİM KURULU (MKYK)

Madde 82 – MKYK'nın Oluşumu ve Çalışma Esasları;

a) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, büyük kongreden sonra Partinin en üst karar ve yönetim organı olup büyük kongrece gizli oyla seçilen 50 üyeden oluşur. Ayrıca 25 yedek üye seçilir.

b) MKYK'nın görev süresi, seçimli olağan üstü toplantı yapılmadığı sürece, büyük kongrenin normal olağan toplantısına kadar devam eder. Kurul üyeliklerinde boşalma olması halinde, sıradaki yedek Genel Başkan tarafından davet edilir.

c) Parti Genel Başkanı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun başkanıdır. Genel Başkan'ın yokluğunda, MYK'nın protokol sırasındaki Genel Başkan yardımcısı başkanlık eder.

d) MKYK, kanun ve Tüzük'te yer alan toplantı ve karar yeter sayısı ile oylama şekline ilişkin ayrı durumlarda dışında, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamalar, gizlilik kararı alınmamış ise, açık oylama şeklinde yapılır. Açık oylama sonucunun eşit olması halinde, Genel Başkan'ın katıldığı görüş Kabul edilmiş sayılır. Gizli oylama sonucunun eşit olması halinde, oylama iki kez daha tekrarlanır. Eşitlik bozulmaz ise, sonraki toplantıda konu bir kez daha oylanır. Eşitlik yine bozulmazsa, oylama konusu reddedilmiş sayılır.

e) MKYK, en az ayda bir olağan toplantı yapar. Olağan toplantıların zaman, yer ve tarihleri, kurulca kararlaştırılır. Kurul, Genel Başkan'ın veya Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üye tam sayısının 1/3'ünün taleptemesi hallerinde olağanüstü toplanır. Olağan üstü toplantının tarihi ile yer ve zamanı üyelere duyurulur. Bir yıl içinde peşpeşe 3 veya bir yıl içinde 6 kez özürsüz olarak toplantılara katılmayan üye, kurul üyeliğinden istifa etmiş sayılır. Bu durumun kurulca tespitinden sonra üyelik boşalmasına ilişkin Tüzük hükmü uygulanır.

f) MKYK gündem esasına göre müzakereler yapar, kararlar alır. Kurul üyelerinin her biri, gündem teklifinde bulunabilir. Karşı görüş olması halinde yapılacak oylama sonucuna göre işlem yapılır.

Madde 83 – MKYK'nın Görev ve Yetkileri; Partinin seçimle görev üstlenmiş teşkilat kademe organlarının, kademe sırasına göre bağlı oldukları Merkez Karar ve Yönetim Kurulu;

a) Parti Tüzük ve programını ve büyük kongre kararlarını uygulamak, uygulatmak, Partinin bütün teşkilatını uyum içinde, verim ve etkinliği sağlayıcı tedbirler alarak aktif kılmak, tabandan tavana gerekli koordinasyonu sağlamak,

b) Parti politikalarının gerekli kıldığı dokümanlar hazırlamak, yürürlüğe koymak, ihtisas komisyonları ve çalışma büroları oluşturmak, bunların çalışma usul ve esaslarını belirlemek veya belirleyeceği çerçeveye göre uygulama yapması için MYK'ya yetki vermek,

c) Parti teşkilat kademeleri ve kademe organlarının demokratik kurallara göre oluşumlarını sağlamak amacıyla yasalar çerçevesinde gerekli gördüğü her tür düzenlemeleri yapmak, tedbirler almak,

d) Gerek görülen yerlerde teşkilat kurmak, Partinin ilke ve hedeflerini tanıtip yaymak için gerekli çalışmalarını planlamak, uygulamak ve uygulatmak,

e) Partinin ilke ve hedefleri ışığında, Türkiye ve dünya siyaseti ölçeğinde, öncelikle Parti kademelerinde görev almış olanların ve Parti üyelerinin eğitim ve bilgilenmeleri ve demokrasi kültürünün gelişmesi ve yerleşmesi amacıyla siyaset okulu veya siyaset enstitüsü oluşturmak gibi gerek göreceği hertür yasal ve siyasal çalışmalar yapmak, yaptırmak,

- f)** Ülke ve dünyadaki belli sorunlar hakkında Parti görüşünü belirlemek, bu görüşleri kamuoyuna açıklamak, bu anlamda gerekli olması halinde TBMM Parti Grubu ile ortak toplantılar yapmak,
- g)** Partinin çalışma ve faaliyetlerinin planlamasını yapmak ve bu planlar için gerekli harcamaların bütçelerini hazırlamak, hazırlatmak,
- h)** Kademelerden gelen görev ve yetkisi içindeki teklifleri incelemek, karara bağlamak, görevi dışında olanları takip etmek ve ilgili kademeyi bilgilendirmek,
- i)** Bütün seçimlerle ilgili gerekli kararları almak, milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye ve il genel meclisleri için Partiden aday olanlar hakkında yetkilerini kullanmak,
- j)** Seçimlerle ilgili her tür seçim mekanizması ile çalışma yöntem ve stratejilerini belirlemek, Partinin seçim çalışmalarını ve seçimleri sevk ve idare etmek,ettirmek,
- k)** Partinin çalışma raporu, yıllık bütçe ve uygulanan bütçenin kesinhesap ve bilançoları ile diğer gündem maddelerini inceleyip onaylamak ve büyük kongreye sunmak,
- l)** Partinin çalışma ve amaçlarına uygun olarak taşınır ve taşınmaz mal alımına, satımına, işletilmesine, mevcut varlıkları üzerinde lehte veya aleyhte her tür aynı veya borçlandırıcı tazyitler oluşturulmasına karar vermek,
- m)** Zorunlu nedenler dolayısıyla büyük kongrenin toplanmadığı hallerde, Partinin hukuki varlığını sona erdirmek, Tüzük ve program değişiklikleri hariç, gerekli görülen bütün kararları almak,
- n)** Genel Başkan'ın teklifi üzerine Merkez Yürütme Kurulu ile alt kademeler yürütme organlarının üye sayısını belirlemek, gerektiğinde artırmak veya azaltmak,
- ö)** Partinin yasalar çerçevesinde uluslararası kuruluşlara üyeliğini ve Madde 29-Yurt Dışı Temsilcilikler; tüzüğün 29. maddesine göre yurt dışı temsilcilik önerilerini karara bağlamak,
- p)** İki büyük kongre arasında, Siyasi Partiler ve Seçim kanunları ile diğer ilgili mevzuatın, Parti Tüzük ve programının yasaklamadığı her alanda, Parti ve dolayısıyla ülke çıkarının gerekli kıldığı bütün yetkileri kullanıp kararlar almak, uygulamak veya uygulatmak, gibi görevler yapar, yetkiler kullanır.

C - GENEL BAŞKAN

Madde 84 - Genel Başkanlık İçin Adaylık Koşulları; Parti Genel Başkan'ı, büyük kongre tarafından gizli oyla seçilir. Aynı kişi, kurucu Genel Başkanlık hariç, kesintisiz en fazla on (10) olağan dönem Genel Başkan seçilebilir. Ancak, ara veren kimseler tekrar aynı göreve seçilebilir.

Madde 85 - Genel Başkanın Seçimi ve Görev Süresi; Genel Başkan, büyük kongre tarafından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk iki oylamada hiçbir aday salt çoğunluğa ulaşmamış ise, ikinci oylamada en çok oy alan iki adayla üçüncü tur oylama yapılır. Üçüncü tur oylamada en çok oy alan aday Genel Başkan seçilmiş olur. Adaylık başvuruları, kongre divan başkanlığına yapılır Divan başkanlığı, adaylık başvurularını. Madde 78 – Büyük Kongre'de Adaylık ve Seçim Hazırlıkları; Tüzüğün 78. maddesine göre ilan edip kesinleştirir. Birden fazla aday olması halinde her aday için ayrı oy pusulası kullanılır. Oy pusulalarının farklı renkte olmasına özen gösterilir. Kongre gündeminin "seçimler" maddesinde, önce Genel Başkan seçimi yapılır. Genel Başkan seçimi tamamlanmadan diğer organ seçimlerine geçilemez. Seçilen Genel Başkan, yerine yenisi seçilinceye kadar görevine devam eder.

Madde 86 – Genel Başkanın Görev ve Yetkileri; Genel Başkan Partinin disiplin kurulları ve Parti içi demokrasi hakem kurulları hariç, bütün Parti teşkilatının tabii başkanı olup, büyük kongreye karşı şahsen sorumludur.

Bu sıfatla Genel Başkan;

- a)** Adli, idari, mali ve benzeri her tür kamusal kurum ve kuruluşlar nezdinde davalı veya davacı olarak Partiyi temsil eder veya bu alanlarda MYK Üyelerinin Görev ve Yetkileri Madde 91-Genel Başkan Yardımcılarının Görev ve Yetkileri; Tüzüğün 91. hükmüne göre kendi adına yetki kullanılmasına nezaret eder.
- b)** Parti adı altında yapılan işlem ve eylemlerin Anayasa, kanun, Tüzük ve Yönetmelik hükümlerine göre icra edilmesini ve Büyük Kongre ile Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararlarının uygulanmasını sağlar.
- c)** Partililer ve Parti teşkilat kademeleri arasında verimli ve etkin çalışma temposunu sağlar, Parti üst organlarının müşterek çalışmalarına başkanlık ve nezaret eder.
- d)** Merkez Yürütme Kurulu üyeleri arasında iş bölümü yapar, gerek görmesi halinde iş bölümünü değiştirir.
- e)** Bilgi ve tecrübelerinden yararlanacağı kimseleri danışman olarak tayin eder.

- f) Gelişen durum ve olaylar karşısında Parti duruş ve görüşünü kamuya açıklar.
- g) Genel merkezde hizmet birimlerinin kuruluş, kadro ve atama işlemleri ile sürekli istihdam olunacak hizmetli ve uzmanların tayin, terfi ve işten çıkarılmaları konularını, ilgili MYK üyesinin önerilerine göre karara bağlar.
- h) Genel Başkan; Kanun, Parti Tüzüğü ve diğer mevzuatın kendisine vermiş olduğu tüm görevleri yapar ve yetkileri kullanır.

Madde 87 - Genel Başkanlığın Boşalması; Genel Başkanlığın herhangi bir nedenle boşalması halinde MKYK on gün içinde toplanarak üyelerinden birini Genel Başkan vekili seçer ve yeni Genel Başkan'ı seçmek üzere büyük kongrenin olağanüstü toplanma tarih, yer ve zamanını kararlaştırır. Genel Başkan seçiminin yapılacağı olağanüstü büyükkongre, boşalma tarihinden itibaren en geç 45 gün içinde gerçekleştirilir.

D - MERKEZ YÜRÜTME KURULU (MYK) -

Madde 88 - MYK'nın Oluşumu ve Çalışma Esasları; Merkez Yürütme Kurulu; Genel Başkan, Genel Başkan yardımcıları ve genel sekreter ile TBMM Parti grup başkanı ve grup başkan vekillerinden oluşan en üst icra kuruldur. Genel Başkan ile TBMM grup başkan vekilleri dışındaki MYK üyeleri, Genel Başkan tarafından MKYK üyeleri arasından belirlenir. Genel Başkan, MYK'nın başkanıdır. Genel Başkan'ın yokluğunda protokol sırasındaki Genel Başkan yardımcısı kurula başkanlık eder. MYK üyeleri, Genel Başkan tarafından kısmen veya tamamen değiştirilebileceği gibi, MKYK'da yapılacak güven oylaması ile de değiştirilebilir. Güvensizlik için kurul üye tam sayısının 2/3 çoğunluğunun oyu gereklidir. İstifa eden veya düşürülen üyelerine, ikinci fıkra hükmüne göre yeni üye belirlemesi yapılır. MYK haftada en az bir toplantı yapar. İlk toplantısının da, toplantılarının gün ve tarihini belirler. Kurul çoğunlukla toplanır, Tüzük'te yazılı ayırık durumlar dışında üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar alır. MYK üyeleri, görevli oldukları faaliyetin kapsam ve niteliğine göre yeteri kadar yardımcı veya uzman ile birlikte çalışma yapabilirler. Yardımcı ve uzmanlar, ilgili MYK üyesinin teklifi ve Genel Başkan'ın onayı ile Parti içi seçimle yüklenilmiş idari hiçbir görevi olmayan TBMM Parti Grubu üyeleri veya MKYK üyeleri yahut bunların dışındaki kişiler arasından atanır. Yardımcılar ve uzmanlar, oy hakkı olmaksızın, çağrılı oldukları MYK toplantılarına katılabilirler. Atama ve görevlendirmeler konusunda MKYK üyeleri ile teşkilat kademe başkanlıkları bilgilendirilir. MYK'nın çalışma usul ve esasları, Genel Başkan tarafından çıkarılacak bir yönerge ile belirlenir.

Madde 89 - MYK'nın Görev ve Yetkileri;

- a) Büyük kongrede alınmış kararlar ile MKYK tarafından alınan kararların ve verilen talimatların icrasını sağlamak, MKYK gündemini hazırlamak,
- b) Partinin üye, her kademe kurum, kuruluş ve ünitelerinin etkili bir çalışma temposunu sağlayabilmeleri için teşkilat içieğitim programlarını gerçekleştirmek, alınmış kararlar ile yapılması gereken iş ve eylemleri icra etmek, gerekli uyum ve koordinasyonu sağlamak,
- c) Partinin TBMM Grubu ile Genel Merkez ve tüm teşkilat kademeleri arasında temas ve bağlantıyı temin etmek,
- d) Partinin hükümet, diğer Partiler, çeşitli resmi veya sivil toplum örgütleri ve uluslararası kuruluşlar ile olan ilişkilerini düzenlemek, geliştirmek vesürdürmek,
- e) Doğacak durum ve gelişmeler karşısında Partinin duruş ve görüşünü saptamak ve Genel Başkan'a sunmak,
- f) Teşkilata duyurulması gerekli MKYK kararlarını, ilgili üyesi aracılığıyla teşkilata tamim etmek, gereğini talep ve takip etmek,
- g) Parti tüzüğü ve MKYK'nın kararları çerçevesinde kademe teşkilatlarının belirli takvime göre kongrelerini yaptırmak,
- h) Tüzüğe göre MKYK kararını gerektiren konu ve talepler hakkında, MYK görüşünü açıklayan bir rapor ile konuyu MKYK gündemine taşımak,
- i) Partinin faaliyet raporu ile yıllık bütçe ve uygulanan bütçenin kesin hesap ve bilançolarını, büyük kongreye sunulmak üzere MKYK'nın onayına tevdi etmek,
- j) Zorunlu hallerde Tüzük'teki münhasır yetki konuları hariç olmak ve toplanacak ilk MKYK'ya sunulmak kaydıyla, gerekli her türlü karar ve tedbirleri almak ve uygulamak, Tüzükle verilmiş tüm yetkileri kullanmak ve görevleri yapmak,

MYK'nın görev ve yetkileridir.

Madde 90 - MYK'nın Genel Başkan Yardımcısı Üyeleri Arasında İş Bölümü; MYK'nın MKYK tarafından seçilen Genel Başkan yardımcılarında;

a) Genel Başkan Yardımcısı (Siyasi ve Hukuki İşlerden Sorumlu)

Genel Başkan'dan sonra, partiyi siyasi ve hukuki olarak temsil eder. Partinin siyasi kimliğini kamu oyuna anlatır. Parti görüş ve politikalarını oluşturur, politik söylem geliştirir ve yayar. TBMM gündemini takip eder, partinin TBMM ilişkilerini yürütür. Diğer siyasi partilerle diyalog kurar, partinin hükümet ile ilişkilerini yürütür.

b) Genel Başkan Yardımcısı (Teşkilattan Sorumlu)

Türkiye genelinde il teşkilatlarından sandık yönetim kurullarına kadar bütün teşkilatın kurulmasını ve modele uygun çalışmasını sağlar. İl ve ilçe kongrelerinin süresi içerisinde ve sağlıklı bir şekilde yapılmasını takip eder. Teşkilatın eğitimi için gerekli araştırma, planlama ve programlamayı yapar. Köy, mahalle ve sandık bölgelerinde oluşturulacak yönetimlerin çalışmalarını kontrol eder. Teşkilatın haftalık ve aylık olarak yapması gereken toplantıların muntazam olarak yapılıp yapılmadığını dikkatle takip eder. Görev alanları ile ilgili konularda, partinin, Merkez, il, ilçe ve belde teşkilatları ile partinin yan kuruluşları olan kadın ve gençlik kollarının faaliyetlerini koordine eder.

c) Genel Başkan Yardımcısı (Seçim İşlerinden Sorumlu)

Yönetici kadrolar tarafından seçim hukukunu iyi bilmesini ve seçim mevzuatının teşkilat kademelerine aktarılmasını sağlar. Seçime dönük parti içi eğitim seminerleri düzenler, genel merkezin hazırlamış olduğu dokümanları teşkilat kademelerine ulaştırır. Seçim döneminde parti propagandasının hazırlanmasına katkıda bulunur. Seçim koordinasyon merkezlerinde aktif olarak yer almasını sağlar. Seçim günü ve sonrasında bütün teşkilat kademeleri arasında bilgi akışının sağlıklı bir biçimde gerçekleşir.

d) Genel Başkan Yardımcısı (Tanıtım ve Medyadan Sorumlu)

Genel Merkez ile bağlı teşkilatlar arasında temel iletişimin sağlanmasına dönük çalışmalar yapar. Teşkilatlar arası iletişim için gerekli yazılı, görsel ve elektronik iletişim araçlarının üretim ve koordinasyonunu sağlar.

Kamuoyunda teşkilatımızla ilgili kanaat oluşturma ve bilgilendirme merkezli çalışmalar gerçekleştirir. Medya ve diğer tanıtım araçları vasıtasıyla teşkilatımız temel prensiplerine uygun araç ve gereçleri kullanır ve koordinasyonu sağlar. Medya-teşkilat ilişkilerini sağlar. Partinin tüzük ve programı çerçevesinde medya ve tanıtım stratejilerini belirler, uygular ve yönlendirir. İl teşkilatlarının bu alanda ihtiyaç duyduğu bilgi, belge ve dokümanı temin eder.

e) Genel Başkan Yardımcısı (Ekonomiden Sorumlu)

Parti ve hükümet organları, özel ve kamu, sivil toplum ve mesleki kuruluşlar ile veri ve bilgi alışverişinde bulunarak ekonomik yapı ve ilişkiler sisteminin makro ve mikro çerçevede performansını izler, Genel Başkan'a bilgi sunar ve ilgili birimleri ekonomik gelişmeler konusunda bilgilendirir. Parti programı ve seçim beyannamesi gibi dokümanların hazırlanmasına ve güncelleştirilmesine, Parti'nin ekonomi politikalarının ve yaklaşımlarının belirlenmesine katkıda bulunur.

f) Genel Başkan Yardımcısı (Sosyal Politikalardan Sorumlu)

Parti üyeleri arasında sevgi, saygı, dostluk ve dayanışma gibi sosyal özelliklerin yüceltilmesini sağlar. Yardımlaşmayı temin eder. Ülke insanının sosyal yaşamını ilgilendiren sosyal politika, aile, sivil toplum, esnaf sanatkar, sağlık çalışma, sosyal güvenlik, eğitim, kültür, turizm ve çevre gibi alanlarda sosyal politikalar geliştirir. Etkinlikler düzenler. Sosyal politika alanındaki sivil toplum kuruluşları ile diyaloglar kurar, birlikte çalışmalar yapar. İnsan hakları konusunda faaliyetlerde bulunur.

g) Genel Başkan Yardımcısı (Yerel Yönetimlerden Sorumlu)

Yerel yönetimlere seçilen, il genel meclis üyeleri, Belediye Başkanları, Belediye Meclis Üyeleri ve Muhtarların özellikle toplum ile ilgili çalışmalarını izler. Yerel yönetimlerde kadınların daha fazla temsil edilmesi için çalışır. Yerel yönetimlerle teşkilatı arasında sağlıklı bir ilişkinin kurulmasına çalışır. Yerel yönetimlerde aileye faydalı olabilecek projeler üretir. Toplumun yerel yönetimlerden istek ve beklentilerini tespit eder, rapor tutarak genel merkez yerel yönetimler birimine bildirir.

h) Genel Başkan Yardımcısı (Hayvan haklarından Sorumlu)

Ev ve süs hayvanı ile kontrollü hayvanları bulundurma ve sahiplenme şartlarına uygun olarak hayvan bakımı konularında; yerel hayvan koruma görevlileri ile ev ve süs hayvanı satan kişilere verilecek eğitime, sahiplenilerek bakılan hayvanların çevreye verecekleri zarar ve rahatsızlıkları önleyici tedbirlere ilişkin esasları. Sahipsiz hayvanların toplanması, toplatılması, sağlık bakımlarının yapılması, aşılama, ve alındıkları ortama geri bırakılmasına karar verilenlerin kimliklendirilerek bırakılması, geçici hayvan bakımevlerinin çalışma usul ve esasları ile yerel yönetimlerin ve yerel hayvan koruma görevlilerinin görev ve sorumluluklarına ilişkin düzenlemeleri yapmaya ve sahipsiz hayvanların çevreye verebilecek olumsuz etkileri gidermeye yönelik alınacak tedbirleri, Hayvanların konu ve oyuncu edildiği her türlü ticarî amaçlı gösteri, reklam ve benzeri film ile fotoğraf çekimlerinde hayvanların kullanılmasına ilişkin usul ve esasları, Kanunî istisnalar ile tıbbî ve bilimsel gerekçeler ve gıda amaçlı olmayan, insan ve çevre sağlığına yönelik önlenemez tehditler bulunan acil durumlar dışında, hayvanların öldürülmesi ile ilgili usul ve esasları. İl hayvan koruma kurullarının çalışma usul ve esaslarını, 5199 sayılı Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığının denetlenmesine ve denetim elemanlarının niteliklerine ilişkin usul ve esasları. Hayvanların korunması amacıyla geçici bakımevleri ve hastanelerin kurulması, bu yerlerde bakım, rehabilitasyon, aşılama gibi faaliyetlerin desteklenmesi.

i) Genel Başkan Yardımcısı (Sivil Toplum ve Halkla İlişkilerden Sorumlu)

Kişi, kurum ve kuruluş ve sosyal gruplara yapılacak her türlü ziyaret ve görüşmeyi organize eder. Kişi ve kuruluşların sorunları ile ilgilenir, çözüm için Partinin katkısını sağlar. Siyasi ve sosyal olayları takip eder, desteklenmesi gereken faaliyetlere Partinin aktif katılımını sağlar. Dini, milli gün ve bayramlarda tebrik teatisinde bulunur. Cenaze ve düğün benzeri

keder ve sevinç zamanlarında ilgililere ziyarette bulunur. Ülkemizde ve dünyada yıl içinde idrak edilecek özel gün ve haftalarla ilgili yapılacak etkinliklere Partinin katılımını sağlar.

j) Genel Başkan Yardımcısı (İnsan Haklarından Sorumlu)

İnsan hakları ve ilgili kurullar ve insan hakları ile ilgili konularda koordinasyon,

k) Genel Başkan Yardımcısı (Mali Ve İdari İşlerinden Sorumlu)

Kuruluş adına kesilen her türlü fatura, sabit kıymet ve gümrük ile ilgili evrakların ön kontrolünü yapar, muhasebeleştirilmesini sağlar. Muhasebede düzenlenen tüm tahsil, tediye ve mahsup fişlerinin ön kontrolünü yapar. Parti merkez teşkilatının bütün mali işlerini, harcamalarını, gelirlerin tahsilini, muhasebe esaslarına göre gerçekleştirir ve bu işlere nezaret eder. Mali sözleşmelerin usulüne ve mevzuata uygun olarak yapılıp icra edilmesini sağlar.

l) Genel Başkan Yardımcısı (Çevre, Şehir ve Kültürden Sorumlu)

Yerleşmeye, çevreye ve yapılaşmaya dair imar, çevre, yapı ve yapım mevzuatını hazırlamak, uygulamaları izlemek ve denetlemek, Bağlı bulunduğu Bakanlığın görev alanı ile ilgili mesleki hizmetlerin norm ve standartlarını takip etmek, geliştirmek, uygulanmasını sağlamak ve ilgililerin kayıtlarını tutmak. Çevrenin korunması ve iyileştirilmesi ile çevre kirliliğinin önlenmesi için prensip ve politikalar tespit etmek, standart ve ölçütler geliştirmek, programlar hazırlamak; bu çerçevede eğitim, araştırma, projelendirme, eylem planları ve havza koruma planları ile kirlilik haritalarını oluşturmak, bunların uygulama esaslarını tespit etmek ve izlemek, iklim değişikliği ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

m) Genel Başkan Yardımcısı (Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinden Sorumlu)

Ülkede ve dünyada cereyan eden olayları ve muhtemel gelişmeleri değerlendirerek stratejiler geliştirilmesine yardım eder. Bu çerçevede partinin yakın ve orta vadeli hedeflerinin neler olabileceği konusunda görüş belirtir. Parti programında anılan hizmetlerin gerçekleştirilmesi için uygulanabilir, etkin ve verimli araştırma ve geliştirme projeleri yürütür. Üretilen bilgiler ışığında parti söyleminin ortaya çıkmasına yardım eder. Parti teşkilatının eğitim faaliyetlerini yürütür ve koordine eder. Kamu araştırmaları ve anketleri yapar. İmaj geliştirir.

n) Genel Başkan Yardımcısı (Dış İlişkiler ve DışTemsilciliklerden Sorumlu)

Parti programında belirlenmiş olan dış politika konularını analiz eder, geliştirir ve güncelleştirir. Dış politikanın değişen koşulları ile paralel olarak kendi faaliyet alanı çerçevesinde, parti politikalarının yenilenmesine katkı sağlar. Yabancı ülke misyon şefleri ile ikili ilişkileri geliştirir. Parti adına yurt dışı resmi temaslarda bulunur ve bunlar sonucunda elde edilen raporlar istikametinde Genel Başkan ve Genel Başkan Yardımcılıklarını bilgilendirir. Diğer ülkelerin partileri ile diyaloga geçer, ikili ilişkiler kurar ve geliştirir. Türkiye'nin dış dünyada tanıtımını sağlayıcı ve olumlu intibamı geliştirici lobi faaliyetlerinde bulunur. Yurtiçi ve yurtdışı basın yoluyla kamuoyunun parti dış politikalarından haberdar edilmesini ve kamuoyu ile karşılıklı bilgi akışını sağlar.

o) Genel Başkan Yardımcısı (Eğitimden Sorumlu)

Parti yönetim kurulunca planlanan eğitim ve sosyal faaliyetlerle ilgili faaliyetlerini gerçekleştirir. Eğitim planları hazırlar ve ilgili önerileri yönetim kuruluna sunar, Sosyal faaliyetlerle ilgili çalışmalar yaparak yönetim kuruluna öneriler sunar, Genel kurul ve yönetim kurulu tarafından verilen diğer görevleri yapar.

p) Genel Sekreter

Genel sekreter, MKYK ve MYK toplantı tutanaklarını düzenler, kararları zapta geçirir, imza edilmelerini sağlar ve uygulanmalarını takip eder. Genel merkezin gelen-giden her türlü evrak işleri ile yazışmalarının düzenlenmesinden, MKYK ile MYK'nın gündemlerinin hazırlanmasından ve takibinden sorumludur. Genel sekreter, davacı veya davalı olarak her tür yargı merciinde, özel veya resmi daire, kurum ve kuruluşlarda, gerçek kişiler ile özel veya resmi tüzel kişiliklerle olan ilişkilerde Genel Başkan adına bizzat veya vekille Partiyi temsil eder. Genel sekreterlik, genel evrak kaydının tutulduğu birim olarak, Partinin yazışma ve haberleşme ünitesidir. Partinin bütün resmi ve Parti içi yazışmaları, genel sekreterin gözetim ve denetimi altında genel sekreterlik birimi aracılığıyla yapılır. Genel sekreter, Partinin sağlam bir arşive sahip olmasından sorumludur. Şeklinde Genel Başkan tarafından iş bölümü görevlendirmesi yapılır. Hizmet ve çalışma koşulları gereği MYK'nın üye sayısını azaltmak, yeni görev alanları ihdas ederek artırmak, yukarıda yazılı iş bölümü şeklini kısmen veya tamamen değiştirmek, ayırmak yahut birleştirmek şeklinde yeniden biçimlendirmeye, Genel Başkan'ın teklifi üzerine MKYK yetkilidir. MYK üyeleri, bulunmadıkları zamanlarda kendilerine hangi üyenin vekalet edeceğini, yazılı olarak kurul üyelerine bildirirler.

MYK Üyelerinin Görev ve Yetkileri

Madde 91 - Genel Başkan Yardımcılarının Görev ve Yetkileri;

a) Genel Başkan yardımcıları bakacakları ve yapacakları iş ve faaliyet alanları, bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile aralarındaki çalışma düzen ve koordinasyon, Genel Başkan tarafından yapılacak iş bölümü talimatında ve tüzüğün 79/son bendine göre çıkaracağı yönerge de gösterilir.

b) Mali ve idari işlerden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı, Parti merkez teşkilatının bütün mali işlerini, harcamalarını, gelirlerin tahsilini, muhasebe esaslarına göre gerçekleştirmek ve bu işlere nezaret etmek, mali sözleşmelerin usulüne ve mevzuata uygun olarak yapılıp icra edilmesini sağlamakla yetkili, görevli ve sorumludur. Mali ve idari işlerden sorumlu Genel Başkan yardımcısı Siyasi Partiler Kanunu'nun 73 ve 74. madde gereklerine uygun olarak, teşkilatın yıllık bütçesi ile bilançolarını, gelir ve gider cetvelleri ile kesin hesabını hazırlayarak MKYK tarafından karara bağlanmak üzere MYK'ya sunar. Bütçe işlemlerinin zamanında yapılmasını ve ilgili yerlere tevdi edilmesini takip eder ve gerçekleştirir. Mali ve idari işlerden sorumlu Genel Başkan yardımcısı tarafından teklif edilen ve Genel Başkan tarafından atanan genel muhasip, mali ve idari işlerden sorumlu Genel Başkan yardımcısının haiz olduğu yetkileri ona niyabeten kullanır. Genel muhasip, Partinin muhasebe işlerine ait harcama evraklarını, mali ve idari işlerden sorumlu Genel Başkan yardımcısı ile, onun yokluğunda MYK üyelerinden birisi ile birlikte imza eder.

c) Genel Sekreter; Genel sekreter, MKYK ve MYK toplantı tutanaklarını düzenler, kararları zapta geçirir, imza edilmelerini sağlar ve uygulanmalarını takip eder. Genel merkezin gelen-giden her türlü evrak işleri ile yazışmalarının düzenlenmesinden, MKYK ile MYK'nın gündemlerinin hazırlanmasından ve takibinden sorumludur. Genel sekreter, davacı veya davalı olarak her tür yargı merciinde, özel veya resmi daire, kurum ve kuruluşlarda, gerçek kişiler ile özel veya resmi tüzel kişiliklerle olan ilişkilerde Genel Başkan adına bizzat veya vekille Partiyi temsil eder. Genel sekreterlik, genel evrak kaydının tutulduğu birim olarak, Partinin yazışma ve haberleşme ünitesidir. Partinin bütün resmi ve Parti içi yazışmaları, genel sekreterin gözetim ve denetimi altında genel sekreterlik birimi aracılığıyla yapılır. Genel sekreter, Partinin sağlam bir arşive sahip olmasından sorumludur.

SEKİZİNCİ KISIM

ALT KURULUŞLAR

A - KADIN VE GENÇLİK KOLLARI

Madde 92 - Kadın ve Gençlik Kollarına Üye Olmak;

a) Kadın Koluna Üye Olmak

Tüzüğün ikinci kısmında yazılı şartlara göre Parti üyeliğini kazanmış her kadın, kadın kolu üyeliğine mahsus deftere kaydı yapılmakla kadın kolu üyeliğini kazanmış olur.

b) Gençlik Koluna Üye Olmak

Tüzüğün; ikinci kısmında yazılı şartlara göre Parti üyeliğini kazanmış ve 30 yaşından büyük olmayan her üye, ayrıca gençlik kolu üyeliğine mahsus deftere kaydedilmekle gençlik kolu üyeliğini kazanmış olur.

c) Kadın ve Gençlik Kolları Üyeliğine Mahsus Defter

Tüzük'teki istisnalar hariç Partiye üye kaydı yapma yetkisi ve görevi, ilgili ilçe yönetim kuruluna aittir. İlçe üye kayıt defterinde üyelik kaydı olmayanların, doğrudan kadın veya gençlik kollarına üyelik kaydı yapılamaz. Parti üyelerinden yukarıda yazılı nitelikleri taşıyanların, genel merkez tarafından hazırlanmış ve il başkanlığı tarafından onaylanmış ve mühürlenmiş "Kadın Kolu Üye Defteri" ve "Gençlik Kolu Üye Defteri" adı ile tanımlanan özel deftere üyelik yazımları yapılır. Böylece kadın ve gençlik kolu üyeliği kazanılmış olur. Kayıtlar, köy veya mahalle düzeni içinde ve sıra numarası verilerek yapılır. Kaydın yanına ilgilinin Parti üyelik numarası ile mahallesi de, karşılıklı kontrol yapabilmek amacıyla ayrı bir sütunda belirtilir. Gençlik kolu kademe organlarında 30 yaşından önce görev almış olanların üyelikleri görev dönemi sonuna kadar devam eder. Parti üyeliği sona eren kişinin buna bağlı olarak kadın ve gençlik kolu üyeliği de sona ermiş olur.

Madde 93 - Kadın ve Gençlik Kollarının Teşkilat Kademe Organları; Merkez ilçe teşkilat kademelerinin kuruluşu zorunlu olmamak üzere aşağıda yazılı idari taksimat yerlerinde, belirtilen isimler altında örgütlenip çalışmalar yapmak amacıyla Partinin kadın ve gençlik kolları oluşturulur.

A) Kadın-Gençlik Kolu Belde Kademesi Teşkilat Organları

- 1) Kadın-Gençlik Kolu Belde Kongresi
- 2) Kadın-Gençlik Kolu Belde Başkanı
- 3) Kadın-Gençlik Kolu Belde Yönetim Kurulu
- 4) Kadın-Gençlik Kolu Belde Yürütme Kurulu

B) Kadın-Gençlik Kolu İlçe Kademesi Teşkilat Organları

- 1) Kadın-Gençlik Kolu İlçe Kongresi
- 2) Kadın-Gençlik Kolu İlçe Başkanı
- 3) Kadın-Gençlik Kolu İlçe Yönetim Kurulu
- 4) Kadın-Gençlik Kolu İlçe Yürütme Kurulu

C) Kadın-Gençlik Kolu İl Kademesi Teşkilat Organları

- 1) Kadın-Gençlik Kolu İl Kongresi
- 2) Kadın-Gençlik Kolu İl Başkanı
- 3) Kadın-Gençlik Kolu İl Yönetim Kurulu
- 4) Kadın-Gençlik Kolu İl Yürütme Kurulu

D) Kadın-Gençlik Kolu Genel Merkez Teşkilat Organları

- 1) Kadın-Gençlik Kolu Büyük Kongresi
- 2) Genel Merkez Kadın-Gençlik Kolları Başkanı
- 3) Kadın-Gençlik Kolu Merkez Karar ve Yönetim Kurulu
- 4) Kadın-Gençlik Kolu Merkez Yürütme Kurulu

Madde 94 - Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Organlarının Oluşumu, Delegeler ve Kongrelerine İlişkin Ortak Hükümler;

A) Kadın ve gençlik kolları kademe organları üyelerinin asıl ve yedek sayıları ile kongre delegeliklerinin seçilmiş ve tabii delege sayıları, Partide muadili teşkilat kademesi ve kongresinin aynıdır. Ancak Partinin ilgili Genel Başkan yardımcısının olurlarını almak kaydıyla, ilgili kolun Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, kademe organı üye sayıları ile kongre delege sayılarını artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

B) Kadın ve gençlik kolları olağan kongre takvimi, iki yıldan önce ve üç yıldan sonar olmamak, Parti kongrelerinin yapılmasını engellemeyecek ve Parti büyük kongresinden önce tamamlanmış bir zamanda olmak üzere, Partinin teşkilattan sorumlu Genel Başkan yardımcısının olurlarına göre, kolun Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca kararlaştırılır. Kararlaştırılan kongre takvimine göre il kongre tarihleri kolun Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca, ilçelerin kongre tarihleri, kolun il yönetim kurulunca, beldelerin kongre tarihleri ise kolun ilçe yönetim kurulunca kararlaştırılır.

C) Kadın ve gençlik kolları delege seçimleri ve kongreleri, Partinin o yerde kurulu kademe yönetim kurulunun gözetim ve denetimi altında yapılır. Parti teşkilat kademe delege seçimleriyle ilgili seçim kuruluna atfolunan tüm onay ve yetkiler, Parti kademe yürütme kurulu tarafından kullanılır. Ancak seçim işlem ve sonuçlarıyla ilgili itirazlar, Partinin bir üst kademe yönetim kurulu başkanı tarafından iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

D) Kadın ve gençlik kollarının genel merkez kongreleri ise, Parti Merkez Yürütme Kurulu'nun olur verdiği tarihte ve onun gözetim ve denetimi altında yapılır. Merkez kongresiyle ilgili delege liste onayı, seçim işlem ve sonuçlarına dair itirazları incelemek ve sonuçlandırmak, Parti Merkez Yürütme Kurulu tarafından yapılır ve kesin olarak karara bağlanır.

E) Tüzüğün, Parti teşkilat kademe kongreleriyle ilgili kongre hazırlıkları, divan oluşumu, adaylık, adaylıkların kesinleşmesi, aday listeleri, oy pusulaları, oy şekli, oyların sayım ve dökümü, organ üyeleri arasında iş bölümü, boşalmaların doldurulması, organın düşmüş sayılması halini düzenleyen hükümleri, eş düzey kadın ve gençlik kolları organları hakkında da uygulanır.

F) Kongrelerde kullanılacak oy pusula ve zarfları, seçim kurulu mührü yerine, gözetim ve denetimi yapan Parti kademe organının mührü ile mühürlenir.

G) Kadın ve gençlik kolları, köy ve mahalle ölçeğinde Parti kademe teşkilatı ile birlikte gruplar oluşturarak Parti çalışması yapabilirler.

Madde 95 - Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Başkan ve Üyelerinin Yetki, Sorumluluk ve Görevleri; Kadın ve gençlik kolları kademe başkan, yönetim ve yürütme kurulları, Partinin o yerde kurulu teşkilat kademe organlarının yetkilerini, kendileri açısından aynen kullanırlar. Bu kolların kurulu oldukları yerde Partinin temsili, Parti teşkilat kademe yönetim kurulu başkanına aittir. Kadın ve gençlik kolları, Partinin o yerde kurulu teşkilat kademesine bağlı, uyumlu ve eş güdüm içinde çalışırlar. Dış yazışmaları, Parti Yönetim Kademesi aracılığıyla yaparlar. Kadın ve gençlik kolu başkanları görevli oldukları yerdeki teşkilat kademesi yönetimi ve yürütme kurullarının doğal üyesidirler. Bu sıfatla toplantılara katılır, müzakerelere iştirak ederler, kararlar yönetim veya yürütme kurulu üyeleri tarafından alınır. Alt kuruluşlarla ilgili çalışmalar, Genel Başkan tarafından uygun görülecek Genel Başkan Yardımcılığına bağlı olarak yürütülür. Alt kademelerde Alt kuruluşlarla ilgili koordinasyon çalışmaları bizzat ana kademe başkanı tarafından sağlanır.

Kadın Kolları; GÖREV VE SORUMLULUKLARI;

Türk kadınının eğitim seviyesini, tarım, sanayi ve hizmetler kesiminde ekonomik katılımlarını artırmak, sağlık, siyasal ve hukuki güvenliğini sağlamak ve kadınlarımıza sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi alanlarda hak ettiği statüyü kazandırmak hedefimizdir. Türk kadınının gerek cemiyet, gerekse siyasi hayatımızda rol ve söz sahibi olmasına gayret etmek ve Türk kadınının sosyal ve politik hayatımızın ilerlemesinde, gelişmesinde ve demokrasinin kökleşmesinde ödev almasını sağlamak.

AB parti kadın kollarının, partili kadınların bir arada olmasını sağlayan bir örgüt olarak kadın sorunlarının siyasete taşınmasında, kadının siyasal katılımının artırılmasında programlar hazırlamak. Çay, kermes, gün, mahalle toplantıları ev gezileri gibi kadınsı faaliyetler yürütmesi sağlanacaktır. Kadın kollarının amaç, politik hakların yanı sıra sosyal ve ekonomik hakları da göz önünde bulundurarak devlet için çalışmak olarak belirtilmiştir. "Kolların görevleri de yurt içi ve dışındaki kuruluşlarla ilişki kurmak, toplantılar ve gezilere katılmak olarak belirtilmiştir. Kadın kolları yan teşkilatlar olarak nitelendirilmiş, amacına partinin propagandasını yaparak taraftar kazandırmak. Kadın kollarında çalışan kadınlara ülke genelinde faaliyet göstermeleri konusunda yardımcı olmak. Seçim çalışmaları kapsamında il/ilçe, mahalle ve ev çalışmaları yapmak. İkişer üçer kişilik gruplarla dağılarak mahallelerdeki evleri ziyaret etmek. Kadın günlerine katılmak. Bu toplantı ve günlerinde sohbet toplantısı yaparak partimizi tanıtmak. Seçim döneminde partinin tanıtımı ve amacını yerine getirmeye yardımcı olmak. İnsanlarla birebir görüşme sağlamak. Sahada aktif çalışmalar yapmak. Seçim dönemleri ağırlıklı olarak partimizi temsilen toplantılar düzenlemek. Broşür dağıtmak ve seçmeni bilgilendirmek.

Gençlik Kolları; GÖREV VE SORUMLULUKLARI;

Gençliğin insan haklarına saygılı, ulusal, demokratik, laik sosyal hukuk devleti ilkesine bağlı olarak sosyal demokrat doğrultuda siyasal olgunluğunu geliştirmek, siyasal yaşama hazırlamak, AB Parti'nin ilkelerini, özgürlükçü, katılımcı demokrasinin gereklerini gençlere benimsetmek ve kökleşmesini sağlamak, AB Parti'nin görüşlerini yaymak ve Partiye yandaş kazandırmaktır. Ulusumuzun geleceğini oluşturan gençlerimize Atatürkçü Düşünceyi öğretmek, benimsetmek, sevdirmek ve Atatürk'ün büyük ve kutsal emaneti olan Cumhuriyetimizi, Türk Devrimini ve tüm Atatürk ilkelerini yaşam felsefesi bilmiş, demokratik, laik, sosyal hukuk devleti ilkesini benimsemiş, toplumumuza yaraşır nitelikli bireyler yetiştirmek için gençlerin sosyal, bilimsel, kültürel ve spor çalışmalarını sağlamak, bilgi beceri kazanmalarına yardımcı olmak, her bağlamdaki gençlik çalışmalarını düzenleyip inceleme yapmak, yönlendirmek, geliştirmek ve denetlemek, amacıyla Gençlik Kolunun işleyişini, ilgili ilkeleri ve yöntemleri düzenlemektedir.

AB Parti Genel Merkez ilkelerine ve çalışma programına sadık kalmak üzere;

- a) Ülkemizdeki gençlerin, Atatürkçü düşünce doğrultusunda, ülkesine ve ulusuna yararlı araştırmacı, yaratıcı, birleştirici yeteneklerini geliştirir.
- b) Sosyal, bilimsel, kültürel ve spor etkinlikleriyle gençlerin ruh ve beden sağlıklarını korumak ve beraberlik duygularını güçlendirmek amacıyla, AB partiye taban oluşturacak katkılarda bulunur.
- c) Gençliğin yönetim verimliliğinin artırılmasını, sürekli gelişme için araştırmaların yapılmasını ve sonuçların değerlendirilmesini sağlar.
- ç) Gençliğin örgütlenme, eğitim, sağlık ve çalışma yaşamına yönelik sorunlarını tespit etmek için gerekli çalışmaları yapar, çözümlerine yönelik politikaları geliştirir ve Genel Yönetim Kurulu'nun onayına sunar.
- d) Genel Yönetim Kurulu'nun onayından çıkan çözüm önerileri çerçevesinde bölgesel gençlik kongrelerini yaşama geçirebilmek için altyapı çalışmalarını yapar.
- e) AB Parti Gençlik kollarının çalışmalarına yönelik Genelgelerin hazırlıklarını yapar. İlgili makamın onayından geçen genelgelere uyulup, uyulmadığını takip eder.
- f) Gençlik Dergisini çıkarma hazırlıklarını yapar.
- g) Yurtiçi ve yurtdışındaki ulusal çizgideki diğer gençlik örgütlenmeleri ile Üniversitelerde Atatürkçü gençlik örgütleri ile ilişkileri geliştirir. Diğer gençlik örgütleriyle ilişkileri kurar.
- h) Tüm AB Parti gençlik kollarının katılacağı Çalıştay, yılda en az bir kez yapılır, Gençlik kampı vb. gibi etkinlikleri düzenler ve hazırlıklarını yapar.
- ı) Gençlerin sorunlarına ve çözümlerine yönelik çalışmaların yapılabilmesi için diğer kollarla eşgüdüm içerisinde çalışmalar yapar.
- i) Yurt genelinde ve yöresel olarak özellikle gençlerin katılımının sağlanacağı aydınlanma ve danışma birimleri oluşturma konusunda çalışmalar yapar.
- j) Gençlerin karar almak yeteneğinin geliştirilmesi için örnek uygulamalar yapar.
- k) AB Parti Tüzüğünde belirlenmiş olan amaçları gerçekleştirmek ve AB parti kuruluş amaçlarına ulaşmak için Gençlik Kolları tarafından yürütülen çalışmaları Ülke genelinde planlar ve eşgüdümünü sağlar.
- l) Gençlik Kolları tarafından yürütülen çalışmalar hakkında Genel Merkez kurullarına bilgi verir, önerilerini alır ve bu konularda raporları sunar.
- m) Gençlik Kolu bulunmayan İl, İlçe ve beldelerde Gençlik Kolu kurulması için çalışmaları Teşkilat Başkanlığı aracılığı ile yürütür.
- n) Genel merkez gençlik kolu, İl, İlçe ve belde başkanlığını bilgilendirmek ve onayını almak kaydıyla İl, İlçe ve belde gençlik kolunu veya genç üyeleri/üyeyi belirli bir konuda görevlendirebilir.
- o) Gençlik Kolları Yönetim Kurulu çeşitli alanlarda kendisine bağlı alt çalışma masaları (örgütlenme, danışma ve çeşitli AR-GE alanlarında) oluşturur.
- p) Gençlik kollarının kullanacağı internet sitesi kurar.
- r) Öğrenci gençliğin burs ve yurt sorununun çözümü için çalışmaları yapar.
- s) Türk Gençliğini dünya ve ülke genelinde gelişen olayların doğru algılanması ve doğru çözümler üretmesi ve doğru çözümlerden yana tavır almasına katkı koyacak bilinç düzeyini artırmak için sürekli eğitim vermek,
- ş) Türk Gençliğini Atatürkçü Düşünce ışığında birleştirici, bütünlüştürücü çalışmalar yapmak.

- t) Ülkemizdeki gençlerin Türk Devrimine, Atatürk İlkeleri doğrultusunda, ülkesine ve ulusuna yararlı, araştırmacı, yaratıcı, birleştirici yeteneklerini geliştirmek ve toplumsal hayata gönüllü katılımlarını sağlamak.
- u) AB Partiye üye gençlerimizin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda değerlendirmelerini sağlayacak sosyal, bilimsel, kültürel ve spor çalışmalarına yönlendirmek.
- ü) AB Partiye üye gençlerimize birlikte yaşamak, birlikte sorumluluk üstlenmek, farklılıklara hoşgörü ile bakmak gibi demokrasinin temeli olan davranış ve düşünceleri kazandırmak.
- v) Sosyal, bilimsel, kültürel ve spor etkinlikleriyle gençlerin ruh ve beden sağlıklarını korumak ve beraberlik duygularını güçlendirmek, AB Parti yönetimine taban oluşturacak yapıyı sağlamak için katkıda bulunmak.
- y) Ülkemizdeki Tüm Gençlerin sorunlarına yardımcı olmak, rehberlik ve danışmanlık yapmak.

Madde 96 - Kadın ve Gençlik Kollarına İşten El Çektirme; Tüzüğün, Parti teşkilat kademeleriyle ilgili el çektirme nedenlerini düzenleyen Madde 67- İşten El Çektirme Nedenleri, elçektirmenin usul ve esaslarını düzenleyen, Madde 68-İşten El Çektirmenin Usul ve Esasları ve geçici kurullar ile olağanüstü kongrelerini düzenleyen, Madde 69-Geçici Kurullar ve Olağanüstü Kongrenin Toplanması 69. madde hükümleri, aşağıda belirtilen koşullarla kadın ve gençlik kolları hakkında da uygulanır. Kadın ve Gençlik Kolları alt kademe başkan ve üyelerine işten el çektirme işlemlerini birinci fıkrada atıf yapılan maddelere göre icra etmeye kadın ve gençlik kolları yönetim organları gibi eş düzey Parti teşkilat yönetim organları da yetkilidir. Parti MKYK, yan kuruluşlar alt kademe teşkilatlarıyla ilgili her tür soruna her aşamada el koymaya yetkilidir. MKYK'nun bu konuda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile vereceği kararlar Parti içi işlemler açısından kesindir. Parti MKYK, el çektirme nedenlerinin varlığı halinde, ilgili Genel başkan yardımcısının talebi üzerine ve ya re'sen, kolların merkez organları dahil her kademede yönetim başkan ve üyelerine kısmen ve ya tamamen el çektirebilir. Kolların Genel Merkez organlarına işten el çektirilmesi halinde kolun merkez organı, yapılacak ilk kongreye kadar görev yapmak üzere Partinin Merkez Yürütme Kurulunca atama ile oluşturulur.

B- DİĞER YAN KURULUŞLAR

Madde 97 - Parti Teşkilatının Diğer Alt Birim ve Kuruluşları; Partiteşkilat kademelerince, yukarıda sayılanlar dışında Partinin Tüzük, Yönetmelik, Program ve kararlarında belirtilen konuları tanıtmak, hayata geçirmek, yerel, ülke veya dünya ölçeğinde var olan sorunlarla ilgili araştırma, plan, proje ve stratejiler üretmek amacıyla hal ve vaziyetin gerekli kıldığı konularda ve zamanlarda, Partili veya Partili olmayan uzman kişilerden, iş ve amaçlanan hizmetin niteliğine göre, ücretli veya ücretsiz, sürekli veya geçici çalışacak şekilde genel merkez bünyesinde yahut ilçe ve beldeler düzeyinde ve yaygın şekilde çalışma grup ve komisyonları oluşturulabilir. Süreli veya süresiz yayımlar yapılabilir.

DOKUZUNCU KISIM

PARTİ GRUPLARI

A- TBMM PARTİ GRUBU

Madde 98 - TBMM Parti Grubunun Oluşumu; Grup oluşturabilmek için, Partili en az yirmi milletvekili olması gerekir. Partili milletvekillerinin tamamının oluşturduğu topluluk, TBMM Parti Grubu olarak isimlendirilir.

Madde 99 - Grup Başkanı, Başkanvekilleri ve Grup Yönetim Kurulu; AB PARTİ Genel Başkan'ı, Partinin TBMM Grubunun da başkanıdır. Genel Başkan TBMM üyesi değilse, Parti meclis grubu, üyeleri arasından birini üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyu ile grup başkanı seçer. TBMM Parti Grubu, grup başkanvekillerinin seçimleri ile grup organlarını, grup iç yönetmeliğine göre oluşturur. Grup başkanı, grupbaşkan vekilleri ve grup yönetim kurulu üyeleri için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre seçilenlerin görev süreleri ise bu seçimi takip eden ilk millet vekili genel seçimlerine kadardır. Boşalma halinde grup başkanı ile başkan vekilleri için yeniden seçim yapılır. Bu şekilde ara seçimle seçilenler, yerine seçildikleri üyenin süresi kadar görev yaparlar. Yönetim kurulunda boşalma olması halinde ise, aldıkları oy sırasına göre yedekleri grup başkanı tarafından davet edilir.

Madde 100 - Grup Başkan vekilleri ve Grup Yönetiminin Görevleri; Grup adına konuşmaya ve beyanat vermeye, Genel Başkan, Grup Başkanı, Grupbaşkanvekilleri veya görevlendirecekleri grup sözcüleri yetkilidir. Diğer Parti grup veya yetkilileriyle yasama ve yürütmeye ilişkin iletişim ve müzakereler, grupbaşkanı veya başkan vekillerince yürütülür. Yasama çalışmalarının etkin ve düzenli yürütülmesi, disiplinin sağlanması için yapılacak çalışmalar, alınacak tedbirler ile Tüzük ve grup iç yönetmeliğinde belirtilen işler, grup yönetiminin görevidir.

Madde 101 - Grup Üyelerinin Görevleri; Grup üyeleri TBMM çalışmalarında Partinin Tüzük ve programına, temel ilkelerine,

gizli oyla alınmış bağlayıcı grup kararlarına uygun davranır ve bunlara destek verirler. Meclis genel kurul çalışmaları ile komisyon ve Parti grubunun çalışmalarına, genel merkez tarafından hazırlanan çalışma programlarına katılmak zorundadırlar. Yasama komisyonlarında görevli grup üyeleri, komisyon üyeliği ölçüğünde bir grup oluşturularak, aralarından birini başkan seçerler. Grup yönetimi ile gerekli temas ve koordinasyon, bu başkan aracılığıyla sağlanır.

Madde 102 - Grupta Gizli Oylama Konuları; Grup genel kurulunca yapılacak grup başkanı, başkan vekilleri ve grup yönetim kurulu asıl ve yedek üye seçimleri ile belli konularda bağlayıcı nitelikteki kararlar, gizli oylama ile sağlanır. Bağlayıcı grup kararlarının güven oylaması gibi istisnai olması esastır. Bu istisnalar, grup iç yönetmeliğinde gösterilir. Grupça yapılacak seçimlerde eşit oy çıkması halinde, sonuçlanıncaya kadar oylama tekrarlanır.

Madde 103 - TBMM Parti Grup İç Yönetmeliği; Grubun iç yönetimi, çalışma usul ve esasları ile grup yönetiminin yukarıda sayılanlar dışındaki görev ve yetkileri, grup genel kurulu tarafından çıkarılacak "AB PARTİ TBMM Grup İç Yönetmeliği"nde gösterilir. Üye tam sayısının salt çoğunluğunca kabul edilmesi gereken iç yönetmeliğin bir örneği, TBMM Başkanlığı'na sunulur.

B - İL GENEL MECLİSİ VE BELEDİYE MECLİSİ GRUPLARI

Madde 104 - İl Genel Meclisi Grupları; İl genel meclisi grubu, herilde Partili il genel meclisi üyelerinden oluşur. Gruptan söz edebilmek için Partili en az üç üyenin olması gerekir. İl genel meclisi Parti grupları, en az bir grupbaştan vekili ile bir sekreter seçerek çalışırlar. Başkan vekili, Parti teşkilatı ile grup arasındaki koordinasyonu sağlar. Konu ve sorunlar, Parti Tüzük ve programı çerçevesinde grupta görüşülür, varılan sonuca göre genel kurulda hareket edilir. Gizli oylama ile alınan bağlayıcı grup kararlarına Partili üye uymak zorundadır.

Madde 105 - Belediye Meclisi Grupları; Belediye teşkilatı olan her belediye meclisinde, Partili belediye başkanı ve Partili meclis üyelerinden oluşan gruba, Belediye Meclisi Parti Grubu denir. Grubun varlığı için Partili en az üç üye gereklidir. Belediye meclisi Parti grupları, en az bir grup başkanı vekili ile bir sekreter seçerek çalışırlar. Başkan vekili, Parti teşkilatı ile grup arasındaki koordinasyonu sağlar. Konu ve sorunlar, Parti Tüzük ve programı çerçevesinde grupta görüşülür, varılan sonuca göre genel kurulda hareket edilir. Gizli oylama ile alınan bağlayıcı grup kararlarına, Partili belediye başkanı hariç, grubun üyeleri uymak zorundadırlar.

Madde 106 - İl Genel Meclisi Grupları İle Belediye Meclisi Gruplarına İlişkin Ortak Hükümler; İl, ilçe ve belde başkanları, kademelerindeki il genel meclisi ve belediye meclisi üyelerini, Partinin yerel politikalarını tespit etmek, çalışmaları gözden geçirmek ve bilgilenmeyi sağlamak amacıyla her zaman toplantıya çağırabilirler. Bu toplantılara, toplantının kapsamına göre, Parti teşkilat kademe başkanı başkanlık eder.

DÖRDÜNCÜ KISIM

PARTİ İÇİ DEMOKRASİ HAKEM KURULLARI VE SİYASİ AHLAK VE ETİK KURULU

BİRİNCİ BÖLÜM

PARTİ İÇİ DEMOKRASİ HAKEM KURULLARI

Madde 107 - Parti İçi Demokrasi Hakemliği; Siyasi Partiler, yönetim biçimi ve uzlaşma sanatı olan demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. O halde öncelikle demokrasinin Parti içinde gerçekleşmesi gerekir. Farklılıkları zenginlik kabul ederek Parti içi çekişmelerin sulh yolu ile giderilmesi amaçlanmıştır.

Madde 108 - Parti İçi Demokrasi Hakem Kurullarının Oluşumu; İller de ve Genel Merkez bünyesinde "Parti içi demokrasi hakem kurulu" oluşturulur. Bu kurullarda üçer üye bulunur. İkiser tane de yedek üye seçilir. İl Parti içi demokrasi hakem kurulu il kongrelerinde, Genel Merkez Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu büyük kongrede, kongre delegeleri tarafından, organ seçimlerine ilişkin usul ve esaslara göre seçilirler. Parti içidemokrasi hakem kurulu oluşturamayan illerle ölüm, istifa ve benzeri nedenlerle bu kurullardaki asıl ve yedek üye sayısı toplamı üçten aşağı düşen illerde, olağan veya olağanüstü kongreye kadar görev yapmak üzere, Genel Merkez Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulunca üç asıl, iki yedek üye belirlenip, MKYK onayıyla göreve başlatılır.

Madde 109 - Kurul Üyesinde Aranacak Nitelik ve Üyelik Güvencesi; Parti İçi Demokrasi Hakem Kurullarında görev alacakların en az kırk yaşını tamamlamaları, çevrelerinde birikim ve saygınlıklarıyla seçkin kişiler olmaları esastır. Kurul da görev

alacakların yüksek tahsilli olmaları esas olup, illerde yüksek tahsilli adayların bulunmaması halinde tercihen lise veya dengi okul mezunlarına aynı görev verilebilir.

Madde 110 - Hakem Kurullarının Görevleri; İl Parti içi demokrasi hakem kurulu, il sınırları içinde görev yapar. İl kademe organları ile alt kademe organları veya organ üyeleri, yan kuruluş organ veya üyeleri arasında veya onlarla Parti kademe organ veya üyeleri arasında Parti görevinden kaynaklanan çekişmelerin çözümü için gerekli sulh ortamını hazırlar ve çözüm şeklini belirler. Genel Merkez Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu, Parti Genel Merkez organları ile Parti alt kuruluşlar genel merkez organları veya bu organların üyeleri, TBMM Parti grup üyeleri ve bu üyelerin Parti Genel Merkez ve yan kuruluşlar genel merkez organları ve üyeleri arasında Parti faaliyet ve görevinden kaynaklanan çekişmelerin çözümü için sulh ortamını hazırlar ve çözüm şeklini belirler.

Madde 111 - Sorunun Hakem Kuruluna İntikali ve Hakem Kararlarının Niteliği; Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulunun bir konuya müdahil olabilmesi için uyuşmazlığın taraflarından birisinin başvurması gerekli olup, ayrıca kademe başkanlığı veya yürütme kurulu nunun talebiyle de el koyabilir. Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulları üye tam sayısı ile toplanır, çoğunlukla karar verir. asıl üyenin mazeretli olduğu hallerde kurul, sıradaki yedek üyenin iştiraki ile toplanır. Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu kararları yazılı ve gerekçeli olarak düzenlenir. Kararlar, çekişmenin tarafları açısından bağlayıcı, Parti tüzel kişiliği açısından tavsiye niteliğindedir. Parti İçi Demokrasi Hakem Kuruluna başvuru şekli ile anlaşmazlıkların çözümüne ilişkin usul ve esaslar bir yönetmelik ile belirlenir.

ONUNCU KISIM

SİYASİ AHLAK VE ETİK KURULU

Madde 112 - Kurulun Oluşumu;

a) Genel Merkez teşkilatında görev yapmak üzere bir "Siyasi Ahlak ve Etik Kurulu" kurulmuştur. Kurul, büyük kongre tarafından seçilen 5 asil 5 yedek üyeden oluşur. Kurul başkanı, kurul üyeleri arasından gizli oyla ve salt çoğunlukla seçilir. Kurul ayda en az 1 defa toplanır. Kurul, üyelerinin salt çoğunluğuyla toplanır ve mevcudun salt çoğunluğuyla karar alır. Kurul üyeleri, Kurul dışında hiçbir Parti içi görev alamaz. Kurula seçilen kişinin varsa tüm Parti içi görevleri düşer ve durum Genel Başkan tarafından ilgili mercilere bildirilir. Bakanlık, milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye ve il genel meclis üyeliği görevleri, kurul üyeliği ile birleşemez. Kurulun çalışma usul ve esasları MKYK tarafından çıkarılacak bir Yönetmelikle düzenlenir.

b) Kurul Üyelerinde Aranacak Nitelikler; Kurul üyeleri, 40 yaşını tamamlamış, en az lise mezunu ve en az 5 yıldan beri Parti üyesi olan kişiler arasından büyük kongrece seçilir. Bir kimse en fazla iki defa kurul üyesi seçilebilir. Haklarında 1 aydan fazla süreli kesinleşmiş mahkumiyeti veya herhangi bir disiplin cezası bulunan üyeler, Kurula üye seçilemez.

c) Kurulun Görev Süresi; Kurul, seçildikten sonraki ilk seçimli kongreye kadar görev yapar. Üyeliklerde boşalma olması halinde eksik üyelik, yedeklerden tamamlanır. Yedeklerin getirilmesine rağmen kurul üye tam sayısının yarısının altına düşmesi halinde ilk kongrede yeniden seçim yapılır.

d) Kurulun Görev ve Yetkileri; Siyasi Ahlak ve Etik Kurulu'nun görev ve yetkileri şunlardır:

Tüm Parti kadrolarının AB PARTİ Tüzüğü ile programında belirlenen kurucu değerler ve ilkeler ile temel amaçlar ve politikalarımız doğrultusunda bilinçlendirilmesini sağlamak amacıyla çalışmalar yapmak, bu çerçevede raporlar hazırlamak ve Genel Başkan'a sunmak, Parti disiplin kurullarının görev ve yetkisi dışında kalan konularda, kurucu değerlere ve ilkelerle aykırı söz, tutum ve davranışlarda bulunan Parti üyeleri hakkında re'sen veya yapılacak başvurular üzerine gerekli inceleme ve araştırmayı yaparak sonucu ilgili Parti içi mercilere bildirmek. Partinin genel politika ve faaliyetlerini Parti kurucu değerleri ve ilkeleri ile temel hedefler ve politikalarımız açısından izlemek, değerlendirmek, bu çerçevede alınması gereken tedbirlerle ilgili tavsiye kararları almak ve Genel Başkan'a önermek. Parti kurucu değerleri ve ilkelerinin tüm Parti faaliyetlerine hakîm olmasını sağlamaya yönelik olarak uygulamaya geçirilmesi ve bu uygulamaların teamül haline getirilmesi için gerekli tedbirleri geliştirmek. Genel Başkan tarafından kuruluş amacına uygun olarak verilen diğer görevleri yerine getirmek, Kurul, görevlerini ifa ederken Parti üyesi ilgilileri dinleyebilir, görüş ve kanaatlerini alabilir.

e) Kurulun Yazışmaları ve Faaliyet Raporu; Kurul, resmi kurum ve kuruluşlarla yazışma yapamaz. Parti kademe ve üyeleri ile yazışmalarını Genel Sekreterlik marifetiyle yapar. Kurul faaliyetleri, Kurul başkanı tarafından rapor halinde ve en geç 3 ayda bir Genel Başkan'a sunulur.

f) Kurulun Bağımsızlığı ve Güvencesi; Kurul iç çalışmalarında bağımsızdır. Kurul genel faaliyetleri bakımından Genel Başkan'a karşı sorumludur. Kurul üyelerinin, Madde 124 - Uyarma Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller; Tüzüğün 124. ve Madde 125 - Kınama Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller; Tüzüğün 125. Maddelerde yazılı cezaları gerektiren bir eylemde bulunduğuun Merkez Disiplin Kurulu kararıyla tespit edilmesi hallerinde, Genel Başkan'ın teklifi üzerine MKYK üye tam sayısının 4/5 inin kararıyla görevlerine son verilebilir.

ONBİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

PARTİ DİSİPLİN KURULLARI

Madde 113 - Parti Disiplin Kurulları; Kanunlara, Parti Tüzük, Yönetmelik ve Programına, Parti yetkili makam ve organlarının kararlarına aykırı davranışta bulunan Partililer hakkında disiplin soruşturması yapmaya ve karar vermeye yetkili ve görevli Parti disiplin kurulları şunlardır:

- a) İl Disiplin Kurulları
- b) Merkez Disiplin Kurulu
- c) TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu
- d) Müşterek Disiplin Kurulu

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ AYIRIM

İL DİSİPLİN KURULLARI

Madde 114 - İl Disiplin Kurullarının Oluşumu; İl disiplin kurulu, her ilde il kongresi tarafından il yönetim kurulunun seçimine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen bir asil ve bir yedek üyeden oluşur.

Madde 115 - İl Disiplin Kurullarının Bakacağı İşler; İl disiplin kurulu, Tüzük'te Merkez Disiplin Kurulu'nun ilk derecede bakacağı işler olarak belirtilenler ile TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu'nca bakılacak işler dışında kalan ve il çevresindePartiye kayıtlı olan üyeler hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapar ve karar verir. İl disiplin kurulu kararlarına karşı, bildirimden itibaren 10 gün içinde ilgili kişi veya il yönetim kurulu tarafından Merkez Disiplin Kurulu'na itiraz edilebilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin kurulu kararı kesinleşir. Ancak il disiplin kurulunca verilmiş ihraç kararına karşı itiraz edilmemiş olsa bile, il disiplin kurulu başkanlığınca ilgili soruşturma dosyası, incelenmek üzere 15 gün içinde Merkez Disiplin Kurulu'na gönderilir. Çıkarma kararı, Merkez Disiplin Kurulu'nun onayı ile Parti içi işlemler bakımından kesinleşir.

İKİNCİ AYIRIM

MERKEZ DİSİPLİN KURULU (MDK)

Madde 116 - Merkez Disiplin Kurulunun Oluşumu; Merkez Disiplin Kurulu Partinin en üst disiplin kurulu olup büyük kongre tarafından Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyelerinin seçimlerine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen yedi asil ve bir yedek üyeden oluşur.

Madde 117 - Merkez Disiplin Kurulu'nun Bakacağı İşler; Merkez Disiplin Kurulu, aşağıda yazılı işleri birinci derece disiplin kurulu, il disiplin kurulu kararlarına karşı yapılan itirazlar ile Tüzük gereği intikal eden il disiplin kurullarının ihraç kararlarını ikinci derece disiplin kurulu olarak inceler ve Parti içi işlemler açısından kesin olarak karara bağlar.

1) Merkez Disiplin Kurulu'nun Birinci Derecede Bakacağı İşler:

- a) Partinin Kurucu Üyeleri,
- b) Partinin Genel Başkan'ı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu asıl ve yedek üyeleri, Partinin genel muhasibi,
- c) İl yönetim kurulları ile il disiplin kurullarının başkan ve asıl üyeleri, il ve ilçe belediye başkanları, alt kuruluşların il başkanları,
- d) Kendi başkanı ile asıl ve yedek üyeleri,
- e) TBMM'nin Partili eski üyeleri ve eski hükümet üyeleri,

Hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapar ve Parti içi işlemler açısından kesin olarak karara bağlar.

1) Merkez Disiplin Kurulu'nun İkinci Derecede Bakacağı İşler Merkez Disiplin Kurulu, il disiplin kurullarınca verilen kararlara karşı yapılan itirazlar üzerine ve Madde 115 - İl Disiplin Kurullarının Bakacağı İşler; tüzüğün 115 hükmü gereği gönderilen disiplin dosyalarını ikinci derece disiplin kurulu olarak inceleyip, lehte veya aleyhte bozulmasına, bozmanın niteliğine göre gerekli olan cezayı tayin etmeye, değiştirilmesine veya kaldırılmasına karar verebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar, Parti içi işlemler açısından kesindir.

ÜÇÜNCÜ AYIRIM GRUP DİSİPLİN KURULU

Madde 118 – TBMM Parti Grup Disiplin Kurulunun Oluşumu; Grup Disiplin Kurulu, Partinin TBMM grubunca, Grup Yönetim Kurulu'na ilişkin usul ve esaslara göre kendi üyeleri arasından gizli oyla seçeceği beş kişiden oluşur. Aynı şekilde üç yedek üye seçimi yapılır.

Madde 119 - TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu'nun Bakacağı İşler; Grup Disiplin Kurulu, grup üyelerinin Partiden geçici veya kesin ihracını gerekli kılan eylemlerin dışında kalan, Tüzükte yazılı ve TBMM Parti Grup İç Yönetmeliği'nde belirtilen disiplin suçlarıyla ilgili işlere bakar ve kesin olarak karara bağlar. Tüzük'te yazılı esaslar saklı kalmak kaydıyla milletvekilleri hakkında yapılacak disiplin soruşturmasının şekli ve usulleri ile soruşturmayı gerektiren sair haller, verilecek disiplin cezaları ve kesinleşme halleri, Grup İç Yönetmeliği'nde gösterilir.

DÖRDÜNCÜ AYIRIM MÜŞTEREK DİSİPLİN KURULU

Madde 120 - Müşterek Disiplin Kurulunun Oluşumu, Görev ve Yetkileri; Müşterek Disiplin Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu ile TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu'nun birlikte toplanmasından oluşan kuruldur. Merkez Disiplin Kurulu başkanı, başkanvekili ve sekreteri, bu kurulun başkanlık divanını oluşturur. Kurul, TBMM Parti Grubu üyelerinin Partiden geçici veya kesin ihraçlarını gerektiren eylemleri dolayısıyla disiplin soruşturması yapar ve Parti içi işlemler açısından kesin olarak karar verir. Merkez Disiplin Kurulu ile Grup Disiplin Kurulu'na ilişkin çalışma usul ve esasları, Müşterek Disiplin Kurulu için de geçerlidir.

BEŞİNCİ AYIRIM MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Madde 121 - Disiplin Kurullarına İlişkin Müşterek Hükümler; Her disiplin kurulunun görev süresi, yeni disiplin kurulunun seçilmesiyle son bulur. Kurulları, seçilmelerini takiben en yaşlı üye başkanlığında yapacağı ilk toplantısında gizli oylama ile başkan, başkan vekili ve sekreter seçimi yaparak kurulun başkanlık divanını oluşturur. Partili hiç bir üye, aynı zaman diliminde aynı veya farklı düzeyde başka bir disiplin kurulu üyeliği yapamaz. Partinin, kongre delegelikleri ve TBMM grup üyeliği hariç, hiçbir organında görev alamazlar. Eşler ile birinci ve ikinci derece kan ve sıhri hısımlar, aynı disiplin kurulunda birlikte görev alamaz, bunlarla ilgili soruşturma ve kararlara katılamazlar. Disiplin kurulu üyeleri ile Parti arasında hiçbir hizmet bağı kurulamaz ve Partiden gelir sağlanamaz. Kurul üyeliklerinde boşalma halinde, sıradaki yedek üye, kurul başkanı tarafından göreve davet edilerek kurul üyeliği tamamlanır. Günü ve zamanı belli olan toplantılara, haklı mazeret olmaksızın ardarda üç kez veya bir yıl içinde aralıklı altı kez katılmayan üye, kurul üyeliğinden istifa etmiş sayılır ve yerine yedek üye davet edilir. Disiplin kurulları, Kanunda belirtilen ayırık haller dışında üye tam sayısının en az 2/3 si ile toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verir. Disiplin kurulu başkan ve üyeleri, kendi haklarında yürütülen soruşturmalara katılamazlar. Disiplin kuruluna sevk edilen Partinin savunması alınmadan veya savunma vermekten vazgeçtiği anlaşılmadan karar verilemez. Savunma için gerekli süre, çağrının ilgiliye bildiriminden itibaren 15 gündür. Seçimlerde veya kamu oyu önünde açıkça veya yayın yolu ile işlenen disiplin suçları için bu süre 7 gündür. Savunma daveti kurul başkanınca yapılır; davet yazısında uygulanması istenen disiplin cezası ile buna neden gösterilen söz veya fiiller açıkça belirtilir. Savunma davet yazısı, ayrı adres bildirilmemişse ilgilinin Parti üye kütüğünde yazılı adresine tebliğ edilir veya gönderilir. Bulunamaz veya kabulden imtina etmiş ise, savunmadan vazgeçtiğine hükmedilerek dosyadaki bilgi ve belgelere göre gerekli karar verilir. Disiplin kurulları, kendilerine intikal ettirilen işler hakkında, yasa ve Tüzük hükümleri ile zaruret hallerinden kaynaklanan durumlar saklı kalmak kaydıyla 30 gün içinde karar verirler. Kongrelerde ve her tür Parti toplantılarında, konunun Tüzük gereği gündem konusu olma hali hariç, disiplin kuruluna sevk kararları ile disiplin kurullarına intikal eden işle ilgili disiplin kurulu kararı kesinleşinceye kadar bu konular hakkında görüş, tavsiye ve telkinde bulunulamaz. Parti teşkilat ve yönetim birimleri, disiplin kurullarının incelemelerini zorlaştırmamak ve taleplerini geciktirmeksizin yerine getirmek zorundadırlar. Üyenin daha önce disiplin cezası almaması ve pişmanlık duyması halinde bir alt disiplin cezası verilebilir. Disiplin kurulları, sevk kararında tanımlanarak atfolunan eylemlerle bağılıdır. Gerek görmeleri halinde soruşturmayı genişletir ve tanık dinleyebilirler. İddia ve savunmayı kanun, Tüzük ve ilgili mevzuata göre değerlendirerek vicdani kanaatlerine göre karar verirler. Ancak disiplin kurulları, sevk kararında önerilen cezadan daha ağır bir ceza veremezler. Disiplin kurulları, gerekçeli olarak oluşturacakları kararlarını, ilgiliye ve konuyu sevk eden organa bildirirler. İlgili, Parti kayıtlarında yazılı adresinden ayrılmış ve yeni adresi de belli değil ise, hüküm özeti gazete ilanı ile tebliğ edilir. İlandan itibaren 15 gün içinde

itiraz edilmeyen kararlar kesinleşir. Disiplin kararlarının sonuç doğurması için kesinleşmiş olması gereklidir. Parti yetkilileri ve organları, kesinleşmiş disiplin kurulu kararlarının uygulanmasını geciktiremezler.

Madde 122 - Disiplin Kuruluna Sevk Yetkisi; Disiplin kurulları, re'sen soruşturma başlatamaz ve yapamazlar. İl disiplin kuruluna sevk yetkisi, il yönetim kuruluna, Merkez Disiplin Kurulu'na sevk yetkisi, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ile Merkez Yürütme Kurulu'na, TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu ile Müşterek Disiplin Kurulu'na sevk yetkisi, TBMM Parti Grup Yönetim Kurulu ile Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na veya Merkez Yürütme Kurulu'na aittir.

Disiplin kuruluna sevk kararı, yetkili kurulun üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Karardan önce ilgisini dinleyip gerek gördüğü inceleme ve araştırmaları, görevlendireceği üye veya üyeleri vasıtasıyla yaptırabilir. İhbar veya şikayet eden, sevke yetkili kurulun üyesi ise, konuyla ilgili toplantı ve müzakerelere katılamaz, kendisine inceleme ve araştırma görevi verilemez. Disiplin kuruluna sevk kararlarının, isnat olunan fiil ile uygulanması istenen disiplin cezasını ve nedenlerini açıklar şekilde gerekçeli olması zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİRİNCİ AYIRIM

DİSİPLİN SUÇ VE CEZALARI

Madde 123 - Parti Disiplin Cezaları; Parti disiplin kurullarınca yukarıda yazılı esas ve usule göre verilebilecek disiplin cezaları şunlardır:

- Uyarma
- Kınama
- Partiden ve gruptan geçici ihraç
- Partiden ve gruptan kesin ihraç

Madde 124 - Uyarma Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller; Uyarma, Partilinin yazılı olarak dikkatinin çekilmesi olup;

Yetkili organlarca davetli olduğu toplantılara mazeret beyan etme gereği duymaksızın katılmamak, Durumu müsait olduğu halde taahhüt ettiği aidatını ödememek veya geç ödemek, Tevdi edilmiş görevin ifası konusunda lakayt davranışlar sergilemek, Parti yöneticileri ve üyeleri hakkında basın yoluyla incitici beyanlarda bulunmak, Partilinin "uyarma" cezası ile cezalandırılmasını gerektiren eylemlerdir.

Madde 125 - Kınama Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller; Kınama Partilinin "kusur" bildirimini içeren yazılı uyarılması olup; Yetkili organlarca verilmiş Parti görevini Kabul etmemek veya yapmamak, Parti içinde ve Parti faaliyetlerinde kişisel çıkar gözetir tutumlar sergilemek, Parti aleyhine tazmini gerekli bir zarar doğmasa bile, tutulması gereken defter ve kayıtları kanun, Tüzük ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutmamak, Kanuni sorumlulukları ile ödeme ve tazmin sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, Partideki göreviyle bağlı hizmet gereği kendisine teslim edilmiş eşya veya malzemenin, ihmal sonucu kaybına neden olmak, Bir yıl içinde iki defa uyarma cezası gerektiren eylemlerinden ötürü uyarma cezası ile cezalandırılmış olmak, Partilinin kınama cezası ile cezalandırılmasını gerektiren eylemlerdir.

Madde 126 - Partiden ve Gruptan Geçici İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller; Partiden ve gruptan geçici ihraç cezası, eylemin niteliğine göre iki aydan az bir yıldan fazla olmamak üzere Partilinin, Parti ve grup çalışmalarına katılmaması, Partideki görevinin sona ermesi, Parti üyeliğinin ceza süresince askıya alınmış olması sonuçlarını doğuran disiplin cezasıdır. Geçici ihraç ceza süresi karar tarihinde başlar, süresinin dolması ile yeni bir karar ve işleme gerek olmadan kalkmış sayılır. Geçici ihraç kararı, Partilinin Parti Tüzük ve programına, digger mevzuatına ve organların bağlayıcı kararlarına uyma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. Parti ve gruptan geçici ihraç cezası verilmesini gerekli kılan haller: Partinin ve Parti organlarının toplantılarında saklı kalması Gereken konuları ve kararları, sebebine olursa olsun, açıklamak, Seçimlerde, Partiden olur almadan bağımsız aday olmak, diğer Partilerin veya bağımsız adayların propagandalarını yapmak yahut Parti adayları aleyhine çalışmak, Parti yöneticileri ve üyeleri hakkında gerçek dışı haber yaymak, iftira, karalama ve küçük düşürücü beyanlarda bulunmak, Partiyi ve Parti çalışmalarını alet ederek çıkar sağlamak, Partili olmayı nüfuz sayarak kötüye kullanmak, Kanuni sorumlulukları ile ödeme ve tazmin sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, Partideki göreviyle bağlı hizmet gereği kendisine teslim edilmiş eşya veya malzemeyi kasıtlı olarak kaybetmek veya görev den ayrılma halinde teslim etmekten kaçınmak ve bu konuda ısrarlı davranmak, Usulüne uygun olarak alınmış grup kararlarına uymamak, Bir yıl içinde iki defa kınama cezası gerektiren eylemleri nedeniyle yetkili disiplin kurulunca cezalandırılmış olmak, Yan kuruluş başkanlarının, yönetim kurulu ve yürütme kurulu toplantılarına katılımlarını Eylemleri, Partiden ve gruptan geçici olarak ihraç edilmeyi gerektiren disiplin suçlarıdır.

Madde 127 - Partiden ve Gruptan Kesin İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller; Parti ve gruptan kesin ihraç cezası, Partinin Parti kaydının ve Parti ile olan tüm ilişkilerinin sona erdirilmesi sonucunu doğuran en ağır disiplin cezasıdır. Kişinin, TBMM Parti Grubu'ndan ihracı, Partiden ihracını, Partiden ihracı gruptan ihracı sonucunu doğuran işlemlerdir. Partiden kesin ihraç kararları kesinleştikten sonra bütün teşkilata duyurulur ve ilgilinin kayıtlı olduğu ilçedeki kütüğüne işlenir. Parti ve gruptan kesin ihraç cezası verilmesini gerekli kılan haller: Partinin Tüzük ve programına, demokrasi, insan hakları ve hukukun evrensel temel kural ve normlarına aykırı faaliyetlere katılmak, destek olmak yahut bizzat aykırı Eylem ve işlemlerde bulunmak, Milletın ülkesi ve devletiyle olan birliğine ve bölünmez bütünlüğüne zarar verici faaliyetler içinde olmak, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve Siyasi Partiler Kanunu'nun dördüncü kısmında yer alan esaslara aykırı Eylem veya işlemde bulunmak, Siyasi Partiler Kanunu'na göre Parti üyeliğine engel bir fiilden dolayı kesin mahkumiyetine rağmen Partiden istifa etmemekte direnmek, Yetki ve görevini kötüye kullanarak Partinin resmi kayıtları üzerinde tahrifat yapmak veya belgeleri yok etmek, Parti mal ve parasını zimmetine geçirmek, özel işlerinde kullanmak, Kongrelerde ve aday yoklamalarında menfaat karşılığı oylama sonuçlarına tesir etmek, Parti içi ve dışı seçimler de hile veya sahtecilik yapmak, Parti Yöneticileri, Üyeleri veya Parti tüzel kişiliği hakkında basın yayın araçları ile kamu oyu önünde gerçek dışı haber yaymak, iftira, hakaret, karalama veya küçük düşürücü beyanlarda bulunmak, Geçici ihraç cezasıyla cezalandırılmış olmasına karşın, aynı cezayı gerektiren yeni bir fiil işlemiş olmak, Parti yöneticileri ve üyelerine karşı şiddet uygulamak, Eylem ve işlemleri, Partiden ve gruptan kesin olarak ihraç edilmeyi gerektiren disiplin suçlarıdır.

İKİNCİ AYIRIM

DİSİPLİN SUÇ VE CEZALARINA İLİŞKİN DİĞER HÜKÜMLER

Madde 128 - Disiplin Suçlarında Zaman aşımı; Vukuundan itibaren iki yıl, öğrenildiği tarihten itibaren altı ay içinde sevk kararı alınmamış disiplin suçlarıyla ilgili soruşturma yapılamaz.

Madde 129 - Tedbirli Olarak Disiplin Kuruluna Sevk etmek; Tedbirli olarak disiplin kuruluna sevk, üyenin Partideki görevlerinden derhal uzaklaştırılması sonucunu doğuran tedbir işlemidir. Partiden kesin veya geçici ihracı gerektiren hallerde, disiplin kuruluna sevke yetkili kurul, tedbirli olarak sevk kararı verebilir. Disipline sevk nedeni, Madde 127 - Partiden ve Gruptan Kesin İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller, Tüzüğün 127.maddesinde yazılı haller dışında kalan durumlara dayalı ise, tedbir kararının sevke yetkili kurulun üye tam sayısının 2/3çoğunluğu ile alınması gerekir. Tedbir kararı il yönetim kurulunca verilmiş ise, hakkında tedbir kararı verilen üye, 7 gün içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edebilir. Kurul bu itirazı 7 gün içinde karara bağlar. Taraflar, bu karara karşı 7 gün içinde Merkez Disiplin Kurulu'na itiraz edebilirler. Merkez Disiplin Kurulu'nun bu konuda 7 gün içinde vereceği karar kesindir. Tedbirli sevk kararları, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu veya Merkez Yürütme Kurulu yahut TBMM Grup Yönetim Kurulu tarafından verilmiş ise, yukarıda yazılı süreler içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edebilir. İtiraz üzerine 7 gün içinde verilecek karar kesindir. Disiplin kurulları, soruşturmanın her aşamasında tedbirin kaldırılmasına re'sen karar vermeye yetkilidirler. Kovuşturma sonunda disiplin kurulunca ceza verilmez veya uyarma yahut kınama cezasına dönüştürülür ise, başka bir karara gerek olmadan tedbir kalkmış sayılır ve ilgilinin tedbir kararı ile sona eren bütün hakları iade edilmiş olur.

Madde 130 - Disiplin Cezalarına Karşı Yargı Nezdinde İtiraz Hakkı; Hakkında Partiden veya gruptan geçici veya kesin çıkarma cezası verilen Partili üye, bu cezaya karşı, disiplin kuruluna sevk eden organ ile disiplin kurulunun görev ve yetkisizliğine veya alınan kararın kanuna, Parti tüzüğüne ve iç yönetmeliğe şekil ve usul bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla, Parti itiraz yollarını kullandıktan sonra nihai karar niteliğindeki son karara karşı 30 gün içinde nihai kararı veren kurulun bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesine itiraz edebilir. Yasaya göre mahkemenin 30 gün içinde vereceği karar kesindir.

Madde 131 - Disiplin Cezalarını Af Yetkisi; Genel Başkan tarafından önerilmiş olması şartıyla, disiplin kurullarınca verilmiş disiplin cezalarını af yetkisi, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na aittir. Disiplin kuruluna sevke yetkili olan kurullar ile disiplin cezası almış olan kişinin af istemleri, Genel Başkan'ın olurlarına göre MKYK gündemine alınır ve karara bağlanır.

ONİKİNCİ KISIM

SEÇİMLER VE ADAYLAR

BİRİNCİ BÖLÜM

SEÇİMLERE KATILMA

Madde 132 - Seçimlerle İlgili Karar Yetkisi; Partinin ülkede yapılacak her türlü seçime tamamen veya kısmen tek başına katılıp katılmamasına karar verme yetkisi, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na aittir. Kısmi katılım kararının, üye tam

sayısının en az 2/3 çoğunluğu ile alınmış olması gereklidir. Yapılacak seçimle ilgili herhangi bir kararın alınmamış olması, Partinin her yerde seçime katılacak olduğu anlamına gelir.

İKİNCİ BÖLÜM

MİLLETVEKİLİ SEÇİMLERİNDE ADAYLIK İŞLEMLERİ

Madde 133 - Milletvekili Adaylık Başvurusu ve Ön İnceleme; Milletvekilliği için adaylık başvuru tarihleri, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca kararlaştırılır ve ilan edilir. Adaylık başvurusu, MKYK başka türlü karar vermiş olmadıkça, doğrudan genel merkezdeki ilgili birime veya il başkanlıklarına bizzat yapılır. Adaylık başvuruları tamamlandıktan sonra Merkez Yürütme Kurulu'nca, adaylar hakkında yasal nitelikler ve uygunluk açısından gerekli ön inceleme yapılarak veya oluşturulacak bir komisyona yaptırılarak, adaylık değerlendirmesine alınacakları gösterir öneri listesi hazırlanır, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na sunulur. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, lüzum gördüğü incelemeyi yaparak ön seçim, teşkilat yoklaması ve merkez yoklamasına katılabilecek aday adayları listelerini seçim çevresi esasına göre belirler.

Madde 134 - Aday Tespit ve Sıralama Usulleri; Genel, kısmi veya ara milletvekili seçiminde, tüzüğün Madde 133 - Milletvekili Adaylık Başvurusu ve Ön İnceleme, 133. Maddesinin de yazılı olduğu şekilde ön inceleme sonucu belirlenen aday adayları arasından Parti adayları ve bu adayların liste sıralamaları;

Ön Seçim

Teşkilat Yoklaması

Merkez Yoklaması; Usüllerinden birinin, birkaçının veya tamamının; aynı seçimde seçim çevresi ölçeğine göre aynı anda ve bir arada veya birinin ülke ölçeğinde tam olarak uygulanması suretiyle yapılır. Hangi seçim çevresinde hangi usul veya usüllerle ve usülün hangi ölçekte uygulanacağına Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca karar verilir. Ancak millet vekili seçiminde, seçim çevrelerinin en az % 50'sinde ön seçim veya teşkilat yoklaması usüllerinden birinin uygulanması ile aday belirlemesine özen gösterilir.

Ön Seçim Usulü İle Aday ve Liste SıralamasıYapmak: Ön seçim, her seçim çevresinde Siyasi Partiler Kanunu'nda yazılı usul ve esaslara göre, o seçim çevresinde Partiye kayıtlı bütün üyelerin ön seçim seçmeni olarak; yargı gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre yapacakları seçimle Parti adaylarını ve liste sıralamalarını belirlemeleridir.

Teşkilat Yoklaması Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak Teşkilat yoklaması, teşkilat yoklaması seçmeni olarak nitelenen Partililer tarafından, Siyasi Partiler Kanununda yazılı usul ve esaslara göre yargı gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre, aday ve liste sıralamasının yapılmasıdır. Teşkilat yoklaması seçmenleri:

Yoklamanın yapılacağı seçim çevresinde oturmakta olan ve Parti üyeliği devam eden: Parti kurucuları, Eski bakan ve milletvekilleri, Belediye, il ve ilçe eski başkanları, Alt kuruluş eski il ve ilçe başkanları ile İlin Partili bakan ve milletvekilleri,

İlin Parti teşkilat kademeleri yönetim kurulları başkanları ile yönetim kurullarının asil üyeleri, İl disiplin kurulu başkanı ile asil üyeleri, Partili belediye başkanları ve belediye meclisi üyeleri, Partili il genel meclisi üyeleri, Parti alt kuruluşlarının il ve ilçe yönetim kurulları başkanları ile yönetim kurullarının asil üyeleri, Parti üyeliği devam eden köy ve mahalle muhtarları,

İlçe ve il kongresi asil delegeleri, İlin büyük kongre asil delegeleri, Partinin teşkilat yoklaması tarihinden en az bir yıl önce belirlenmiş ve görevi devam etmekte olan mahalle ve köy temsilcileri ile, Ayrıca Seçim İşleri Yönetmeliğinde teşkilat yoklama seçmeni olarak belirtilenler. İl içinde birden fazla seçim çevresi olması halinde, yukarıda yazılı teşkilat yoklama seçmeni, üye olarak kayıtlı olduğu ilçenin yer aldığı seçim çevresinde ve sadece bir oy kullanabilir. Partili bakan ve millet vekilleri ise, tek olan oylarını il içinde dilediği seçim çevresinde kullanabilir. Merkez Yoklaması Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak Merkez yoklaması usulü, tüzüğün Madde 133 - Milletvekili Adaylık Başvurusu ve Ön İnceleme, 133. maddesine göre aday adaylıkları kabul edilenlerin, seçim çevrelerine göre aday ve liste sıralamalarının, doğrudan Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından yapılmasıdır.

Madde 135 - Aday Listelerinde Boşalmanın Doldurulması; İstifa, ölüm ve kısmi iptal gibi nedenlerle aday listelerinde boşalma olması halinde, sıralama ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden biri ile yapılmış ise, boşluk liste sonuna kaydırılarak en çok oy almış liste dışı adayın listeye dahil edilmesiyle doldurulur. Ön seçim veya teşkilat yoklaması, tümünden veya seçim çevresi ölçeğinde en az 1/3 oranında iptal edilmiş ise, boşalan adaylıkları tamamlamaya Merkez Karar ve Yönetim Kurulu yetkilidir. Merkez yoklaması usulü ile yapılan listelerde meydana gelebilecek boşalmalarda liste kaydırması yapılmaz. Boşalan sıra, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun belirlediği ismin bildirilmesiyle doldurulur.

Madde 136 - Milletvekili Seçiminde Kontenjan Adaylığı; Aday tespit ve sıralama işleminin, ön seçim veya teşkilat yoklaması usüllerinden biri ile yapılmasına karar verilmiş olması hallerinde, TBMM toplam üye sayısının %5'ini aşmamak üzere ilini, seçim çevresini ve liste sırasını ön seçim veya teşkilat yoklamasından önce Yüksek Seçim Kurulu'na bildirmek koşuluyla merkez adayı göstermeye Genel Başkan yetkilidir. Ön seçim veya teşkilat yoklamasının kısmi uygulanması halinde Genel Başkan'ın göstereceği kontenjan aday sayısı, ön seçim veya teşkilat yoklaması yapılan seçim çevrelerinden seçilecek milletvekili sayısı toplamının %5'ini aşamaz. Bir seçim çevresinde birden fazla ve iki milletvekili seçilecek seçim çevrelerinde Genel Başkan kontenjanı kullanılamaz. Seçimin yapılacağı tarihte milletvekili olanlar ile belediye başkanı olanlar, kontenjan yöntemi ile aday gösterilemezler. Kontenjan adayı gösterilecek olanlar, ön seçim veya teşkilat yoklamasına katılmazlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YEREL SEÇİMLERDE ADAYLIK İŞLEMLERİ

Madde 137 - Yerel Seçimlerde Adaylık ve Ön İnceleme; Adaylık başvuruları, seçim takvimine göre Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca belirlenecek tarihler arasında büyük şehir ve il belediye başkan adaylığı için Genel Başkanlığa, ilçe ve beldebelediye başkan adaylığı için ilgili il yönetim kurulu başkanlığına, belediye ve il genel meclisi adaylığı için ilgili ilçe yönetim kurulu başkanlığına bizzat yazılı olarak yapılır. Büyük şehir ve il belediye başkan aday adaylarıyla ilgili ön seçim veya teşkilat yoklamasına katılacakları belirleme işlemi olan ön inceleme yapma ve karar alma yetkisi, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na aittir. İlçe ve beldebelediye başkan aday adaylarıyla ilgili ön inceleme işlemi, ilgili il yönetim kurulunca yapılır. İl Yönetimince yapılacak ön inceleme işlemi, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu onayı ile, ilçe yönetiminin yapacağı ön inceleme işlemi ise il yönetim kurulu onayı ile kesinleşir. Bu şekilde onay yetkisi olan kurullar, gerek gördükleri değişiklikleri yapabilirler.

Madde 138 - Yerel Seçim Aday Tespit ve Sıralama Usulü; Ön inceleme sonucu oluşacak aday adayları arasından, belediye başkan adayları ile belediye ve il genel meclisleri adayları ve sıralamaları, tüzüğün Madde 134 - Aday Tespit ve Sıralama Usulleri, 134. Maddesin de yazılı usüllerden birinin, birkaçının veya tamamının, aynı seçimde seçim çevresi ölçeğine göre aynı anda ve bir arada, yahut ayrı ayrı kısmi veya tam olarak uygulanması suretiyle hangi yöntemle yapılacağı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca kararlaştırılır.

Madde 139 - Yerel Seçimlerde Ön Seçim, Teşkilat ve Merkez Yoklaması; Yerel yönetim ön seçiminde ön seçim çevresi; belde belediye başkanı ve belde belediye meclisi üyeleri için belde belediyesi sınırları; ilçe belediye başkanı ve ilçe belediye meclisi üyeleri için ilçe belediyesi sınırları; il genel meclisi üyeleri için ilçenin mülki idare sınırları; büyükşehir ve il belediye başkanları için il belediye sınırlarıdır. Ön seçimlerde, büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı için, Partinin il belediyesi sınırları içindeki teşkilat kademelerinde kayıtlı bütün üyeleri; ilçe belediye başkanı ile ilçe belediye meclisi adaylıkları için ilçenin belediye sınırları içinde kayıtlı bütün üyeleri; il genel meclisi adaylıkları için ilçenin mülki sınırları içinde Partide kayıtlı bütün üyeleri, belde belediye başkanı ve belde belediye meclisi adaylıkları için belde belediyesi sınırları içinde kayıtlı bütün üyeler, ön seçim seçmeni olarak Mahalli İdareler Seçimi Kanunu ile Siyasi Partiler Kanunu'nda, Parti Tüzüğü'nde ve ilgili mevzuatta yazılı ön seçime ilişkin usul ve esaslara göre kullanacakları oylarla belediye başkan adayı ile belediye ve il genel meclisi asıl ve yedek adaylarını sıralama yaparak belirlerler. Teşkilat yoklaması; Madde 134 - Aday Tespit ve Sıralama Usulleri Tüzüğü'nün 134- Teşkilat Yoklaması Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak Teşkilat yoklaması, teşkilat yoklaması seçmeni olarak nitelenen Partililer tarafından, Siyasi Partiler Kanununda yazılı usul ve esaslara göre yargı gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre, aday ve liste sıralamasının yapılmasıdır. Bendin de yazılı teşkilat yoklaması seçmenleri, büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı teşkilat yoklama seçmenidirler. İlçe belediye başkan adayları ile belediye ve il genel meclisleri adaylarının teşkilat yoklaması usulü ile belirlenmesinde ise, Madde 134 - Aday Tespit ve Sıralama Usulleri Tüzüğü'nün 134- Teşkilat Yoklaması Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak Teşkilat yoklaması, Teşkilat Yoklaması Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak Teşkilat yoklaması, teşkilat yoklaması seçmeni olarak nitelenen Partililer tarafından, Siyasi Partiler Kanununda yazılı usul ve esaslara göre yargı gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre, aday ve liste sıralamasının yapılmasıdır. Teşkilat yoklaması seçmenleri: Yoklamanın yapılacağı seçim çevresinde oturmakta olan ve Parti üyeliği devam eden: Parti kurucuları, Eski bakan ve milletvekilleri, Belediye, il ve ilçe eski başkanları, Alt kuruluş eski il ve ilçe başkanları ile İlin Partili bakan ve milletvekilleri, İlin Parti teşkilat kademeleri yönetim kurulları başkanları ile yönetim kurullarının asıl üyeleri, İl disiplin kurulu başkanı ile asıl üyeleri, Partili belediye başkanları ve belediye meclisi üyeleri, Partili il genel meclisi üyeleri, Parti alt kuruluşlarının il ve ilçe yönetim kurulları başkanları ile yönetim kurullarının asıl üyeleri, Parti üyeliği devam eden köy ve mahalle muhtarları, İlçe ve il kongresi asıl delegeleri, İlin büyük kongre asıl delegeleri, Partinin teşkilat yoklaması tarihinden en az bir yıl önce belirlenmiş ve görevi devam etmekte olan mahalle ve köy temsilcileri ile, Ayrıca Seçim İşleri Yönetmeliğinde teşkilat yoklama seçmeni olarak belirtilenler. İl içinde birden fazla seçim

çevresi olması halinde, yukarıda yazılı teşkilat yoklama seçmeni, üye olarak kayıtlı olduğu ilçenin yer aldığı seçim çevresinde ve sadece bir oy kullanabilir. Partili bakan ve millet vekilleri ise, tek olan oylarını il içinde dilediği seçim çevresinde kullanabilir Tüzüğün 134. maddesinde yazılı olanlardan ilçede kayıtlı olanlar ile ilçe kademesi ve ilçe alt kuruluş üyeleri, teşkilat yoklama seçmeni olarak oy kullanırlar. Belde belediye başkanı ile belde belediye meclisi adaylarının teşkilat yoklaması yöntemi ile belirlenmelerinde; Tüzüğün Madde 135 - Aday Listelerinde Boşalmanın Doldurulması, Tüzüğün Madde 134 - Aday Tespit ve Sıralama Usulleri, 134. maddesinde yazılı olanlardan; belde kayıtlı olanlar ile belde teşkilat kademesi ve belde alt kuruluş üyeleri, teşkilat yoklama seçmeni olarak oy kullanırlar. Ön seçim veya teşkilat yoklamasında eşit oy alanların liste sırası, çekilecek kur'a ile belirlenir. Merkez yoklaması, adayların Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca doğrudan veya bu kurulun yetki devri halinde belediye başkan adaylarının il yönetim kurullarınca, belediye ve il genel meclisi adaylarının ise ilçe yönetim kurullarınca tespit ve sıralamalarının yapılmasıdır. Belediye meclisi kontenjan adayları, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca veya bu kurulca yetki verilmiş olması halinde il veya ilçe yönetim kurullarınca belirlenir. Aday listelerinde meydana gelecek boşalmalar, tüzüğün 135. Maddesine göre, adaylar merkez yoklaması ile belirlenmiş ise, yoklamayı yapan organın bildireceği isimle doldurulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ORTAK HÜKÜMLER

Madde 140 - Alt Kademe Teşkilat Yöneticisinin Aday Adaylığı; Adayların ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden birisi ile belirlendiği hallerde; görev yaptıkları yerden aday adayları olan alt kademe teşkilat başkan ve yönetim kurulu üyelerinin, seçim takviminde belirtilen süre içinde görevlerinden istifaları zorunludur.

Madde 141 - Partide Kayıtlı Olmayanların Adaylık Başvurusu; Milletvekili ve yerel seçimlere aday adaylığı için Parti üyesi olma şartı aranmaz. Parti üyesi olmadan aday gösterilip seçilenler, Parti üyeliliğine alınmış sayılırlar. Milletvekili seçilenlerin üyelik kayıtları tüzüğün Madde 15 - Genel Merkezin Üye Kayıt Yetkisi, 15.maddesi gereği genel merkezce yerine getirilir. Diğerleri ise, üyelik kaydı için gereken evrakları, seçim sonuçlarının ilanından sonra on gün içinde ilgili ilçeye verirler ve kayıt işlemlerini ikmal ettirirler.

Madde 142 - Parti Adayı Olarak Seçilmiş Olanların Yeniden Adaylığı; AB PARTİ listelerinden aday gösterilip seçilmiş olan belediye başkanları ve milletvekilleri, kesintisiz en fazla dört dönem aynı görevi yürütebilir. Ancak, ara veren kimseler tekrar aynı görevlere aday gösterilebilir. Yapılacak seçimde, doğacak duruma bağlı olarak merkez yoklaması usulü ile aday belirlenmesinin zorunlu olması hali hariç olmak üzere, kontenjan adayları olarak seçilmiş olan kimse, aynı usulle tekrar aday gösterilemez.

Madde 143 - Seçim İşleri Yönetmeliği; Tüzük'te, seçim işleri ve adaylıklarla ilgili olarak Yönetmelikle düzenleme yapılacağı belirtilen konular dahil, kanun ve Parti tüzüğüne aykırı olmamak şartıyla, genel veya kısmi yerel ve milletvekili seçimlerinde adayların başvuru usul ve esasları, ön seçim ve teşkilat yoklamalarıyla ilgili üye kayıt defterleri, teşkilat yoklama seçmen listelerinin hazırlanması ve seçim kurullarına verilmesi, sandık kurulu üyeliği, adayların tanıtım çerçevesi, müşahitlik, oy pusulalarının hazırlanması, seçim sonuçlarına itiraz gibi konularda ve ayrıca Tüzükte yazılı olanlar dışında teşkilat yoklaması seçmeni olabilecekleri belirlemek, gerek adaylıklar ve gerekse seçimlerle ilgili olup, açık olmayan veya Tüzük'te gösterilmeyen diğer konularda nasıl hareket edileceği, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca çıkarılacak Seçim İşleri Yönetmeliği ile düzenlenir. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, seçimlere ilişkin adaylık başvuru ve şartlarını, her seçime özgü olacak şekilde ilke kararlarıyla belirlemeyede mezun ve yetkilidir.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

MALİ HÜKÜMLER

BİRİNCİ BÖLÜM

PARTİNİN GELİRLERİ

Madde 144 - Partinin Gelirleri; Partinin gelirleri ve gelir kaynakları şunlardır. Giriş ve Üyelik Aidatı Parti üyelerinden alınacak giriş aidatının miktarı ile üyelik aidatının alt ve üst sınırları aşağıdaki şekildedir:

1) **Giriş aidatı:** En az 1TL. En fazla 20.000TL.

2) **Üyelik aidatı:** En az 1TL. En fazla 20.000TL.

Giriş ve üyelik aidatının taban ve tavan miktarlarıyla ilgili olarak kanuni sınırlar içinde olmak kaydıyla, her yıl tüketici fiyat

artış oranı kadar artırılarak uygulama yapmaya MKYK yetkilidir. Üye adayı giriş beyannamesini imzalarken, yukarıdaki limitler arasında ne kadar aidat ödemeyi taahhüt ettiğini belirtir. Üye hakkında, aidat borcu nedeniyle geçici ve kesin ihraç disiplin cezaları verilemez. Aidat borcu olması, aksi Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca kararlaştırılmış olmadıkça, Parti içi kademe seçimleri ile aday yoklamalarına katılmaya engel değildir. Bu konuda yapılacak kayıtlamanın geçerli olması için borçlu üyeye 15 günlük süre içeren yazılı uyarı yapılmış olması gerekir.

A) Milletvekilliği Aidatı

Partili milletvekillerinin ödeyeceği aidattır. Bu aidatın miktarı ile ne kadarının grup giderlerine, ne kadarının Parti genel merkezine ayrılacağına TBMM Parti Grubu'nca karar verilir. Ancak bu aidatın yıllık miktarı, milletvekili ödeneğinin net bir aylık tutarını aşamaz. Parti grubunun olmaması halinde aidat miktarı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca kararlaştırılır. Ancak bunun yıllık miktarı, milletvekillerine ödenen aylık net ödenek tutarının yarısını aşamaz.

B) Tanıtıcı Unsur ve Yayınların Satışından Sağlanacak Gelirler

Satış fiyatları yasa gereği Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca belirlenecek olan Parti bayrağı, rozeti, flaması ve benzeri rumuz ve unsurların satışları ile Parti yayınları, üye kimlik kartları, Parti defter, makbuz ve kağıtlarının sağlanması karşılığında elde edilecek gelirlerdir.

C) Etkinliklerden Sağlanacak Gelirler

Genel merkezin oluru ile Parti kademe organları tarafından düzenlenecek sosyal etkinliklerden elde olunacak gelirlerdir. Bu etkinliklerden nasıl gelir temin edileceği vb. mali hususlar, faaliyetin yerel ve ulusal özelliğine göre, etkinliği düzenleyen kademe yönetim kurulunca kararlaştırılır.

D) Aday Adaylarından Alınacak Özel Aidat

Milletvekili, belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği ve il genel meclisi üyeliği aday adaylarından alınacak özel aidattır. Bu aidatın miktarı, yasadaki sınırlar içinde Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca karara bağlanır.

E) Mal Varlığından Elde Edilecek Gelirler

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, amaç ve çalışmalar için gerekli olan taşınmazları satın almaya, maliki olduğu taşınır ve taşınmaz mal varlığını satmaya, kiralamaya, her çeşit takyit yaptırmaya mezun ve yetkilidir. Bu faaliyetlerden elde edilecek gelirler, Parti gelirleridir.

F) Bağışlar

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 66. maddesi hükümlerine uygun olarak yapılacak bağışların kabulü ile elde edilecek gelirlerdir.

G) Hazine Yardımları

Şartları taşınması halinde hazinece Partiye yapılacak yardımlardır. Hazine yardımının en az %30'u, il ve ilçe kademe teşkilatlarına gönderilir.

Madde 145 - Gelirlerin Sağlanması Usulü; Partinin bütün gelirleri, Parti tüzel kişiliği adına yapılır ve Kabul edilir. Partinin genel merkezi ile bütün teşkilat kademe organlarıncı kabul ve tahsil edilecek gelirler, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca bastırılan, seri ve sıra numaraları belli olan makbuz karşılığı sağlanır. Bastırılan bütün tahsilat makbuzları ile alt kademe organlarına gönderilecek tahsilat makbuzlarının seri ve sıra numaraları, genel muhasiplikçe bir deftere yazılarak takip edilir. Teşkilat kademeleri, aldıkları ve kullandıkları makbuzlar nedeniyle Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na karşı mali sorumluluk taşırlar. Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyeninin sıfatı, adı, soyadı ve imzası, makbuz ile dip koçan veya kopyasında yer alır. Makbuzların asıl kısımlarıyla kopyalarında ve dip koçanlarında aynı seri ve sıra numarası bulunur. Makbuz dip koçan veya kopyalarını saklama süresi, Anayasa Mahkemesi'nin ilk inceleme kararının Partiye bildirim tarihinden itibaren beş yıldır.

İKİNCİ BÖLÜM

PARTİ GİDERLERİ

Madde 146 - Harcamaların Yapılmasında Gözetilecek Usul; Partinin amaçlarına aykırı harcama yapılamaz. Partinin bütün giderleri Parti tüzel kişiliği adına yapılır. Siyasi Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde yazılı miktarı aşan bütün harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsiki gereklidir. Harcamalar, gideri yapan kademeye göre yetkili organın kararıyla yapılır. Acil hallerin gerekli kıldığı harcamanın Parti muhasebesine girebilmesi için, yetkili organ kararı ile olura bağlanması gerekir. Ancak yetkili organca onaylanmış ve teşkilat kademe bütçesinde bulunması şartıyla mevzuatta belirtilen miktarı geçmeyen harcamalar ile genel tarifeye bağlı giderler için ayrıca karar alınmasına gerek yoktur. Parti kademe teşkilatları,

bağlı buldukları üst kademeye, gelir ve giderleri hakkında altı ayı geçmeyen sürelerde hesap bildirimini yapmak zorundadırlar.

Madde 147 - Muhafaza ve Harcamalardan Doğan Mali Sorumluluk; Elde edilen gelirlerin, demirbaş eşya ve malzemelerin muhafazası ile yapılacak harcamalar, sözleşmeler ve girişilecek yükümlülükler; genel merkezde Parti tüzel kişiliği adına, illerde il yönetim kurulu, ilçelerde ilçe yönetim kurulu, beldelerde belde yönetim kurulu adına bu Tüzük'te yetkili kılınmış veya adına iş yapılan organca işin niteliğine göre yetkilendirilmiş kişi yahut kurulca sağlanır ve yapılır. Parti alt kademe yönetim organları üst kademe ve genel merkeze karşı muhafaza ve harcamadan ötürü şahsen ve müteselsilen sorumludurlar. Parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılmasına ve yükümlülük altına girilmesine ilişkin usul ve esaslar, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca tespit edilir. Bu esaslara aykırı olarak veya Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun yazılı oluru ile yetkili kılmadığı yahut sonradan bir kararla onaylamadığı alt kademe organlarının yaptıkları sözleşmeler ve giriştikleri yükümlülüklerden dolayı Parti tüzel kişiliği hiçbir surette sorumlu tutulamaz; Merkez Karar ve Yönetim Kurulu veya Genel Başkan yahut Parti tüzel kişiliği aleyhine sorumluluk yollarına başvurulamaz. Yetkilendirilmeksizin veya oluru sağlanmamış işlem ve eylemlerden doğan sorumluluk, sözleşme veya yükümlülük getiren işlem altında imzası olan kişi veya kişilere aittir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BÜTÇE VE KESİN HESAP

Madde 148 - Bütçe ve Kesin hesabın Hazırlanması ve Onaylanması; Partinin hesapları bilanço esasına göre düzenlenir.

A) Bütçenin Hazırlanması ve Onaylanması

Her il kademe yönetimi, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde gelir tahminleri ile gider miktarlarını gösteren bir yıllık bütçe hazırlar ve ilgili takvim yılından önceki ekim ayı sonuna kadar genel merkeze gönderir. İllerden gelen bütçeler ile aynı süre içinde hazırlanacak genel merkez bütçesi, en geç ilgili takvim yılından önceki aralık ayı sonuna kadar Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından incelenir ve karara bağlanır. Yapılan bu işlemin bütünü, Partinin yıllık tahmini bütçesini oluşturur.

B) Kesin hesabın Hazırlanması ve Onaylanması

Her il kademe yönetimi, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde bütçe yılını izleyen nisan ayı sonuna kadar, bir önceki yıla ait bütçe uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesabını hazırlar ve Genel Merkeze gönderir. Genel merkezde aynı sürede kesin hesabını hazırlar ve illerden gelenlerle birlikte, incelenip birleştirilerek karara bağlanmak üzere, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na sunar. Bu işlemlerin tamamı, Partinin kesin hesabını oluşturur.

C) Kesin hesabın Bildirimi

Parti genel merkezi, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından incelenerek birleştirilen ve karara bağlanan Partinin kesin hesabı ile her il kademe ait kesin hesap evrak örneğinin onaylı birer suretini, haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne verir ve bir örneğini ise bilgi amacıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderir.

ONDÖRDÜNCÜ KISIM

TEFTİŞ VE DENETİM

Madde 149 - Teftiş ve Denetimin Amacı; Her derecedeki Parti alt kademeleri ile alt ve yardımcı kuruluş organ ve üyelerinin, Parti adına yaptıkları tüm eylem ve işlemlerinin kanun, Parti Tüzüğü ve Yönetmelikleri ile kademe kongreleri ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararlarına uygunluğunun tespiti ile teşkilatı daha aktif hale getirmek, alınması gereken tedbirleri ve yapılması gereken çalışmaları yerinde belirlemek amacıyla yapılacak faaliyetlerin bütünü, teftiş ve denetimin konusu ve amacıdır.

Madde 150 - Denetim Yetkisi ve Görevi; Her kademenin birinci ve en yetkili teftiş ve denetim mercii, ilgili kademenin kongre genel kuruludur. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, yan kuruluşlarıyla birlikte Partinin bütün teşkilatını doğrudan veya görevlendireceği elemanlar aracılığıyla; kademe organları da kendilerine bağlı alt kademe organları ile kademesindeki Parti yan kuruluşlarını, yan kuruluş merkez teşkilatları ise, kendisine bağlı bütün alt kademe kuruluşlarını, Parti tüzüğü ile Partinin amaç ve ilkelerine uygunluk açısından teftiş ve denetimle yetkili ve görevlidirler. Teftiş ve denetimle görevlendirilecek olanlar ile teftiş ve denetimin usul ve esasları, MKYK'ca belirlenir.

ONBEŞİNCİ KISIM

DANIŞMA MECLİSLERİ VE YARDIMCI ÜNİTELER

BİRİNCİ BÖLÜM

PARTİ DANIŞMA MECLİSİ, DANIŞMANLAR VE YARDIMCI ÜNİTELER

Madde 151 - Parti Danışma Meclisi; Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, gerek gördüğü zamanda ve yılda en az bir defa olmak üzere Parti faaliyetlerine ve önemli siyasal, ekonomik ve sosyal gelişmelere karşı teşkilatın ve halkın bakışını belirlemek ve ona göre politikalar oluşturmak amacıyla Partililerden oluşan Parti Danışma Meclisi'ni toplar.

Danışma niteliğinde işlev gören bu meclis, hazır olanların iştiraki ile toplanır. Bu meclisin toplantılarında icrai nitelikte kararlar alınmaz. Yapılan müzakerelerde öne sürülen ve Kabul gören görüşler ve varılan sonuçlar, gerek görülmesi halinde bir bildiri ile kamuoyuna duyurulur. Uygulama için gerekli kararları alma yetkisi, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na aittir.

Madde 152 - Parti Danışma Meclisi Üyeleri; Parti Danışma Meclisi, aşağıda yazılı kişilerden oluşur:

- a) Genel Başkan, üyeliği devam eden Parti kurucuları ile Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun asıl üyeleri.
- b) Partinin TBMM grup üyeleri.
- c) İl başkanları.
- d) Alt kuruluşların merkez başkanları ile merkez yürütme kurulu üyeleri.
- e) Alt kuruluşların il başkanları.
- f) Partili il belediye başkanları.
- g) İl belediye ve il genel meclisleri grup başkan vekilleri.
- h) Merkez Yürütme Kurulu'nca davet edilmelerinde yarar görülen kişiler.

Madde 153 - İl ve İlçe Danışma Meclisleri; İl ve ilçe danışma meclisleri, Partinin il ve ilçe düzeyindeki çalışmalarını gözden geçirmek, kademeler arasındaki çalışma ve iş birliğini sağlamak, örnek çalışmaları duyurmak, sorunları tahlil etmek, yerel ve genel hizmetleri gözden geçirmek gibi Parti ve siyasi her tür çalışma amaçlı olarak, yılda en az bir defa olmak üzere ilgili yönetim kurulunca düzenlenen toplantılardır. Bu toplantılar danışma mahiyetinde olup çoğunluk aranmadan yapılır. İl ve ilçe danışma meclislerinin toplantı takvimleri ile gündemleri, karar organlarıncaya belirlenir. İlçe meclisleri, il meclisi toplantısından önce yapılır. Toplantılar sonunda toplantıda dile getirilen konuları özetleyen bir rapor hazırlanır ve üst kademeye sunulur.

A) İl Danışma Meclisi Üyeleri

İl danışma meclisi aşağıda yazılı üyelerden oluşur:

- 1) İlde oturan ve Parti üyeliği devam eden kurucu üyeler.
- 2) O ilin Partili TBMM üyeleri ile il çevresinde oturan Partili eski milletvekilleri.
- 3) İl başkanı ile il yönetim kurulu üyeleri
- 4) İl disiplin kurulunun başkan ve üyeleri.
- 5) İlçe başkanları ile ilçelerin yürütme kurulu üyeleri.
- 6) Alt kuruluşların il başkanları ile yürütme kurulu üyeleri ve ilçe başkanları.
- 7) Partili il, ilçe ve belde belediye başkanları.
- 8) İl genel meclisi üyeleri
- 9) İl belediye meclisi üyeleri.
- 10) İl çevresinde oturan Partili il eski başkanları ile il eski belediye başkanları.
- 11) İl yönetim kurulunca davet edilmeleri uygun görülenler.

B) İlçe Danışma Meclisi Üyeleri

İlçe danışma meclisi aşağıda yazılı üyelerden oluşur:

- 1) Yukarıda (a) ve (b) şıklarında yazılı olanlar.
- 2) İl yönetiminin kendi üyeleri arasından belirlemiş olduğu kişiler.
- 3) İlçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri.
- 4) İlçede kurulu yan kuruluşların başkanları ve üyeleri.
- 5) İlçe belediye başkanı ile belediye ve il genel meclisi üyeleri f) Mahalle ve köy temsilcileri.
- 6) İlçeye bağlı belde başkanları ile belde yürütme kurulu üyeleri.
- 7) Partili belde belediye başkanları.
- 8) İlçede oturan Partili eski ilçe ve eski belediye başkanları.
- 9) İlçe yönetim kurulunca davet edilmeleri uygun görülenler.

Madde 154 - Yan Kuruluşlar Danışma Meclisleri; Partinin kadın ve gençlik kolları, birlikte veya ayrı olarak Parti, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun olmasına göre Yan Kuruluş Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla "Alt Kuruluşlar Danışma Meclisi" ismi altında geniş danışma toplantıları yapabilirler. Alt kuruluşlar il ve ilçe düzeyinde, Parti teşkilat kademe yönetiminin bilgisi dahilinde danışma toplantıları yapabilirler. Alt kuruluşların danışma toplantılarının zamanı, gündemi ve

katılacak olanlar, tüzüğün Madde 152 - Parti Danışma Meclisi Üyeleri 152 ve tüzüğün Madde 153 - İl ve İlçe Danışma Meclisleri 153. Maddelerin de belirtilen eş düzey Parti danışma meclislerine ilişkin düzenleme gözetilerek, toplantıyı yapacak olan yan kuruluş kademe yönetim kurulunca belirlenir.

Madde 155 - Genel Başkan Danışmanları; Genel Başkan, ihtiyaç duyduğu her konuda çalışmalar yaptırmak amacıyla, Partili veya Partili olmayan yeteri kadar uzman kişileri, danışman olarak atayabilir. Bu şekilde istihdam olunan danışmanlar, Genel Başkan'ın belirleyeceği gündeme göre çalışmalar yapar, yetkili organlarca alınacak kararların alt yapısını oluştururlar. Danışmanlar, Genel Başkan'ın davetine göre Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ile Merkez Yürütme Kurulu toplantılarına, oy hakkı olmaksızın, katılabilirler. Danışmanların ücret ve sosyal hakları, Merkez Yürütme Kurulu'nca kararlaştırılır ve Parti bütçesinden ödenir.

İKİNCİ BÖLÜM

YARDIMCI ÜNİTELER

Madde 156 - Araştırma Kurulları, Komisyonlar ve Çalışma Mekanları; Partinin kademe yönetim kurulları, tüzüğün Madde 97 - Parti Teşkilatının Diğer Alt Birim ve Kuruluşları, 97. maddesinde belirtilen nitelik, amaç ve kapsamın da, yahut kongrelerde alınmış kararlar doğrultusunda belli konular için sürekli veya geçici araştırma, inceleme, danışma kurul ve komisyonları oluşturabilirler. Parti kademe teşkilatları, teşkilat kademe merkezine bağlı olarak araştırma merkezi, local ve irtibat büroları gibi hizmet sunacak mekanlar temin edip çalışma yapabilirler. Parti teşkilatları ile Parti yan kuruluş teşkilatları kongre, düğün ve toplantı salonları gibi Parti dışındaki mekanlarda da gerek gördükleri toplantı ve çalışmalar yapabilirler.

Madde 157 - Bürolar ve Merkezler; Parti genel merkezinde yapılacak düzenleme ve faaliyetler gibi her konu ve alanda profesyonelce çalışacak hukuk bürosu, basın bürosu, seçim bürosu gibi hizmet ve faaliyetin gerekli kıldığı bürolar veya merkezler oluşturulur. Ayrıca genel sekretere bağlı Bilgi İşlem Merkezi ile toplumsal hayatın bütün alanlarında çalışmalar yapmak üzere Genel Başkan'a bağlı Araştırma Geliştirme Merkezi (ARGE) oluşturulur. Bu büro ve merkezler için gerekli kadrolar, Merkez Yürütme Kurulu'nca belirlenir. Benzeri büro ve merkezler, duyulan ihtiyaca göre il ve ilçe yönetim kurulu kararıyla alt kademelerde de oluşturulabilir.

ONALTINCI KISIM

HÜKÜMET FAALİYETLERİ

Madde 158 - Hükümet Kurma Kararı Verme Yetkisi; Tek başına veya koalisyon halinde hükümet kurmaya, hükümetten yahut koalisyondan ayrılmaya karar verme yetkisi, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na aittir. Hükümet kurma görevi üslenen Genel Başkan, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri ile TBMM Parti Grubu'nu birlikte toplayarak istişarede bulunur. Hükümet üyeleri, hükümeti kurma görevi verilmiş kişi tarafından belirlenir. Koalisyon hükümetinden ayrılma kararı verilmesi halinde, grup üyesi veya Parti kontenjanından açıktan atanmış bakanlar, en geç üç gün içinde hükümet üyeliğinden istifa ederler. Aksi takdirde Partiden istifa etmiş sayılırlar.

Madde 159 - MYK Üyesinin Hükümet Üyeliği; Merkez Yürütme Kurulu üyeliği ile hükümet üyeliği aynı kişide birleşemez. Bakanlar Kurulu üyeliğine atanan MYK üyesinin, MYK üyeliğinden istifası zorunludur. Hükümetin güven oylamasını takip eden üç gün içinde istifa beyanında bulunmayan Bakanlar Kurulu üyesi, MYK üyeliğinden istifa etmiş sayılır.

Madde 160 - Partili Bakanlar Hakkında Parti İçi Güven Oylaması; Partili bakanlar kurulu üyeleri, çalışmalarında hukuka, kanuna, yürürlükte olan amir düzenlemelere, Partinin genel politikaları ile temel ilkelerine ve hükümet programına uygunlukta gerekli özeni göstermek zorundadırlar. Yukarıda yazılı ilke ve ölçülere aykırı tutum ve uygulama içinde olan grup üyesi bakan hakkında, TBMM Parti Grubu'nda güven oylaması yapılabilir. Güven oylaması istemi, üyenin bizzat kendisi tarafından talep edilebileceği gibi, Grup Yönetim Kurulu veya Grup Genel Kurulu yahut Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından da talep edilebilir. Güven konusunun müzakere edilebilmesi için karar alacak kurulun üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu gereklidir. Bakanın güvensizlik oyu ile düşürülebilmesi için TBMM Parti Grubu'nda yapılacak gizli güvensizlik oylamasında grup üye tam sayısının 2/3 çoğunluğunun oyu gerekir. Grupta düşürülen bakan, üç gün içinde bakanlıktan istifa etmez ise Partiden istifa etmiş sayılır.

ONYEDİNCİ KISIM

PARTİ DEFTERLERİ

Madde 161 - Parti Defterleri; Üye Kayıt Defteri sadece ilçelerde olmak üzere, Parti teşkilat kademelerinin yönetim organları tarafından aşağıda yazılı defterlerin tutulması zorunludur:

- a) Üye kayıt defteri.
- b) Karar defteri.
- c) Gelen ve giden evrak kayıt defteri.
- d) Gelir ve gider defteri.
- e) Demirbaş eşya defteri.

f) Defterlerin sayfaları ile kaç sayfadan ibaret oldukları, teşkilat kademesinin bulunduğu yer ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenerek onaylanır. Yasa gereği tutulması zorunlu defterler dışında kalan ve Parti organ ve kurullarınca tutulmasında yarar görülen defterler ile kadın ve gençlik kollarının Tüzük'te yazılı olanlar dışında tutacakları defterler Yönetmelikte gösterilir.

1) Üye Kayıt Defteri

Her ilçe yönetimince, ilçeye bağlı mahalle ve köy sayısı kadar, genel merkez tarafından hazırlanan üye kayıt defterleri tutulur. Üyelerin, mahalle ve köy esasına göre kayıt sıra numarası verilerek üye defterlerine yazımları yapılır. Üye giriş beyannameleri iki nüsha düzenlenir ve üzerine üye defterinde yer alan kayıt sıra numarası yazılır. Üye giriş beyannamesinin asıl nüshası, ilçede bu işe ayrılmış dosyada muhafaza edilir. Kopyası ise aynı şekilde muhafaza edilmek üzere il başkanlığına gönderilir. Mevzuatın müsait olduğu ölçüde üyelik işlemleri için bilgisayar programından yararlanır.

2) Karar Defteri

İlgili organ veya kurul kararlarının, tarih ve sıra numarasına göre yazıldığı defterdir. Kararlar, toplantıya iştirak edenler tarafından imzalanır. Muhalif olan üye muhalefetini yazarak imza eder. İstek halinde karar örneği kendisine verilir. Kongre tarafından alınan kararları içeren kongre tutanak özetleri, karar defterine geçirilir. Bu karar ve özetler, kongre divanı tarafından imzalanır.

3) Gelen ve Giden Evrak Kayıt Defteri

Kademeye gelen ve giden evrakların, tarih ve numara sırası ile kayıtlarının yapıldığı defterlerdir. Gelen evrakın asılları ile giden evrakın suretleri, kayıt Numara ve tarihleri şerh düşülerek dosyalarda saklanır.

4) Gelir ve Gider Defteri

Parti adına elde edilen gelirin, alınış nedeninin ve yapılan giderlerin nereye harcandığının, evrakı müsbitesi belli olacak şekilde işlendiği defterdir.

5) Demirbaş Eşya Defteri

Parti adına alınan veya Partiye bağışlanan demirbaş eşyalar, taşıt araçları ve taşınmaz malların, ilgili belgeleri de belirtilerek tarih sırasına göre yazıldığı defterdir.

ONSEKİZİNCİ KISIM

MÜTEFERRİK HÜKÜMLER

Madde 162 - Yetki ve Görev Devri; Parti organ veya makamları, kanunun devrine olur vermedikleri dışında kalan bütün konulardaki yetki ve görevlerini, belirleyeceği esas ve usuller çerçevesinde geçici veya sürekli olarak alt kademe organ veya makamlarına devredebilir. Yetkili organ veya makamın, alt bir organ veya makama görev vermiş olması, o görevi yapmak için gerekli olan yetkininde devri anlamına gelir.

Madde 163 - Tüzükte Yazılı Süreleri Kısaltma Yetkisi; Tüzük'te yapılacak işlemlerle ilgili ön görülmüş süreleri kısaltmaya, yasaların amir hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla MKYK yetkilidir.

Madde 164 - Yetki Sınırı, Bağdaşmaz ve Birleşemez Konular; Hiç bir alt kademe başkan veya üyesi yahut kurulu, Parti genel politikalarına aykırı ve Partiyi bağlayıcı nitelikte eylem ve işlemde bulunamaz. Belde, ilçe ve il yönetim kurulu başkan ve üyeliği, milletvekilliği, belediye başkanlığı, Parti alt kuruluş başkan ve üyeliği, aynı veya farklı belde, ilçe ve ilde mevcut başka bir kurul üye veya başkanlığı ile bağdaşmaz. Merkez organlarında görev alanlar il başkanlığı görevi dışında hiç bir alt kademe görev alamazlar.

Madde 165 - Parti İçi Referandum; Önemli politik tercihlerin söz konusu olduğu hallerde alınacak kararların Partili üyelerin tamamıyla geniş kapsamlı veya teşkilatlarda görevli olanlarla sınırlı olmak üzere dar kapsamlı Parti içi referandum yapılabilir. Parti içi referandumunun usul ve esaslarını belirlemek ve referanduma karar vermek, MKYK'ya aittir.

Madde 166 - Milletvekillerinin Halkla İrtibat Büroları; Partili milletvekilleri çalışmalarını ve halkla temaslarını, teşkilat kademesine ait mekanlar ile seçim çevrelerinde, il veya ilçe ölçeğinde açacakları irtibat bürolarında gerçekleştirebilirler.

Madde 167 - Organlarda Görev Alanların İlgili Makamlara Bildirilmesi; Parti kongreleri ve bu kongrelerde yapılan delege seçimleri ile Parti gruplarındaki görevlendirmeler, personel ve Partiyi temsil yetkisi olmayan uzman atama, temsilcilik ve komisyon görevlendirmeleri hariç olmak üzere her kademedeki Parti organları ile bu Tüzük'te yazılı Parti görevine getirilenlerin adları ve soyadlarını, doğum yeri ve tarihlerini, meslek veya sanatlarını gösterir liste ile ikametgahları ve nüfus cüzdan örnekleri, ilgili kademe birim başkanlığınca mahallin en büyük mülki amirliğine seçim veya atanmadan itibaren 15 gün içinde yazı ile bildirilir. Birinci fıkrada yazılı seçim ve görevlerin, genel merkez organlarıyla ilgili olması halinde bildirim aynı şekilde ve aynı süre içinde doğrudan İçişleri Bakanlığı ile Cumhuriyet Başsavcılığı'na yapılır.

Madde 168 - Parti Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi; Parti tüzel kişiliğinin feshine ancak büyük kongre tarafından karar verilebilir. Bu karar gizli oyla alınır. Toplantı yeter sayısı ise, bu Tüzük'te büyük kongre ile alakalı toplantı yeter sayısının salt çoğunluğudur. Büyük kongrenin fesih kararı aldığı tarihte Parti tüzel kişiliği sona erer. Genel başkan fesih kararını, kararın alınmasından hemen sonra TBMM Başkanlığı'na, Anayasa Mahkemesi'ne, İçişleri Bakanlığı'na ve Cumhuriyet Başsavcılığı'na yazı ile bildirir. Parti tüzel kişiliğinin feshi kararı alınması halinde Parti mal varlığının nasıl tasfiye olunacağı, Siyasi Partiler Kanunu'nun 110. maddesi gereklerine uygun olarak büyük kongrece karara bağlanır.

Madde 169 - Tüzük ve Program Değişikliği; Parti Tüzük ve programının kısmen veya tamamen değiştirilmesine karar verme yetkisi, kanun ve Tüzük'te belirtilen usullere uygun olarak büyük kongreye aittir.

Madde 170 - Parti İç Yönetmelikleri; Tüzük'te çıkarılması öngörülen bütün İç Yönetmelikler ile iş ve faaliyetin gerekli kıldığı her tür Yönetmelik, genelge ve benzeri düzenleyici metinleri oluşturmaya, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu yetkilidir. Herhangi bir konuda Tüzük'te ön görülen yönetmeliğin çıkarılmamış olması, o alanda faaliyette bulunmayı engellemez ve geciktirmez.

Madde 171 - Parti Merkez Organlarının İlk Oluşumu; Parti kurucuları, Partinin tüzel kişilik kazanmasını takip eden 10 gün içinde toplanarak belirleyeceği seçim yöntemine göre üyeleri arasından veya kurucular dışındaki kişiler arasından önce Partinin Genel Başkanı'nı, daha sonra belirleyeceği sayıdaki MKYK üyeleri ile Merkez Disiplin Kurulu üyelerini gizli oylama ile seçer, tüzüğün Madde167-Organlarda Görev Alanların İlgili Makamlara Bildirilmesi; 167.Maddesinde belirtilen makamlara gerekli bildirim yapılır. Parti kurucularının bu maddeye göre yapacakları toplantılara, Partinin TBMM'de bulunan grup üyeleride katılır. Kurucular tarafından oluşturulan ilk MKYK, yapacağı toplantıda toplantı takvimini belirler, MYK üyelerinin seçimini yapar.

Madde 172 - Kurucular Kurulu Üyeleri; Kurucular Kurulu, kuruluş bildirisinde yer alan Parti kurucuları ile bunlar tarafından ilk büyük kongreye kadar oluşturulacak olan Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ile Merkez Disiplin Kurulu'nun Parti kurucuları dışından olan asıl üyeleri, Parti Genel Başkanı ve Partili milletvekillerinden oluşan kuruldur. Bu kurul üyeleri, göreve başlama tarihini izleyen bir ay içinde mal bildiriminde bulunurlar. Mal bildiriminde bulunma zorunluluğu, kongre sonucu oluşan Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ile Merkez Disiplin Kurulu üyeleri için de geçerlidir. Bildirimin verileceği merci Genel Başkan için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, diğerleri için Parti Genel Başkanlığı'dır. Bildirimlerin konusu, yenilenmesi, gizliliği ve cezai hükümleri hakkında 3628 sayılı yasanın ilgili maddeleri uygulanır.

Madde 173 - Tüzükte Hüküm Bulunmayan Konularda Yapılacak Uygulama; Tüzük'te hüküm bulunmayan hallerde Türk Medeni Kanunu ve Siyasi Partiler Kanunu'nun konuya ilişkin amir hükümleri ile Dernekler Kanunu'nun Siyasi Partiler Kanunu'na aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Madde 174 - Yürütme; Bu Tüzük hükümlerini Merkez Karar ve Yönetim Kurulu yürütür.

Madde 175 - Yürürlük; Parti kurucuları tarafından onaylanmış olan 53 sayfa, 175 esas, 7 geçici madde ve bir ekten oluşan AB PARTİ Tüzüğü, Parti kuruluş bildirgesinin İçişleri Bakanlığı'na verilmesiyle 2820 sayılı yasanın 8. Maddesi gereği yürürlüğe girer. Tüzük Kurucular Kurulu'nun kabul ettiği tarihte yürürlüğe girer.

ONDOKUZUNCU KISIM GEÇİCİ HÜKÜMLER

Geçici Madde 1 - Kurucular Kurulu'nun Görev ve Yetkileri; Kurucular Kurulu ilk olağan büyük kongre yapılıncaya kadar, bu tüzüğe göre Parti büyük kongresinin sahip olduğu bütün hak ve yetkileri kullanır.

Geçici Madde 2 - Kademe Organlarının İlk Oluşumunda Organların Üye sayıları; Kademelerin ilk kuruluşlarında merkez organları dahil, bütün kademe organları üye sayıları, Siyasi Partiler Kanunu'nda belirtilen asgari üye sayısı esas alınarak oluşturulabilir. Kurucu kurulların oluşturulmasında yedek üye gösterilmesi zorunlu değildir.

Geçici Madde 3 - Kurucular Kurulu'nun Çalışma Usulü; Kurucular Kurulu iki ayda bir olağan toplantı yapar. Toplantı yer ve zamanı, ilk toplantılarda belirlenir. Genel Başkan, MKYK veya Kurucular Kurulu'nun en az 2/3'ünün talep etmesi halinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantı tarihinin tespiti ve üyelerin daveti, Genel Başkan tarafından sağlanır. Kurul toplantılarına Genel Başkan başkanlık eder. Açık oylamalarda eşitlik halinde Genel Başkan'ın oyu çift sayılır. Sekreterlik görevi, MYK'nın sekreter üyesi tarafından yapılır.

Geçici Madde 4 - Kurucu Kademe Organ Üyelerinin Kongre Delegatesi; Parti teşkilat kademe yönetim kurullarının, kongre sürecinde Parti üyeliği devam eden kurucu üyeleri, kademelerin yapılacak ilk olağan kongresinin tabii delegatesidirler.

Geçici Madde 5 - Kurulda Üye Yazım Yetkisi; Partinin, Siyasi Partiler Kanunu'nun 8. maddesine göre tüzel kişilik kazanmasından sonra alt kademe teşkilatları oluşturuluncaya kadar, üyelik başvuruları MYK tarafından karara bağlanır ve bu işlere özgü klasörde muhafaza edilir. Bu şekilde yapılacak üye kayıt işlemleri, alt kademelerin oluşmasından sonra ekleri ile birlikte ilgili alt kademelere gönderilir. Alt kademeler, belirtilen şekilde yapılmış üye yazım işlemlerini üye kayıt defterlerine aynen kaydetmek zorundadırlar.

Geçici Madde 6 - Kadın ve Gençlik Kollarının İlk Oluşumu; Kadın ve gençlik kolları belde ve ilçe başkan ve yönetim organlarının ilk oluşumları, Parti eş düzey yönetiminin görüşü alınarak kolun bir üst düzey yönetim kurulunun yapacağı atama ile, il yönetimleri ise teşkilattan sorumlu Genel Başkan yardımcısının olmasına göre kolun genel merkez yönetiminin yapacağı atama ile gerçekleştirilir. Kolların genel merkez yönetim kurullarının ilk oluşumları, Partinin teşkilattan sorumlu Genel yardımcısının hazırlayacağı listenin, Parti Merkez Yürütme Kurulu tarafından onaylanması ile gerçekleşir. Alt Kolların Merkez Teşkilatları henüz oluşmamış ise kolların alt kademe kurucu başkan ve yönetimleri, Partinin teşkilat işlerinden sorumlu Genel Başkan yardımcısı tarafından yapılacak atama ile gerçekleştirilir.

Geçici Madde 7 - Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk büyük kongreye kadar görev yapmak üzere Siyasi Ahlak ve Etik Kurulu'nun asıl ve yedek üyeleri, Genel Başkan tarafından belirlenir.

YİRMİNCİ KISIM

EK : ADALET BİRLİK PARTİSİNİN YURT DIŞI TEMSİLCİLİĞİ AÇACAĞI ÜLKELER

S. No	Ülke	S. No	Ülke	S. No	Ülke	S. No	Ülke
1	ABD - Washington	21	Fas - Rabat	41	İngiltere - Londra	61	Norveç - Oslo
2	Afganistan- Kabil	22	Filipinler - Manila	42	Irak - Bağdat	62	Özbekistan - Taşkent
3	Almanya - Berlin	23	Filistin- Kudüs	73	Japonya - Tokyo	63	Pakistan - İslamabad
4	Arjantin- Buenos Aires	24	Finlandiya - Helsinki	44	Kanada - Ottawa	64	Polonya - Varşova
5	Arnavutluk- Tirana	25	Fransa - Paris	45	Kazakistan - Almati	65	Portekiz - Lizbon
6	Avusturya - Viyana	26	Gana - Akra	46	Kıbrıs - Lefkoşe	66	Panama - Panama
7	Avustralya-Kanberra	27	Güney Afrika Birliği - Capetown	47	Kırgızistan - Bişkek	67	Romanya - Bükreş
8	Azerbaycan - Bakü	28	Gürcistan - Tiflis	48	Kuveyt - Kuveyt	68	Rusya Federasyonu- Moskova
9	Bahreyn- Manama	29	Güney Kore - Seul	49	Kuzey Kore - Pyongyang	69	Slovak Cumhuriyeti- Bratislava
10	Belçika - Brüksel	30	Hindistan - Yeni Delhi	50	Libya - Trablus	70	Suriye - Şam
11	Birleşik Arap Emirlikleri - Abu Dhabi	31	Hollanda - Amsterdam	51	Lübnan - Beyrut	71	Suudi Arabistan- Riyad
12	Bosna-Hersek - Saraybosna	32	İsviçre - Bern	52	Lüksemburg- Lüksemburg	72	Şili - Santiago
13	Bulgaristan - Sofya	33	İrlanda - Dublin	53	Letonya - Riga	73	Tacikistan - Duşanbe
14	Brezilya - Brasilia	34	İspanya - Madrid	54	Meksika - Meksiko	74	Tunus - Tunus
15	Cezayir - Cezayir	35	İtalya - Roma	55	Malta - Valletta	75	Türkmenistan - Aşkabad
16	Çek Cumhuriyeti - Prag	36	İspanya - Madrid	56	Macaristan - Budapeşte	76	Ukrayna - Kiev
17	Çin Halk Cumhuriyeti - Pekin	37	İran - Tahran	57	Makedonya - Üsküp	77	Umman - Maskat
18	Danimarka - Kopenhag	38	İsrafil - Tel Aviv	58	Malezya- Kuala Lumpur	78	Ürdün - Amman
19	Endonezya - Cakarta	39	İsveç - Stokholm	59	Mısır - Kahire	79	Yunanistan - Atina
20	Ermenistan - Erivan	40	İskoçya - Edinburgh	60	Moldova - Kişinev	80	Yeni Zelanda - Wellington